

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

1921 оной декабрийн 21-нээ гарана

ДУХЭРИГ

№16 (213)

2001
апрелин
19
Четверг

№ 45
(20405)

Хабарай
дунда
сагаагшан
туулай
харын
26
гарагай
5

Буряад Республикын Арадай Хуралда

ГҮРЭНЭЙ ДҮҮМЫН ДЕПУТАДУУДА ХАНДАХА ГЭЖЭ ШИИДЭЭ

Республикын Арадай Хуралдай Комитетүүд апрелин 23-да эгдэхэ сессид эршэмтэйгээр оролдоно.

Арадай Хуралай Социальна Политикын талаар комитетдэ хангай заседани үнгэргэгдэб.

«Эрдэм хуралсал тухай» республиканска Хуулине урагшадай элүүр энхыне хуралсал хубидань бэелүүлгын баса тухай» асуудал эхэ үбхитэйгээр үбшэн хэлэгдэ.

Комитетдэй гэнүүдхээ гадна заседанин хүдэлмэридэ хуралсалдай ба эрдэм ухаанай министрэй орлогшо Л.И.Казюка, республикын Элүүрне хуралсалдай министрэй Л.С.Перепанова, а н э п и д н а з о р о й республиканска түбэй ахамад Л.Я.Шубин, Россин Федерацин Буряадтахи Хүннине ажалаар хангалгын гэнэй албанай хүтэлбэрилэгшэ М.Пытин болон бусад ахамад Арадай Хуралай Социальна Политикын талаар комитетдэй үүрэгшын орлогшо А.Соболев тус заседанине хэлэгдэ, республикада 585 хургуули бии, тэднэй 396-ниинь тунда хургуулинууд гэжэ үбхэсэб. Тэндэ хамта дээрээ 175 мянган хуралсал эрдэм шудална.

Энээнхэ гадур хүүгэдэй стационарна 17 эмхи зургаанууд хүүгэдэй байшанууд, интернат-хургуулинууд, нулашаг бэетэй хүүгэдэй хургуулинууд тоологдоно.

Л.С.Перепанова, Л.И.Казюка, Л.Е.Алексеев болон бусад үгэ хэлэгдэ, эрдэм хуралсалда ушаруулагдаһан шийдхэгдээгүй асуудалуудта гол анхаралаа хандууба. 16 наһа хүрөөдүй 290 мянган хүүгэдэй оройдоол 25-28 процентнь элүүр энхэ гэжэ тоологдоно.

Улаан-Үдэ хотодо хуралсалдай 29 процентнь халуун эдэс хоолоор хангадана. Хүдөө

нотагуудта энэ асуудал гол түлэб хамхабаринн ажахынуудан хүсөөр шийдхэгдэнэ, гэбэшье бүхы тээ нимэ байдалтай бэшэ. Тэрэшлэн хүүгэдэй дунда уушханай ханяадаар үбшэлхэ ушар олошоржо байна.

Энэ асуудалаар нэрлэгдэгшэ комитетдэ тогтоол абтаа. Тэрэнэй нэгэ пунктдань Россин Гүрэнэй Дүүмин депутатдууд С. П . Б у д а ж а о в , В.Ф.Кузнецов, Б.Ц.Д.Семенов гэгшэдтэ хургуулинуудта болон дунда тухай мэргэжэлэй эрдэм хуралсалдай эмхи зургаануудта хуралдай байгшадта тэдхэмжэ үзүүлхын тула хүсэлдүүлгын түлбэринүүдэ дахин түлэдэг болохо тухай хуули ёһоной үүсхэл гаргахыень зууршалагдаа.

Тус комитетдэ Россин Федерацин Буряадтахи Хүннине ажалаар хангалгын федеральна гүрэнэй албанай департаментын ажал ябуулга тухай асуудал үбшэлэнэй удаа промышленна пр е д п р и я т и н у у д т а ажалгүйшүүлэе мэргэжэлэй талаар эрдэмдэ хургаха хуралсалдай түбүүдэе эмхидхэхэ хэмжээнүүдэе абаха тухай баһал тэдэндэ зууршалагдаа.

В.БАДМАЕВ.

НҮҮЛЭН ҮОНИНУУД

Хургуулин наһа хүсөөдүй хүүгэдэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн үнгэргэгдэж, үнгэргэж жэлэй хүдэлмэрийн дүнгүүд согсологдоно, мүн байгша ондо ябуулагдаха ажалан оролгонууд тодологдоно.

Буряад оройной Хойто зүгэй үндэһэн үсөөн тоото ардуудай IV тоосоото-хунгалтын конференци хуралдаба. Хойто зүгэй үндэһэн үсөөн тоото ардуудай эблэлдэ хамниган хон энээнхэ урид ородог аргаа һаа, үнгэргэж жэлдэ нимэ статустай болоһон Ахын аймагай ноёд угсаатан ийнтын энэ ахын бүрнэй эрхэтэ гэнүүд болобо. Эблэлэй президентээр Анна Найканчина хунгадана.

Манай республикада үйлдэрилдэг продукциин цаһар болон эрилтэ хэрэгдэмжые дээшлүүлхэ хуралготойгоор байгша оной февралын 1-нээ майн 31 болотор «Буряадай арбан эрхим эд бараан» гэнэн конкуре заншалта ёһоорой үнгэргэгдэнэ.

Буряадай ажаһууһадые хүнгэлтэтэйгөөр эм домоор хангаха гүрэнэй захил мүөө жэлдэ 208 миллион түхэриг хэмжээндэ дүүргэгдэхэ, энэнь 2000 онойхино орходоо 1,7 дахин эхэ болоно.

Эльвира ДАМБАЕВА

Предъявителю купона скидка 5%

Производитель мебели
ИНТЕРЬЕР+ ПРЕДЛАГАЕТ

СВ-ВО Ж-1853

МЕБЕЛЬ ДЛl ОФИСА

50 наименований офисной мебели различной цветовой гаммы

Ж. П. ПУШНЯ

МЕБЕЛЬ ДЛl МАГАЗИНА

стеллажи, прилавки, горки

МЕБЕЛЬ ДЛl ДОМА

шкафы для одежды, столы журнальные, кровати, прикроватные тумбы

Тел.: 347-488, пос. Кирзавод, ул. Моховая, 1

10 ЖЭЛЭЙНЬ ОЙ

Буряад Республикадахи хүн зоние ажалаар хангадаг федеральна албанай байгуулагдаһаар 10 жэлэй ой гүйсэб.

Энээн тухай тус албанай хүтэлбэрилэгшэ Иван Пытин журналистнуудтай уулзахадаа мэдүүлэб.

10 жэл соо 432346 хүн албанда хандаа. Энээнэй 133 мянгаиннь тэдхэмжэ абаһан байна. Мүн ажалтай байгаад, тэдхэмжэ абадаг ушарнууд тохёолдоо. Иймэ мэхэтэ 250 гаран ябадал ганса нэдондо жэл элирүүлэгдэ.

Иван Пытинай хэлэхээр, албанда хандагшадтай 33 процентнь залуушуул, тэдэ нэгэшье мэргэжэлгүй болоно. Тинимэһээ эдэнине хургаха гэжэ оролонод. Мүнөөдэр албайхид 38 мэргэжэлдэ залуушуулые хургаха аргатай. Энэ талаар элдэб хуралсалдай гуламтануудтай хэлсэн баталагданхай. Борис БАЛДАНОВ.

ПОЛОЖЕНИЕ

О 55-ой легкоатлетической эстафете на призы газеты «Буряад үнэн», посвященной 80-летию со дня основания газеты

Эстафета состоится 2 мая 2001 года. Парад участников в 10 часов 30 минут на площади Советов.

Старт в 11 часов у здания ПГО «Бурятгеология». Соревнования проводятся по группам. Количество забегов будет определено на заседании судейской коллегии.

- 1 группа. Девятилетние школы. Состав команды - 10 девочек.
- 2 группа. Девятилетние школы. 10 мальчиков.
- 3 группа. Специальные школы. 10 девочек.
- 4 группа. Специальные школы. 10 мальчиков.
- 5 группа. Средние школы. 10 девушек.
- 6 группа. Средние школы. 10 юношей.
- 7 группа. СПТУ. 10 девушек.
- 8 группа. СПТУ. 10 юношей.
- 9 группа. Техникумы. 10 девушек.
- 10 группа. Техникумы. 10 юношей.
- 11 группа. Коллективы предприятий, учреждений. 10 женщин.
- 12 группа. Коллективы предприятий, учреждений. 10 мужчин.
- 13 группа. Вузы. 10 девушек.
- 14 группа. Вузы. 10 юношей.

В группах техникумов и вузов участие принимают только студенты дневных отделений и факультетов.

МАРШРУТЫ ЭСТАФЕТЫ ДЛl 1-4 ГРУПП.

- 1 этап. 190 метров. От здания ПГО «Бурятгеология» вниз по улице Ленина до кинотеатра «Прогресс».
- 2 этап. 230 метров. От кинотеатра «Прогресс» по улице Ленина до Музея природы.
- 3 этап. 290 метров. От Музея природы до редакции журнала «Байкал».
- 4 этап. 310 метров. От редакции журнала «Байкал» по улице Ленина до Дома творчества детей и подростков Советского района.
- 5 этап. 150 метров. От ДТДиП по улице Ленина до улицы Банзарова.
- 6 этап. 150 метров. От улицы Банзарова по улице Ленина до ДТДиП.
- 7 этап. 310 метров. От ДТДиП по улице Ленина до редакции журнала «Байкал».
- 8 этап. 290 метров. От редакции журнала «Байкал» по улице Ленина до Музея природы.
- 9 этап. 230 метров. От Музея природы по ул. Ленина до кинотеатра «Прогресс».
- 10 этап. 190 метров. От кинотеатра «Прогресс» по улице Ленина до здания ПГО «Бурятгеология». Финиш.

МАРШРУТ ЭСТАФЕТЫ ДЛl 5-14 ГРУПП.

- 1 этап. 530 метров. От здания ПГО «Бурятгеология» вниз по улице Ленина вокруг площади Советов до здания ПГО «Бурятгеология». Два круга.
- 2 этап. 420 метров. От здания ПГО «Бурятгеология» вниз по улице Ленина до Музея природы.
- 3 этап. 290 метров. От музея природы по улице Ленина до редакции журнала «Байкал».
- 4 этап. 310 метров. От редакции журнала «Байкал» по улице Ленина до ДТДиП.
- 5 этап. 150 метров. От ДТДиП по улице Ленина до улицы Банзарова.
- 6 этап. 150 метров. От улицы Банзарова по улице Ленина до ДТДиП.
- 7 этап. 310 метров. От ДТДиП по улице Ленина до редакции журнала «Байкал».
- 8 этап. 290 метров. От редакции журнала «Байкал» по улице Ленина до Музея природы.
- 9 этап. 230 метров. От Музея природы по улице Ленина до кинотеатра «Прогресс».
- 10 этап. 510 метров. От кинотеатра «Прогресс» до улицы Ербанова : поворот направо, вокруг площади Советов до здания ПГО «Бурятгеология». Финиш.

НАГРАЖДЕНИЕ

КОМАНДЫ - ПОБЕДИТЕЛЬНИЦЫ в каждой группе награждаются кубком и дипломом I степени. Команды призеры награждаются дипломами соответствующих степеней. Девушки и юноши из 5-6 и 7-14 групп, показавшие абсолютно лучшее время на 1 этапе, награждаются специальными призами Госкомспорта Республики Бурятия и редакции газеты «Буряад үнэн». Заявки по установленной форме подаются на заседание судейской коллегии, которое состоится 26 апреля 2001 года в конференц-зале Дома печати (улица Каландаришвили, 23) для 1-6 групп в 16.30, для остальных групп - в 17.00.

Переходящие кубки принести на судейскую коллегию.

ОРГКОМИТЕТ.

НАЙДАЛАЙ ЭХИН ҮЗЭГДЭБЭ

Байгша оной апрелин 12-то Буряадай уран зохёолшодой хамтын суглаан боложо үнгэрбэ. Үнгэрхэн үе соо хэгдээн хүдэлмэри, саашанхи хараа зорилгонууд тухай Буряадай Уран зохёолшодой холбооний правлениин түрүүлэгшээр, Буряадай арадай уран зохёолшо Ардан Лопсонович АНГАРХАЕВ тоособо.

1989 онһоо ном хэблэн гаргалгада гансашье түхэриг мүнэн гүрэнэй зүгһөө һомологдоогүй ушар республикымнай уран зохёолшодой байдалые тон хүсэр байдалда оруулан гэшэ. Жэл үлүүтэй сагай урда уран зохёолшодой съезд дээрэ холбооний правлениин түрүүлэгшээр шэнээр һунгагдаһан Ардан Ангархаев ехэ хүсэл оролдолго гаргажа, засагай дээдын зургаануудта ойгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулһанай ашаар Буряадай уран зохёолшодой ном хэблэн гаргалгада 1 миллион түхэриг боджодээр һомолуулха болһон юм.

Оролдолго ябуулгын ашаар олдоһон энэ мүнэнһөө республикын Композиторнуудай, Уран зураашадай холбоонуудта, Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад драмын академическ театрта туһа болгон 350 мянган түхэриг үгтэхэ. Үлэхэн 650 мянган түхэриг мүнэн Буряад ороной уран зохёолой хүгжэлтэдэ бодото нуури эзэлһэн

аха нүхэд Цыретор Зарбуевай, Цырендоржо Дамдинжаповай, Дольён Мадасоной, Дашарабдан Батажабайн, Балдан Санжинай, Цырен-Дулма Дондоковагай, мүн арбаад уран зохёолшодой

ном хэблэлгэдэ зорюулагдаха болонхой. «Буряад үчэн» сониний гаргажа байдаг «Морин хуур», «Вершины», хүүгэдэй «Одон» сэтгүүлүүдые Буряадай Уран зохёолшодой холбооний орган болгохо дурадхал уран

зохёолшо Владимир Намсараев оруулба. Уран зохёолшын энэ дурадхал нэгэн дуугаа һайшаагдаа. «Энэ дурадхалыетнай «Буряад үчэнэй» сониний редколлекци дээрэ зүбшэгдэжэ, дэмжэгдэхэ бээ», - гээд Уран зохёолшодой холбооний правлениин түрүүлэгшээр Ардан Ангархаев уран зохёолшодые найдуулба.

Хамтын суглаан дээрэ хүүгэдэй поэты Цыренжаб Бадмаев, Буряадай гүрэнэй университетэй доцент Александр Эрдынеев, Зүүн Сибирийн гүрэнэй соёлой болон искусствын академиин доцент Кал Полонных гэшэд Буряадай Уран зохёолшодой холбооний гэшүүдээр нэгэн дуугаар абтаад, Россин Уран зохёолшодой холбооний гэшүүдээр абтахаа зуурилагада.

Ардан Ангархаевай хүтэлбэри дорнайдалай эхи абаһан уран зохёолшод урдан зорилгонуудаа урма зоригтойгоор хэблэе саашадаашье үшөө ехэ дэмжэлгэдэ хүртэе байһандаа этигэн тараба.

Далай ХУБИТУЕВ
ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: уран зохёолшодой (зүүн гарһаа) Дулгар Доржсиева, Галин Базаржарал, Лобсон Тархаев, Дансар Доржсугутабай, Саян Укоев, Шагдар Баймингов, Цыбикжаб Найданов, Бадма Шойдоков.

В. МАТВИЕВСКИЙН фото

ҺҮН ДАЛАЙ - ГОРХОНҺОО

Байгал шадархи Кабанскын аймагые урдань «Пүн далайн нютаг» гэлсэдэг бэлэй. Мүнөөшье энэ аймагай зарим ажахынуудай фермэнүүд хуушанай гуримаар хүдэлжэ, һү ехээр абадаг юм байна. Ушар тинимэһэ имгалт эндэхи «Байкальское» гэхэн туршалга-үйлэдбэрлгын ажахыда республикын 12 аймагуудай һүн ажалда хамаатай хүдэлмэришэд, мэргэжлгэд сулгаржа, семинар-зүблөө үнгэргэбэ.

Республикын хүдөө ажахын министрствын мал ажалай таһагые даагша В.М.Прозоровский элидхэл соогоо һалбаринн байдалые шэнжэлэн тодорхойлоод, һү һаалгые ямар аргаар дээрэ зүбшүүлхэб гэхэн асуудалнууд дээрэ тогтоһон байна. «Байкальское» ажахын гурбан фермэнүүдэй ажалтай танилсажа, тэндэ нэбтэрүүлгдэһэн гуримыень һайшаһан айлшад өөрынгөө һанамжануудые хэлээ.

Нэн түрүүн фермэнүүдэй байра байдалые заһабарилха, удаань үүлтэр һайжаруулгын ажалые һэргээхэ, саашадань һайжаруулха гэхэ мэтын дурадхалнууд ороһон байна. Кабанскынхидай жэшээгээр һү һаалин ажалда хандабал, хаа хаанагүй фермэнүүд үндыжэ эхилхэ бээ.

Николай НАМСАРАЕВ.

ЗАЛУУШУУЛТАЙ УУЛЗАЛГА

Россин Гүрэнэй Дүүмын депутат Б.Ц.Семёновой республика руугаа албанай хэрэгээр эрхэн тухай мэдээсэгдэе һэн. Энэ удаа тэрэ Хурамхаанай, Баргажанай, Прибайкалийн аймагуудаар айлшалжа, тэндэ ажаһуудаг һунгагшадыгаа олон тоотой уулзалгануудые үнгэргэһэн, ажал хэрэгүүдээрнэ дүтөөр танилсаһан, ушардаг хүсэр асуудалнуудые шийдэхэ хэрэгтэ өөрынгөө туһа нэмэри оруулан байна.

Улаан-Үдэ хотын сэхээтэнэй клубай, хотын хүүгэдэй түбэй номой сангай хүтэлбэрлэгшэдэй үүсхэлээр Бата Семёнов түрүүтэй Буряад Республикын Арадай Хуралай, горсоветэй депутатууд хотын залуушуултай һонирхолтой уулзалга үнгэргэбэ. 2001 он Залуушуулай жэл гэжэ соносхогдожо, энэ программа хотын залуу үетэндэ ушардаг олон тоотой ороо асуудалнуудые шийдэхэ зорилго урдаа табина.

Нэн түрүүлэн Бата Семёновто үгэ үгтөө. Гүрэнэй Дүүмын депутат болоһон саһаа Буряадайнгаа 17 аймагаар ябаад байһаб гэжэ тэрэ хэлэбэ. Тиихэдэ ябаһан аймаг бүхэндөө тэрэ ямар нэгэн объект - хургуули гү, хүүгэдэй саад, ажахын барилга гэхэ мэтэнүүдые өөрынгөө аһарал дор абажа, тэдэндэ мүнгэ зөөри һомолхо арга бэдэрдэг заншалтайбди гэжэ депутат тэмдэглэбэ. Гүрэнэй Дүүмэд элдэб янзын шэгшлэлтэй 28 комитет хүдэлмэрилдэг. Б.Семёнов бюджет болон налогуудай талаар комитеттэ орохоһоо гадуур залуу депутатуудһаа бүридэһэн «Деловая Россия» гэхэн фракцинууд хоорондох комитеттэ хүдэлдэг.

Мүнөө ямар асуудал дээрэ хүдэлжэ байһаб гэхэн асуудалда, налог татабаринн шэнэ хараа шэгшлэл дээрэ хүдэлнэбди гэжэ харюусаба. Эд бараа үйлэдбэрлэгшэдһөө абтадаг

налогой хэмжээе доошолуулаагүй һаамнай, экономикын шууд хүгжэлтэ хэсүүхэн байха гэбэ.

Хитадта Дэн Сяо Пинэй хэһэн реформонууд Росси гүрэндэ шэлжүүлэн тааруулжа боломоор гэшэ гү гэхэн асуудал табигдаба. Дэн Сяо Пинэй реформонууд Хитад гүрэнине үнэхөөрөөшье хүгжөөгөө гээд депутат онсолбо. Буряадай хүдөө ажахын институтта менеджмент заажа байхадаа, олохон гүрэнүүдэй дүй дүршэл шудалһамби. Тээд гүрэн бүхэн өөрын эрхэ байдалтай, онсо замтай. Нэгэ ороной дүршэл нүгөөдэдэ таарахашьегүй байхадаа болохо.

Мэргэжлгэдэ арми хэзээнһэ байгуулагдажа эхилхэб гэхэн асуудал гараба. Манай баруунай хүсэнүүдэй эблэл энэ асуудалаар тодорхой бодомжотой гэжэ Б.Семёнов харюусаба. Биднэр дэмжэнэбди, гэхэбше тоогоороо бага дээрэһэ энэ асуудалые болохо тээшэнэ яажашье шийдэхэе шаданагүйбди. Эндэмнай олон асуудалнууд гарадаг, тэрэнэй эгээл шухалань - мүнгэ зөөри һомололго болоно.

Хүүгэдэй хэблэл, залуушуулай сүлөө сагаа үнгэргэлгэ, гол үүргэе дүүргэдэггүй, хэрэгэе болһоһон спортын залууд, зайгуултажа ябадаг харууһагүй хүүгэд г.м.-манай залуушуулай, олонитын ханаа сэдхэл зобоожо байһан асуудалнууд уулзалгын үелд дэлгэрэнгыгээр зүбшөөгдөө.

Д.ГАРМАЕВ.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ ЗАЛУУШУУЛАЙ ХУРАЛДААН

Манай корреспондент Буряад Республикын Президентын дэргэдэхи Старейшинэнүүдэй соведэ түрүүлэгшэ, Мухар-Шэбэр нютагһаа уг гарбалтайшуула эблэлэй түрүүлэгшэ Дамба Цыренович БУДАЕВТА золгожо, хөөрөлдөө үнгэргэбэ.

- Дамба Цыренович, мүнөө сагта хаа хаанагүй ороо байдал тохёолдонхой. Илангаяа залуушуулай ажабалдала соһордомо ябадалнууд дайралдадаг болонхой. Энээн тухай һанамжһаа хэлэжэ үгэйт.

Үнэхөөрөөшье, юундэ залуушуулай нимэ дорой байдалда орожо байнаб, юундэ огто хэрэггүй юумээр бээ һамааруулаб, хайран залуу бээ архи тамхяар хосороноб гэхэн асуудалнууд түрдэг болоһоор үннэй. Буряад оронойнгоо залуушуулые суглуулжа, форум, зүблөө үнгэргэхэ дурадхалтайгаар бидэ, аха захатан Президент Л.В.Потаповта хандаһан байһабди. Энэ дурадхалыемнай Президент ехэ зүбшөөжэ, заатагүй бэслүүлэхэбди гээ һэн.

Тиигээшье манай нютагай эблэл бин болоһоор арбаад жэл ажаллажа байна. Мүнөө Мухар-Шэбэр нютагайнгаа залуушуулые нэгэдхэжэ, бултыень Х.Намсараевай нэрэмжэтэ театр соо апрелин 20-до урижа, конференци үнгэргэхэмнай. Манай хуралдаанда ганса Мухар-Шэбэр нютагай залуушуул бэшэ, харин бури хольн элинсэгүүдлын, тэндэ ажаһууһан зоной үринэр байжа магад. Хара, шара яһатан гэжэ илгээгүй, дуратай зон хабаадаха. Буряад оронойнмай мэдээжэ эрдэмтэд, багшанар, түрүүл эрэгжэ, элидхэлнүүдэе уншаха. Соёлой, хуралсалай

болон эрдэм ухаанай, Элүүры хамгаалгын министрствэнүүдэй Залуушуулай хэрэгүүдэй талаар аяншалгын, физическэ культурые болон спортын хороонһоо хотын дээдэ хургуулинуудыа мэргэжлгэдэ уригданхай Аймагаймнай захиргаанай толгойлогшо П.Л.Носко һанамжа, дурадхалнуудаара хубаалдаха.

Конференциин түгсэхэдэ Залуушуулай нэгэдэл тогтоом президентые һунгахабди. Энэ Нэгэдэлнэй залуу үетэнэ эблүүлжэ, зүб мурөө шэглүүлдэ ёһо журамаа алдангүй, өөрыг ухаан бодолтойгоор зүбшөө талаар ажал ябуулха болоно.

- Танай ханахада, ямар Нэгэдэлэй президент болоо аргатай? Нэгэдэлэй түрүүшөө алхамууд ямар байхаб?

- Шанга журамтай, ухаатай хүбэлгэн бэрхэ хүн болоо аргатай юм ааб даа. Эмхидхэе бэлиг талаантай, ямаршые багш ёһолол, суглаа зүблөө гэхэ мэтэ үнгэргэхэ шадалтай болоно хэрэгтэй.

Нэн түрүүн Нэгэдэлэй гэшүүн һунгагдаха, түсэбүүд табиглаха Тиигэдэ жэлэй хоёр дахин конференци үнгэргэхэ тухай хэлсээбди.

Эрдэйдүнгөө түлөө һанамжа боложо ябадаг залуу үетэнэ эдэбхитэн заабал манай конференцидэ хабаадаха гэхэ найданаб.

Ц.НАДЦАЛОВА хөөрөлдөө

УЛААН-ҮДЫН ЯАРМАГ УРИНА

Апрелин 25-27-до Улаан-Үдын заншалта уласхоорондын оптико-рознично яармаг үнгэрхэн. Энэндэ зорюулагдаһан пресс-конференци Арадай Хуралай бага танхим соо урда долоон хологто үнгэрбэ.

Энэ яармаг Улаан-Үдын газар дээрэ һүүлшын 6 жэлэй туршада үнгэргэгдэнэ гэжэ республикын Госкомторгын түрүүлэгшын орлогшо В.И.Черемушкина мэдээсэбэ. Эдэ жэлүүдэй туршада манай республикын предприятинууд Россин үйлэдбэрлэгшэдтэй харилсаа холбоонуудаа үргэдхэхэ аргатай байгаа. 2000 ондо яармагта 112 хабаадаһад эржэе, тэднэй 56-ниинь нютагай предприятинууд болоно. Нёдондо Россин 12 регионудтай, тэрэ тоодо, Москвагай, Петербургай, Пермьгай, бусад хотонуудтай продукция тэдэндэ худалдаха

тухай хэлсээнүүд баталагдаа. Акционернэ «Амта», «Макбур» бүлгэмүүд, «Юшин» гэжэ хубийн предприяти эдэбхитэйгээр хабаадана. Урда жэлэйхидэ орходоо, үнгэргэжэ жэлдэ «Байкальрихтоз» нэгэдэл республикаһаа гадуур продукция худалдаһана 2 дахин нэмээгээ.

Тэрэиэлэн Монголотой, Украинатай, Беларусьгай харилсаа холбоонуудые үргэдхэлгэдэ яармаг һайн нүлөө үзүүлэ. Гэхэ зуура Улаан-Үдын яармагай өөрын байрагүй дээрэһээ хүдэлмэридэнь горитой бэрхэшээл ушаруулагдана. Өөрын байратай наа, яармаг түхэрэи жэлдэ хүдэлжэ байгаа. Госкомторг яармагай дирекцитэй байра олохо гэжэ оролдони. Элеваторай дэлгүүр дээрэ хубийн олзын хэрэг эрхилэйи бизнес - түбэй байһан бодхоожо

дүүргэжэ байна. Тэндэ яармагай саг үргэлжын ыставка эмхидхэхэ байртай боложо магадгүй гэжэ В.И.Черемушкина дуудлаба.

Гол хэмжээе ябуулгануудһаа гадна байгша оной яармаг дээрэ соёлой ехэ программа дурадхалдаха. Энээн тухай «Улаан-Үдын яармаг» гэхэн АО-гой генеральна директор Э.Ш.Бадмажапова хөөрөжэ үгөө. Тэрэ тоодо «Гэсэр» үлгэртэй танилсалга болохо. Арадай уран һайханай коллективүүд Буряад орон тухай түрүүлэгшын маягтай домог найруулгануудые дурадхаха. Яармагай программын хүрэн соо «Зуун жэлүүдэй хилэ дээрэ Байгалай оршондоху нютагай хүгжэлтын эрхэ нүхэсэл ба хараа түсэбүүд» гэхэн эрдэмэй-практическа конференци үнгэрхэ. Яармаг Бабушкинай

гудамжадахи Хүүгэд ба эдирүүн уран бүтээлэй ордон соо үнэр Даб дээрэ 900 дүрбэлжэе мэтэ талмай 90 проценттай худалдагдаад байна.

Энэ хабар манай республикын делегацин Монгол орондо үнэр яармагта хабаадаһан, кампани (ямаанай хөөрөөр нэхэһэн) зүйлнүүдые үйлдбэрлэдэг, «Гэсэр» дээрэ суутай ирээшэй «Гэсэр» компани Улаан-Үдын яармагта һонирхожо, хабаадаха хүсэл мэдүүлэе һэн. Тиш яармаг дээрэ компаниин үзэбэр дээдэжэбди нэхэһэн, оёһон хубсаһые Монголой шэлдэг хүүхэд-модель үмдэжэ харуулха юм байһан Саашадаа «Гэсэр» нуус худалда наймаанай өөрын байһан Улаан-Үдэдэ нэхэе хүсэлтэй.

Николай БАДМАРИНЧИН

ЗАХА ХОЛЫН ЗАХААМИНИЕ ХҮГЖӨӨХЭ ЗОРИЛГОТОЙ

Бусад кандигадууд сооһоо Николай Михайлович Зубаревтай Захааминие хайшан гэжэ хүгжөөхэ тухай того программа хунгагшадгай гол хангал татаһан байна. Зоной байдал хайшан гэжэ хайжаруулах? Ямар хангаануудыг бэдэржэ, ажалгүй зохиё ажалтай болгохоб? Эгээн түрүүн ямархан зорилгонуудыг хараалан бэлүүлээ һаа, зондо бариушатай, тухатай байха? Юрэдөө, иимэрхүү асуудалнууд үгэр хүнигүй арадай депутатай ханаа хилээд зобоогоол ха. Джидакомбинадаг ажалтай тогтоогошоходо, илангаяа эхээр Закаменск хото, Холтосон, Баянгол гэжэ шахтёрнуудай посёлогуудтаа ехээр хохидоһон, гарзада ороһон гээшэ. Заншалта горнорудна районодо иимэ амбинадгүйгөөр саашадаа жамидархань, хүгжэн халбархань хүндэшэг шэнгээр нютагай зондо ханагдаа һааб даа.

Вольфрам, молибден олзоборилдог Джидакомбинадаг хаагдашахада, олон зон ажалгүй үлэшэһэн. Тэдгээндэ хүгжэмэриин хууринуудыг олгохо гээшэ гол зорилго мүн.

Хангай Захаамин хүбшэ ой тайгаараа хаана холоур суутай ха юм. Гадна геологическа бэдэрэлтэнүүд, алта, вольфрам олзоборилго... Эдэ бүгэдэниие хараада абан, Захааминий районие промышленна ари хэ халбари болгохо зорилго табигданхай.

Арадай Хуралай депутатаар хунгадан сасуугаа Николай Михайлович Закаменск хотын, Холтосон, Баянгол посёлогуудай электрическэ сетьнүүдыг хэблэн шэнэлхэ талаар хэмжээнүүдыг абажа эхилбэ. Уданышьегүй хотын электрын элшэ хүсэнэй бүхы хажы Захааминий РЭС-эй балансда абаха тухай хангалтада Н.М.Зубарев хараа табиһан байна. Тэрэнэй ударидалга дор энергетигүүд үнгэрэгшэ хэлэй янгинама хүйтэн январь харада болоһон

Захааминий хунгуулин округһоо Буряад Республикын Арадай Хуралай депутатаар хунгагдан «Бурятэнерго» ОАО-гой Урга зүгэй электрическэ сетьнүүдэй директор Николай Михайлович ЗУБАРЕВ үргэн гэлисэтэй ажалаараа республикадаа мэдээжэ болоһон ёһотойл баатар хүбүүдэй нэгэн мүн.

Захааминий районий захиргаанай гулаа Виктор Васильевич Аюшеев хадаа Н.М.Зубаревые депутатам кандигадаар дэбжүүлхэ гэхэн хүбэлгэн гурагдал оруулан байгаа.

Арадай Хуралай депутат байһан Бата Семёновой Россин Федерациин Гүрэнэй Дүүмын депутатаар хунгагдана, иигэжэ

авариин хойшолонгуудыг усадхалгада нилээд ехэ хүсэл оролдолго гаргаһан гэжэ захааминий хунгай мэдэнэ, тухайлы ёһотой.

Захааминий РЭС-тэ дамжуулагдана электрическэ сетьнүүд болон подстанцинуудыг хэблэн шэнэлхэ болзор түргэдхэгдэжэ, Холтосон, Баянгол посёлогуудта заһабарилгын хүгжэмэри түлэг дундаа ябуулагдажа эхилээ һэн. Мүнөөдэрэй байдлаар хэблэн шэнэлэгын проект бүхы табан шатада хамгаалагдан, бэлүүлэгдэжэ захиаланхай. Үгэр бүри үйлэгдэриин болон социальна асуудалнуудыг сүм шидхэхыг оролдожо ябадаг Николай Михайлович Зубаревта сүлөө сар хаанаһа байха даа. Район дотор гансахан промышленность бэшэ, мүн хүдөө ажахы, социальна халбари

«Намда этигэһэн зоной захяа дүүргээгүй һаа, хэшхэлни зобоохо»

гэхэ мэтэшэлэниие хүгжөөхэ хэрэгтэй. Депутат арга боломжонуудаа хайсахан хаража үзөөд, тухалагшадтаа зүбшөөд, нютагай зонтой хөөрлэгдөөд лэ, эгээн түрүүн ямар шатануудаар районие хүгжөөхэ тухай программа абаа һэн.

Ганса ажахын бэшэ, мүн экономикын талаар баян дүршэл олохон социальна асуудалнуудыг тордигой шидхэхэдэнь тухална.

Захааминий хунгай Н.М.Зубаревтай арга боломжонуудта, бэлиг шадабарига, тэрэнэй бата үгдэ этигэн найдажа, нэгэн

ханалтайгаар дуугаа үгэн, арадай депутат болгоһон байна. Тэрэ гэхэнхээ хойшо сахилгаан мэтээр тэбхэр жэл үнгэршэбэ.

Н.М.Зубарев Свердловскийн УПИ (Минэнергын резервын факультет), удаань ВСГУ (экономикын факультет), эндэл аспирантура дүүргэһэн. Кандигатска диссертация «Плазменная технология экономическа ашаг үрэ» гэхэн темээр хамгаалаа. Мүнөө хэды сүлөөгүй ажалтайшые һаа, «Бүхы Сибирийн түлишын баланс» гэхэн темэ дээрэ докторско диссертаци бэшэжэ байна.

Николай Зубарев гурбан номой автор мүн. Тэрэнэй мэргэн бодолнууд, дүршэл шадабары тушаа экономическа журналнуудта бэшэжэ байдаг. Сүлөө сагай багашые һаа, агнуури хэхэ, заһаа бариха, ном уншаха дуратай

Закаменск хотодо Түбэд медицинаын түбэй дэргэдэхи дуганай барилга түлэг дундаа ябажа байна. Районий түбтэ дүтэ оршодог Дүтэлүүрэй, Хужарай, Нуртын, Үлэнтын, Цахирай болон Ехэ Цахирай, Холтосон посёлогой

хүзэгтэн өөһэдэнь дасантай болохонь. Санагын дүршэлтэй барилгашад С.Д.Шагдуров, Б.М.Банзаракцаев, Б.И.Гомбоев, З.Р.Бадмаев гэгшэд прораб-инженер, барилгашан Бимба Гомбоевич Будажаповай хүтэлбэри дор дуган барина. Арадай Хуралай депутат Н.М.Зубаревтай, райсоветэй депутат О.И.Казанцевтай үүсхэл оролдолгоор тус барилга бүтээгдэжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Санагын дасанай шэрээтэ лама Монлам барилга

Элэшгүй мурьнь, Эгэршэгүй дурасхаалынь Холын Захааминда Хэтэдэе үлэхэл...

хүтэлбэрилнэ. Захааминий РЭС дуганай барилгада горитой хубитаяа оруула.

Арадай депутат ондоо тээһээ, жэшэнь, Новосибирскхээ түрүү бэрхэ мэргэжэлтэдыг урижа, аппаратура болон автоматикые, тепловой сетнүүд болон котлоагрегаудыг шалгуулдаг, заһабари хүүлэгдэг. Хэдэн олон жэлдэ бүтээгдэжэ, шидхэгдэжэ ядажа байһан хэрэгүүдыг богонихон болзор соо сүм бэлүүлжэ, хунгагшадтайгаа этигэл найдабарига хүрэн депутатта баярыг хүргэһэн бэшэүүд хойно хойноһоо орожал байдаг ха. Бэлигтэй бэрхэ спортсменүүдэй ехэ мурьсөөнүүдтэ ошоходонь, мүнгөөр тухалһан,

хургуулинуудта компьютер болон бусад хэрэгтэй юмэнүүдыг абаһан байха юм. Энергетигүүдэй этэй коллектив Цахирай интернат-хургуулин шефүүд болохо зүбшөөлөө үгөө. Хургуулин наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй эмхиз ургаануудта Н.М.Зубаревые үнэн зүрхэнхөө хүндэлдэг, хэлэһэн үгэдөө батаар хүрэдэг хүн гэжэ мэдэдэг юм. Арадай депутатай хэһэн ажал тухай зон урма баяртайгаар дуулгажал, бэшэжэл байдаг.

Хабарай тарилгын хүгжэмэригдэ түлишэ-тоһо дологын материлнуудта ртухаламжа хүргэлгэһөө эхилээд, электрын элшэ хүсөөр, дулаагаар, уһаар таһалгаряагүй хангалга хүрэтэр ажал барагдаха бэшэ даа.

Мүнөө шахтёрнуудай посёлогууд хэблэгдэһэн сетьнүүдтэ оруулагдаа. Ямар эгээн ехэ барилганууд үлөөб гэхэдэ, Закаменск хотын түбэй котельня, ЛЭП-35. Районий түбэй котельня үнэтэй мазуудаар түлэгдэнэ. Саашадаа Түгнын шулуу нүүрһэн хэрэглэгдэдэг болохо. Плазменная технологиин аргаар шулуу нүүрһэн тооһон болотороо бутаргагдажа, котёл руу туугдан оруулагдаха юм ха. Тус технологиин автор, Гусиноозёрско ГРЭС-эй директор байһан Евгений Карпенко энэ проектын зохёогдожо байхада, Захаамин ерэжэ, зүбшэл заабари үгөө.

Байгша ондо Новосибирскхээ асарагдан бүлүүрнүүд хүгдэлжэ эхилхэ. Тэдэнэй ашаар жэл бүри 2-һоо 3 млн. хүрэтэр мүнгэн алмагдаха аргатай. Котельнядэ түрүүшынхией автоматика хабсаргагдажа, гидравлика хүгдэлнэ. Зунай үгэдэ хоёрдохи котёл заһабарилгагдажа дүүрэхэ, уһа эсбэрлэгын түхээрлэгэ хүгдэлжэ захила, гэрнүүдэй дулаасуулгын бүхы системэ угаагдан эсбэрлэгдэхэ юм...

Н.М.Зубарев хунгалтын урга тээ абаһан уялануудаа бултыень сүм дүүргэжэ шадаа. Энэмнай депутатай, директорэй ямаршые ажалы бата найдамтайгаар дүүргэхэ арга боломжотой, хүсэ шадалтай, дүршэл шадабаритай байһаниие гэршэлнэ.

Дарима ЭРДЫНИЕВА, журналист.

МҮНГЭ НОМОЛХОНОЙ АШААР -

Апрелин 6-да агаарай долгиндо сэхэ дамжуулагданан Буряад Республикын Президент - Правительствоын Гүрүүдтэй Леонид Васильевич ПОГАНОВГАЙ Буряадай гүрний телевизийн корреспондент Ирина БАДЛАЕВАГ АЙ хэбн хөөрхэдөөнэй газегэд тааруулагданан найруулгыё ушнагшадай анхаралда дуралханабди.

- Леонид Васильевич, шэнэ зуун эсэлдэ Буряад ороной экономика ямар үрэ дүнгүүдтэйгээр ороной тухай асуудал республикада ажалуушадые сэхэ хүлээлиэ.
- Бидэвэртэ, Буряад оронодо 1999 болон 2000 онуудта байн гэшээ шухала хубилалтанууд болоо гэжэ хэлэхэ зэргэтэйб. 1999 ондо 14 процент хүртэр шахуу валова региональна продуктын, промышленностини горитойгоор ургалта туйлагдаа. Недондо жэл 7,3 процентын нэмэлтэ туйлагдаа нэн Байгша оной үнгэрхэн хоёр харын гуршада промышленна үйлдэбэрини ургалтын эршэ мүнэ 7 процентдэ хүргэдөө. Энэ дунда болон томо предпрятинуудта хабаатай.

1999 болон 2000 онуудай реформонуудай жэлүүдтэ гүрүүшнхээ бидэнэр хүн зоной бодого олзо оршын ургалтагайгаар гараабди. Ингэжэ хэлэхэдэ, Президентшыё, Правительствошыё туйлахаанаараа ханаагаа амарха ёһогүй гэжэ би холодоо онсолдогби. Юүндэб гэхэдэ, реформонуудай жэлүүдтэ экономикын, промышленна үйлдэбэрини гол эхэ уналга ушараа бшуу. Эсэстэнь хүнүүдтэй буудал байдалай муудаланшын ойлогосотойгом бээ. Энэни тушаа холодоо хадужа ябахар.

Пайн нимэ хубилалтануудтай байхадаа, Правительство эдэ туйлахануудые баталалгада гол анхаралаа хандууджа, экономика ургалтыё эршэдэхэ талаар бүхэ хэмжээнүүдые абаха ёһотой. Нимэ хэмжээнүүд Правительствоаар хараалагдаханай. 2001 ондо инвестициононо (мүнгэ номолхоной) ажал ябуулгада тон эхээр анхара ёһотойбди гэжэ тоолоноб. Гэхэжэ байтагай өөрсөөр хэлэбэл, үлдэһэн хубилалта туйлаха.

Энэ талаар урид бэлдэгдэнэр эрхэ нүхсэлнүүд манда бии. Өөрингөө предпрятниё хүжөөхэ талаар Селенгинскын целлюлозо-картоной комбинатай хүтэлбэрини абанан горитой хэмжээнүүдые тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб. Нилээд байн инвестициононо проектүүд нарнэсэмбын мануфактурада, «Амта» гэһэн кондитерска фабрикада, мяхаконсервын комбинатта, алта олзоборилгыё дээшлүүдгын талаар бии. Манай мэдэжэ Зүүн-Холбоодохи алтанай хэбтэнэ мүнөө үелэ эдэбхигэйгээр ашалаглана. Зүүн-Хадын шэнэ хэбтэнэ ашаглаһанай ашаар горитой хубилалта болон ургалта туйлахабди гэжэ ханааб. Гэнэ канштальна горитой эхэ номолонгоноуд - 20 миллион доллар тухай - хэгдэнхэй.

Тинимэ 2,9 миллиард түхэринг тухай ургалта үгэхэ ашан үрэтэй инвестициононо проектүүд манда бии гэжэ найдамтайгаар хэлэхэ аргатайбди. Энэмнай бүдүүн барагаар хэгдэнэр сэгнэлгэ бэдда. Тэдэ инвестициононо томо проектүүдые үбэлүүлхэнэй ашаар экономика ургалта хангаха арга боломжонууд манда бии гэжэ энээгээр онсолхо маналтайб. 2001 оной социально-экономическа хүжэлтын программыё, тэрэнтэй нэгэ дорой инвестициононо программые хаража үзөөбди. Тухай зорилготой бүхэ эдэ хараа нэгэлүүд тэдэн соо оруулагданхай.

Саашадан бидэ хушан технологиудые дахин дабтаха бэшэ, харин инновационно хубинэ онсолон абажа, республикада технологическа шэнэ үндэжэ

хуури дээрэ хүжөөхэдби.
- Энэмнай инвестициүүдыё инвеструулгыё нилээд эхэ хэмжээнэй түсэб болоно?
- Тинимэ, Сэхыень хэлэхэб: энэ талаар байн жэшээнүүд бинишыё наа, харини инвесторнүүд манда ерэхэ гэжэ найданайбди. Тэдэ харини хүнүүдтэй хүдэлхэ зуураа, бидэнэр хүжэлтыё хараадуулан, өөһэдынгөө инвестициүүдые, урьһаламжын болон мүнгэн сангай нөөсөнүүдые хабаадуулхын тула хамаг юумэ хэхэ ёһотойбди. Юүндэб гэхэдэ, харини, илангаяа Америкын инвесторнүүдтэй, банкинүүдтэй ябуулагданан хүдэлмэрини дүй дүршэл эмхидхэлэн болон бусад асуудалнуудые шилдэхын тула туйлай эхэ хүсэлт оролдоого хэрэгтэй гэжэ гэршлэнэ. Харини инвестор-нүүдтэй, банкинүүдтэй хүдэлхэдөө, аргагүй эхэ бэрхшээлүүдтэй манай талааа тохеолдого тухай олон олон жэшээнүүд манда бии.

- Правительствон абанан түсэб ашаг үржэ харуулха гэжэ наидахаар болоно ха?
- Тон үбэ, энэ түсэбөөр бидэ 2001 ондо үндэһэн хубилалта туйлаха ёһотойбди гэжэбди онсолно бинэ ха юмбди.
- Леонид Васильевич, худөөгэй темэдэ ороёбди. Тарилга ойртоо. Республика дотор энэ худэлмэрине яасаад үнгэрэхэ гэжэ түсэб-лэгдэнэ?
- Хабарай тарилгын хүдэлмэри манда хээдэ хүжэрөөр үнгэрлэг. Байгалин эрхэ байдалшыё хэсүү хүндэ, мүнгэн сангай нөөсэ-нүүдыё холодоо дуталдааг...

Юу тэмдэглэхэ хэрэгтэйб? Нэгэдэхээр, манай хүдөө ажахын предпрятинуудай бүхэ хүтэлбэрнэлэгтэй би уулзааб. Эдэ уулзалганууд түсэбэй ёһоор, агропромышленна комплексын талаар Правительствон Гүрүүдтэй орлогшын, хүдөө ажахын министрэй хабаадалгатайгаар үнгэрөө. Манай таряашалдаа, хүдөө ажахын манай предпрятинуудай хүтэлбэрнэлэг-шэдһөө тэдэнэй түбэг бэрхшээлүүд тухай сэхэ дуулаха хүсэлтэй байгааб. Эдэ бүгдыё бидэ согсолжо, мүнгэн сангай тодорхой онол арганууд тухай хэлсээбди.

Хоёрдохоор, байгша ондо республикамнай имаггал орооһото ургамалнуудыё 240 мянган гектарта, шэнншыё 157 мянган гектарта тариха ёһотой. Гол асуудалын элгэ - мүнгөөр хангалга, илангаяа түлшнэ-тоһолдогын материалнуудые худалдажа абалга мүн. Жэлэнь, гансал дизельнэ түлшнэ 7600 тонно, автобензин - 2300, тоһон - 400 тонно хэрэгтэй болохо. Эдэ бүхэ асуудалнууд мүнөө тодоруулагданхай. Хабарай тарилгын хүдэлмэрине үнгэрэхэ талаар оперативна штаб сэд үргэлжэ хүдэлнэ. Энэ штаб заншалта гурмаараа жэл бүри хүдэлдэг. Ойро зуурын асуудалнуудай үлэр бүри гаража байханы ойлогосотой юм бээ. Гол шухала асуудалнууд мүнөө үшн шилдхэгдэнхэй гэжэ онсолхо ёһотойб.

Тарилгын экилтэр 80 процент, магад тэрэнтэйшыё үлүү, техникэе бэлдэхэдби. Энэмнай тус хүдэлмэрини гол асуудалын

Леонид Васильевич Поганов

болоно ха юм. Имаггал нэгэхэ хэрэгсэлнүүдые худалдажа абанхын тула 30 миллион түхэринг манда хэрэгтэй. Тэдэ эдэ бүхэ асуудалнуудые бидэ үлдэһөөрнэ шилдхээбди гэжэ үшөө дахин онсол тэмдэглэнэб. Хабарай тарилгын хүдэлмэрине үнгэрэхэ талаар наагаа ябадал, алдуунуудые ушаруулхагүйн тула хамаг юумэ хэхэбди.

- Олон ажакнуудай мүнгөөр хангалгын талаар мүнөө бэрхшээлдэ ороһоншын юуса бэшэ. Нүүшын жэлүүдэйхитэй са-суудал, байгша ондо урьһаламжинууд яасаад олгогдохой?
- Дэлгүүрэй шэнэ эрхэ байдалда урьһаламжинууд имаггал бусаагдахаар үгтэдэг гэжэ хэлэхэ зэргэтэйб. Бусаалтагүй мүнгэнэй саг үнгэрөө. Энэ болбол бэлэн бэшэ, абанан мүнгөө бусааха саг ердэг гэжэ тодоор хадужа абаха ёһотой. Эгээл гол шухала зүйл болоно. Эгээл хэсүү бэрхэ сагуудта бидэ манай хүдөө ажахын байдалыё абанхын тула бюджетэй халбарини хидай сални хүлгэ дутаагаар үгэхэ аргатай байгаабди. Мүнөө үелэ экономика байдалай зарим тэды найгархан ушарһаа нимэ хэмжээ бидэ хэрэгсэхгүйбди. Гэбшыё хэрэгсэмжын хэмжээн соо урьһаламжын нөөсөнүүдээр хангаабди. Хүнгэлэлтэй урьһаламжын жасааа мүнгөөр хангалгын гурим тодорхойлодоо, федеральна түбһөө бюджетэй урьһаламжа абалгатай холбоотой бүхэ асуудалнууд гүнэжэлээр үндэлнхэй. Энэмнай 40 миллион түхэрингэй хэмжээнэй. Мэнэ хаяын үдэрүүдтэ энэ хэлээнэд гараа табыа.

Хүдөөгэй үйлдэбэрнэлэгшэд коммерческэ банкинүүдһаа мүнэ зөөри абалаг. Тэрэнтэй хэды процент нэмжэ бусааха түбэрнүүдыё харааланхайбди. Мүн ээ энэнише бюджетэ оруулаабди. Гална бюджетэ мал ажалай продукция дотаци үгэнэ түсэблэгдоо. Тинимэ худөөгэй ажалшдыё, үйлдэбэрнэлэгшдыё дэмжэхэ, тэдэнтэ дуулаха, тэрэнтэй хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдыё эмхитэйгээр үнгэрэхэ хэрэгтэнь бюджетэй арга шалааар тэдхэмжэ үзүүлэхэ бүхэ хэмжээнүүд Президент ба Правительствон талааа абтаа.

Телевизор харагша Сергей Хоренов нигэжэ асууна:
- Федеральна лишиг эмхидхэжэ, «Агролизингээр» худөө ажакын техникэ абалгада ушаруулагданан хазагайруулганууд тухай «Центральная газетэдэ» бэлгэдэһэн статьягаар ямар хэмжээнүүд абтааб?
- Би энэ статья ушнаа нэм. Шалгалтын дүнгүүдээр эдэ

хазагайруулгануудтай танил-сабан байн ааб. Энэ талаар эзлэжэ байһан тушаалһаа сүдөөлхэ хүртэр шанга хэм-жээнүүд абтаха. Амарал-гада гаратараа нимэ Зарлигта гар табихын тула бүхэ юумэ хэхэб. (Байгша оной апрелин 10 болотор - хэблэлэй албанай ажалгалта). Тэндэ ушаруулагданан хазагайруулгануудта ямаршыё хүлсэл байхагүй.

Президентын «Сэхэ утаһан»

гэр бүлнүүдые томлохоохоогүйн тула найшаар тоолон тодорхойло ёһотойбди. Бидэ, Президент ба Правительство мүнөө тэрэнтэй зорилго табинабди: энэ гурим заабол нэггэрүүлхэбди.
- Тулуур байдалтай зондо онсол хандалга тухай хэлэхэд, Буряад Республикын Правительствон Декларациин нэгэ пунктдын энэ тухай хэлэхэдэнь байна. Энэ тухай хөөрхөдөхөнөө угид түсэб Декларациин гол бодомжонуудыёнь хангуула.
- Республикын Правительство аша түүрүүшнхээ Буряадай зондо экономика болоо социальна халбарине 2001 ондо хүжөөхэ тухай Декларациин дуралхана байна.

Социальна политикын талаар Правительство хүн зоной бодого олзо оршонуудые болон түлбэр оруулха шадалыёнь дээшлүүдэхэ гэжэ хараала.
- ажалай салнигай талаар үршэринүүдые үсэлдэхэ бол бюджетно халбарини хүдэлмэрнэлэгшэдтэ мүнөө үшнэ салнигыё түлэггэ хангаха.

- 1999 ононхило орходоо хүн зоной мүнгэ зөөрини талаар олзо оршо 6,5 процент гэр ургалта туйлаха, ажалуудалан эгээл бага хэмжээнһээ доогуур олзо оршотоо хүн зоной тоо 8 процент хүртэ доошолуудла.
- ажалай салнигай харын дунда зэргын хэмжээ 1,4 дэһэн дээшлүүлэхэ;
- түхэрэн жэлэй туршалдууржүүд хэмжээ ябуулгануудта хүүгдыё ябуулха зэргыё 1999 ононхило орходоо процентээр дээшлүүлэхэ;

- стационарна эмхэ зургаануудта ганса бээ үндэр набатайнуудыё болон нивалнуудыё социальна талаар хангалгыё дээшлүүлэхэ;
- тэдхэмжэ багатай эрхэтэдтэ гэр байрын ба коммунальна хангалгануудай түлөө түлбэрнэлэгшэдэ субсиди 2000 ондо байһаа 27 млн. түхэрингөө 105 млн. түхэрингэ хүргэхэ. Тэрэнтэй пенсн, хүүгдэй нара бурингэ пособи, «Ветеранууд тухай» «Инвалидуудыё социальна талаар хамгаалха тухай» федеральн хуулинуудай ёһоор хүсэлдүүлхэ түлбэрнүүдыёнь саг соо туйлэхэ.

Хүн зоние ажалгаар хангаха ажалгүйшүүлэй тоо проценттэй 1,8 процент хүртэ доошолуудла, хубини гэрэ ажахынуудыё, бага предпрятинуудыё, гар урлал дэмжэһэн ашаар, бага олзын хэрэгсэлүүдэй түлөөлхэ гэжэ энэ Декларациин соо хараалагдаһанай.

Гална хүн зоние медицина талаар хангалга найгаруулга манай энэ документ соо оруулагданай. Нэрлэбэл, эхэ, эхэнэрнүүдэй хүүгдэй наһа баралгыё 10-15 процентээр доошолуудла манай Энэнтэй галуур уушханай хангааар үбнэлэггыё процентээр доошолуудла, хүн зоной элүүр энхэ байнгын шалгалга 5-7 процентээр дээшлүүлэхэ хэрэг түсэблэгдэнхэй. Байгша ондо Хураанхай аймагай түбэй 50 хууригэ болоншын корпус барилгын дүүргэлхэ түсэбтэй. Тэрэнтэй республиканска уушханай ашаданай үбнэлэггыё тэмсэнтэй диспансер барилдаж дүүргэлхэ болон республиканска уушханай ашаданай үбнэлэггыё тэмсэнтэй диспансер барилдаж дүүргэлхэ болоншын корпус барилгын дүүргэлхэ түсэбтэй. Тэрэнтэй республиканска уушханай ашаданай үбнэлэггыё тэмсэнтэй диспансер барилдаж дүүргэлхэ болоншын корпус барилгын дүүргэлхэ түсэбтэй.

Мүн тинхэлэ эрлэм хуралда болон соел хүжөөхэ, социальна халбарини объектүүдыё үлөөхэ хүдэлмэри үргэлжэ дүүлгэхэ байна.

ЭКОНОМИЧЕСКА УРГАЛТА ТЭЭШЭ

Пургуулин үмнэнхн... 45 процент хүрэн нэмэх...

«Буряад ороной хүгжэн... манай элүүр энхээр...

Буряад Республикада... үрнэмэс хүгжөөлгын эрх...

«Леонид Васильевич, нимэ... Декларацинуудыг айлгн...

«Ушөөн нэг тоо хахаа ёһотой... Бюджетэй илэи салин...

«Деклараци тухай хэлэбэл... республикын Правительство...

«Тоо, баримта бүхэнэй саана... доторхой сүсэдэй байхада...

«Зуб, энэмнай республикади... биднээр үмнэн абанан...

«Тон түрүүн Монгол оронтой... харилсааг залуулаха...

Президент В.В.Путинтай Монгол... орондо албанай хэрэгээр...

«Россин болон Монголой... хоорондо хүсэндөө байдаг...

«Гэбэнь ресубликанска болон... нотагай бюджетүүдэй үмнэн...

«Беларусьтай, хэр холошье хаа... бид тон халуун харилсаатай...

«Минек ошоходомнай, А.Г.Лукашенко... биднине тон хүндэмүүн...

«Мүнөө Казахстантай хэлээ... бэлдэнэбди, апрель-майда...

«Леонид Васильевич, профсоюзудтай... харилсаанууд тон олон...

«Апрелин 10 хүртээр, амаралтада... гартараа, профсоюзай...

«Федеральна хуули ёһондо... минни зарлигуудай харша...

«Зуб, энэмнай республикади... биднээр үмнэн абанан...

«Тон түрүүн Монгол оронтой... харилсааг залуулаха...

зарлиг, үшөө нэг зарлиг 2000 ондо... абтаһан байна. Россин Президент...

«Тинмэнэ тэрэ зандань... дэшигүүлхын аргагүй юм бээ...

«1999 ондо хоёр зарлиг... гаргахаданай, профсоюзуд...

«Энэ асуудал лаб шиндхэхэ... хэрэгтэй, зүгөөр гансата...

«Энэ суглаанда хабаадалсаһан... бүхы хүнүүд Россин Президентын...

«Саашань үгэ хэлэхэдээ, Владимир Владимирович... түбхын...

«Россин Правительство... бюджетүүд хоорондын...

«Леонид Васильевич, эрмэдэг... бэстэй зондо гэр байра...

«Мүнөөдээрээгүй Социальна... гэр байрада 8 млн. түхэрнг...

«Леонид Васильевич, манай сэхэ... эфирта Буряадай ажлагуудаднаа...

зондо үгтэдэг байна. Республика дотор... мүнөө ипотечни...

«Исай Калашниковай... зохёолуудай гурбан боти ном...

«Түрүүн зарим хубини... гаршануудыг минини...

«Манай мэдхээр, хаяхан та... Москва ошоод ерээт, тэндэ...

«Энэ суглаанда хабаадалсаһан... бүхы хүнүүд Россин Президентын...

«Саашань үгэ хэлэхэдээ, Владимир Владимирович... түбхын...

«Россин Правительство... бюджетүүд хоорондын...

«Леонид Васильевич, эрмэдэг... бэстэй зондо гэр байра...

«Мүнөөдээрээгүй Социальна... гэр байрада 8 млн. түхэрнг...

«Леонид Васильевич, манай сэхэ... эфирта Буряадай ажлагуудаднаа...

«Юундэ тэдэ нэгжэ түрэнбэ? Олондо мэдээсэл тараадаг... хэрэгсэлнүүдэй...

«Тэрэл Маргарита Назароваһаа... үшөө нэг асуудал...

«Тухэдээ республикада... боложо байһан үйлэ хэрэгүүд...

««Ливонца» лаб хүдэлдэг... болохо. Эгээл шанта...

«Энэ суглаанда хабаадалсаһан... бүхы хүнүүд Россин Президентын...

«Саашань үгэ хэлэхэдээ, Владимир Владимирович... түбхын...

«Россин Правительство... бюджетүүд хоорондын...

«Леонид Васильевич, эрмэдэг... бэстэй зондо гэр байра...

«Мүнөөдээрээгүй Социальна... гэр байрада 8 млн. түхэрнг...

«Леонид Васильевич, манай сэхэ... эфирта Буряадай ажлагуудаднаа...

«Тон түрүүн Монгол оронтой... харилсааг залуулаха...

«Тон түрүүн Монгол оронтой... харилсааг залуулаха...

«Тон түрүүн Монгол оронтой... харилсааг залуулаха...

Буряад Республикын Президентын болон Правительствоын хэлбэлэй албан хэлбэлдэ бэлдэбэ.

Хабарай тарилга - 2001

УРДА ЖЭЛНҮҮДЭЙХИНЭЭ ЭМХИТЭЙГЭЭР

Хяагтын аймагай зүүн зүгэй Шара-Гол, Баян-Булаг, Хүдэри-Сомон, Алтай, Тамир, Энхэ-Тала гэхэ мэтэ шотагуудай гаряашад ушоо хасаг байха угаа газар элдүүрихэ, алтан таряа ургуулаха дүршэлтэй зон ха юм даа. Имаггал эидэхи ажaxyнууд совет үедэ газарнаа хүшэтэй, абари шадалтай, ан бун байдалтай байгаа нэмнай. «Родина», «Дружба», Ранжуровой нэрэмжэтэ колхозууд, Хүдэринин совхоз республикада суутай таряан ажалай жэшээ харуулдаг бэлэй. Зүгоор нүүлэй жэлнүүдтэ мэдээжэ шалтагаанһаа эдэшье ажaxyнууд панхаруутан алдхан байха юм. Харин мүнөө дахинаа таряан ажалаа нэргээхэ зорилготойгоор хяагтынхид зарим тэды эмжэнүүды бэлүүлжэ эхилэнхэй.

- Хабарай тарилгада бэлдэжэ эхилхэ зуураа, нэн түрүүн кадрнуудай асуудал шидэхэ гэжэ оролдообди, - гэжэ аймагай гувлаа Валерий Жамсуевич Цыремпилов хэлэнэ. - Механизаторнуудай долоон хоногой нуралсал эмхидхээбди, тэрэшэлэн Буярадай Хүдөө ажaxyн академин дэргэдэ эмхидхэгдэн курсада хорёод бригадирууд эрдэм мэдээсэ дээшлүүлээ. «Родина» колхоздо аймагай семинар үнгэргэжэ, энэ хабарай тарилгын онол гурим тушаа хөөрлэжэ, дүй дүршлөө халан абалсажа, боломжотой стратеги, таарамжатай тактика хараалаа гээшэбди. Энэ семинарта аймагай агрономууд,

бригадирууд, түрүү механизаторнууд хабаадаа, наяр ажaxy бүхэнэй түлөөлэгшэд бэе бэедеэ айшалан, техникын бэлдэхэлэй шанары шалгалсахань.

Технико заһабарилга дүүрэхэ тээшээ боложо байнхай. Бэрхэшээлнүүдыше ушархан ааб даа. Загчастнууды худалдан абахын тула ажaxyнууд коммерческэ банкнуудһаа урьһаламжын мүнэг абана. Тэдэнх түлишэ-тоһоной хэрэглэмжэдэ зориулагдана. Отологдоһон модоной болон нүгэй худалдалтын сэнгэй зээлээр кредит тушаа хэлсэн баталагдаа юм. Аймагай гурбан ажaxyнууд коммерческэ банкнуудтай сэхэ тоосоотойгоор хүдэлжэ байна. Харин нэгэдэхи шатын гансахал ажaxy бюджетэй зээлээр тэдхүүлэгдэхэн.

Эдэ мэтын арга боломжонууды

хэрэглэнэй ашаар таряалангай талмайе үргэдхэхэ гэжэ олон ажaxyнууд оролдоно. Хэрбээ нёдоңдо аймаг бүхүдөө 17 мянга 200 гектар дээрэ орооһото ургамалууды таряаһаа, мүнөө жэл 21 мянган гектар элдүүрилхэнэ. Тэрэшэлэн хартаабха, овожой талмай 10 процентээр үргэдхэгдэхэн.

Сабшаланай үржэл найжаруулха шэглэлэй саг үргэлжын хүдэлмэри нүүлэй үедэ мартагдаһан байгаа. Хяагтынхид мүнөө жэлһээ энэ шухала хэрэгтэ анхаралаа хандуулжа эхилбэ. Олонхи ажaxyнуудта луговоудууд томилогдожо, тэдэнэртэ өөрын газар талмай даалгагдаа. Мүн техникээр оньһожоруулагдамаал мелиоративна отрядууд бүридхэгдэнхэй. Абтаһан ургасын хэмжээгээр тодорхойлогдохо түлэринин гурим баталагдаһан юм.

«Сабшалан найжаруулгын хоёр харын

габшагай ажал» гэнэн уряа доро энэ хабар хяагтынхид хүдэлжэ байна. Хүдэри талын ажaxyнууд уһалууриг системнүүдые, һубагуудые заһабарилна, сэбэрлэнэ. Мелиоративна отрядууд шотагай үтэгжүүлгэ сабшала дээрэ гаргажа тараана. Эндэшье мүн түлишэ, тоһоной болон бусадшье талаа гаргаша ехэ болоно.

Бүхы ажалаа хангахын тула аймага шотагай өөһэдэн хүтэлбэри «Бурятнефтепродукт» гэнэн бүридэлтэй сэх харилсаа холбоо баталаад, хэрэглэмжынгээ 1 мянган тонно дизельн түлишэ, 200 тонно бензин абаха арт олобо.

Тобшолол хэлэхэдэ, Хяагтын аймага урда жэлнүүдтэ орходоо, эмхитэйгээр зорилготойгоор хабарай тарилгада бэлдэжэ байна. Хэрбээ урданх эрхид бригаданууд Хүдэринин совхоздо «Родина» колхоздо гектар бүрийһе хорёод центнер орооһо таряа хуряаж бадаг хаань, тэрэ жэшээгээр ургасын түлөө оролдохо гэнэн механизаторнууд бээ эһэжэ байнхай.

Николай НАМСАРАЕВ

Хүршэнэрэймнай һонин

СУБАРГА НЭРГЭЭН БОДХООХООР БОЛОО

Эндэ һаяхан аглаг һайхан Ага шотагайнгаа үндэр наһатанай нэгэн болохо Цырендашын Дамби-Нима ахатай зөлөжө, шотагайнгаа түүхэ домогоор хөөрлэжэ байһаар, нимэ юумээр һонирхобоб.

- 1991 ондо Далай лама Ага морилходоо, Агын дасанай хойто хайда гаража, тахил мүргэлтэй байһыень мэдэрлэн юм. Энэни тухай таяу хэлхэ байһан?

- Миши багада, Агын дасанай хойто хадаа Бадархан жалагатад томошье бэни субарга байдаг һэн. Субаргын удха хэлхэдэ, Агын дасан дамсарантай болодо, тэрэнье хааха ябадат хэжэ бодхоон байгаа. (Дамсаран - шүдхэр болоһон лама, түбэһөө - Дам-гри).

Үш сагта Агын дасанай үндэр зиндаатай Бүржэсэр Уязад гэдэ лама наймаа эрхилжэ, эхэнэртэй гүйдэжэ, архи эдлэжэ, мууһаар ябажа, шалсанайнгаа ёһо зуримые хазагайруулдаг болоходонь, дасанайнгаа суганды татажа, Бүржэсэр-Уязадые шүүрдэрлэн һайсахан үгүүлжээд, ехын гэхэ таяаһаа хэды-еды буулгажархинһан ха. Энэндэ голдобооб гэд, уур хилэн урьюулжа, залбани болоходоо, жасаняа захиарын уруун хэдэрээд, дасанай нара буруу гурба дахин тойрохо зуураа: «Таанадай шэхэнһээ ородой илэрхэбэй хохын аяна танадуулахагүй, оройгоортнай ороод, ороолон болгохо», - гэжэ тангарилһан ха.

Тигээд өөрөө хэрэһэ зүүжэ, Ага тосхон дээрэ церковь баруулжа эхилбэ. Энэ ябуулган үнэн алдартын шалсанай талһаа һайшаагдажа, ехэ дэмжэлэ, туһаламжа үзүүрэгдэб. Түрэн саг соо модон церковьһи бүтэнһэн ушараар хэдэһэн найрнадан дээрэ гогор ородоор хубсалан Бүржэсэр-Уязад тарантас тэрээр би боложо, лухоохотой хашарһан мүгэлһөө адхаадхаар абажа, орооһо таридаг мянгаар баруун, зүүн түшигнэ сажажа, зон хүшигэ ехээр хүлгүүлэб. Тэдэнх түрнээдэжэ, дарасалдажа байгаад, хашарһануудыень түгһэн. Церковь барихадаа, бөгөөд доронь нүхэ малтуулаад, өөртөнх бүүдэн шалсанай ехэ наһан судар Ганжуурай ботиннууды үзэ өөрнө уруун харуулаад булахадаа:

«Хожом хойшоодоо бүүдэн шалсан һүнэ, бурядууд ород боло, тигээд тэбөөһөдэжүүр алхажа орохо, гараха бүхэндөө һүзгөө алда», - гэжэ хараал хэлэн гэхэ юм.

Церковь барилгын эдбхи, оролдожо гарганаһангай түлөө Бүржэсэр-Уязад хаан хуулиһан алтан медальда хүртэжэ, шэрэнгэ абаһана Эрхүү хотно мордохон аад, замданы Арзалин даһанай арин ой сооһоо гүйжэ гараһан нохойһоо моридын үргэжэ, амаа татуулангүй дабаас уруу ушин тооһон буухадаа, бүтүү бүхөөгтэй тэрэгсэ урьбалдуулаад, үнөөхи Бүржэсэр-Уязадые ташихын аргагүй болоһон шэрэжэрхилб.

Тигээжэ хосорһонһоонь эхилжэ, Агын дасанай аяна байдл алдагдажа, түрүү ламарын шэрэнгэһээ эхилээд, тагалал болодо болобо ха. Мянгад хүрххэсэ байһан ламарай тоо толгой хэжэ үбшлнөө болодо хорожэ, тэбхэр тоогоо хожомһынь оройдоо хүсөөгүй юм гэхэһээ һэн. Удаһыгүйдасанай гудамжаар, һүниин харанхыгаар наярхай таярхай тэргын абяан, тахатай моридой табараан дуулдаа, болобо гэхэ.

Тэргын абяан дасанай хойто зүһөө, Арзалин харгыгаар, Бадархан жалаг орожо срдэсэ тулань, жалаа дээрэ субарга бодхообо ха. Тэдэ доохонуур Мүнхэ Машиши дуган барилжа, үдэр, һүнхгүй маани хурадаг болобо. Дамсарай дараһын ехэ ушалаа, хатуу гурэм гарганаһан юм гэхэдэ. Үнөөхи модон церковь удаһыгүйд шатаһан байгаа.

Тигээжэ субаргын барилга хэхэдэ, содо суугарангүй, сэнгэ түрэн саг соо бүтэнһэн байна. Ехэ элээр хөөрлөдөөһань, дамсарайн һаалта хэхэ байгаа. Тигээһээ мүнөөнь дахяад субарга барихадэ, тигээһие баримталха ёһотой гэжэ һананаб. Дамсарай хаахадан, тэдэ элээр гээд, хаһаншье байжа магад. Тэрэ сагынь хүржэ байгаагүй юм аа гү? Тигээдэнь Далай-ламын үриөөһэн бүнтэй хүсэл хүсэлдөөгүй байна ха юм.

...Үгөөрөөшье, гэгээн түрэлтэ багшын хэлһэн үгэ хүсэндөө хүрөөгүй, бэлүүлэгдээгүй байха гэши ямар юм? Нутагай эдбхитэн һанаата болон, энэ хэрэг эрхилхэбээ. Округой түбдээрэ, олоной шодон доро байха субарга тулань гогор, бүхөөр хэдэн зуун жэлдэ байхаар бүтээхэ шухала мүн гэжэ һанагдаа.

Ц.НАЦЦАЛОВА.

РАЗЫГРАНЫ ПРИЗЫ ОЛЬХОНСКОГО МЭРА

В райцентре Ольхонского края – в Еланцах, с участием двухсот пятидесяти юных и взрослых атлетов, прошел второй турнир по вольной и бурятской борьбе на призы мэра района.

Более двухсот юных атлетов Иркутской области, Бурятии и Усть-Ордынского бурятского округа разделились на три возрастные группы.

«Ольхон наш славится славными единоборцами, - говорит большой энтузиаст здорового образа жизни, любитель борьбы Петр Елбаскин. - Мы гордимся победами самбиста Ихиритова, «классиков» Алексеева, Иванова, Степанова, Табинаяева, Бунаева, Гаврилова, «вольников» Табинаяева, Елбаскина, Олодоева, Оглоблина, Тумурханова. Благодаря стараниям мэра Николая Мотошкина и его команды в районе возрождаются славные борцовские традиции. Когда четыре года назад на берегу Байкала впервые организовали турнир на призы Елбаскина, наши земляки показывали слабую борьбу, что подтверждало непопулярность вольной борьбы среди островитян. Сегодня в разных деревнях ежедневно тренируются двести двадцать юных ольхонцев. Уже есть первые успехи. В прошлом году наш земляк Руслан Гаврилов выполнил норматив мастера спорта, а нынче «заговорил» о себе 19-летний Григорий Кожеников из Чернограда. По оценке специалистов, у него неплохие перспективы. Наши юные земляки настроены стать хорошими атлетами, участвуя во многих турнирах, закаляют свой характер, повышают спортивное мастерство. Об этом говорит рост, в прямом и переносном смысле, ольхонских борцов. Спасибо Николаю Маалгатаевичу за поддержку и помощь.

Во время турнира зародилась идея о повышении его статуса: специалисты из областного спорткомитета предложили расширить «мэровский турнир» и сделать ежегодным открытым первенством. Это будет способствовать популяризации вольной борьбы не только на Ольхоне, но и по всей области. Завоевавший уже популярность турнир на призы Елбаскина предлагаем внести

во всероссийский календарь. В дальнейшем, борцовский турнир на Байкале, надемся, станет международным. Об этом мечтают наши земляки. Нынешний турнир Елбаскина будет юбилейным, куда приглашены все сильнейшие атлеты региона».

По мнению заслуженного тренера России Виктора Баймеева, класс участников мэрского турнира по отношению к прошлогоднему, заметно вырос. И это радует. Ольхонцы от души болели как за победителей, так и за побежденных, потому что ребята ради победы выкладывались до конца. На торжественном открытии выступил заслуженный мастер спорта Сергей Замбалов. По традиции по окончании турнира юных замешали взрослые борцы. В абсолютном первенстве по бурятской борьбе отличился Николай Малашкин. Все награжденные спортсмены получили из рук мэра Николая Мотошкина ценные призы и подарки.

Назовем имена чемпионов, вошедших в историю турнира.
Мальчики 1989 – 90 г.р. Константин Марков (Нукуты), Александр Гармаев (Улан-Удэ), Денис Михайлов (Байкальск), Александр Ильин (Улан-Удэ), Герман Одоев (Улан-Удэ), Сергей Тыхеев (Ольхон).
Подростки 1987 – 88 г.р.: Николай Банбин (Аларь), Альберт Бадлуев (Эхирит-Булагатский район), Александр Бадаев (Ольхон), Игорь Сотников (Эхирит-Булагатский район), Илья Мальшев (Байкальск).
Юноши 1985 – 86 г.р.: Тимур Аширов (Улан-Удэ), Николай Халбаев (Олой), Михаил Орбодоев (Ольхон), Константин Андреев (Олой), Алик Апханов (Ольхон).

Валерий СЫДЕЕВ.

Апрелийн 19 - Россин Хүн зоние ажалаар хангадаг албанай 10 жэлэй ой

АРАД ЗОНДОО АША ТУНАТАЙ АЛБАН

Хүн зоние ажалаар хангадаг албанай хүдэлмэри тухай манай хотодо ажалуудад хүнүүдэй олонхинь байн мэдэхгүй байна гэжэ би элрүүүбэ. Ажалуушүүдые ажалда оруулдаг, тэдхэмжэ түгээдэ гэхээр бэни ондоо хүнүүдэд шадахагүй байба.

Наяхан Улаан-Үдэ хотын хүн зоние ажалаар хангадаг түб ошоожо, хүдэлмэригийн танилсаад байхадан, энэ албанай зондо ямар аша туһатай, тэн хэрэгтэй хэрэгүүдые бэсүүлжэ байһан тухай мэдлэе абааб. Зэрлэ дэлгүүрэй бүжэржэ, республикын хотын фабрика, заводуудай, предриятинуудай, эмхи зургаануудай хаагдажа, ажалнадаа үсөөрүүлжэ, ажалуушүүдэй үдэр бүри олон боложо байһан сагта энэ албан аргагүй ехэ туһа нэмэри асарна гэжэ ашолол тэмдэглэжэ.

Энэ ажалуу болошһон хүн энэ албанай боломжонуудые мэдэхгүй дээрлэн, үнэхөөрөшье, тулгардажа, алишье түгээдэ ошоожо, хэндэ хандахага айлгожо ядажа, өөрөө өөрынөө хүсөөр эр аш танил талагуудайнга зүблэл заабаряр таарамжатай ажал олохо бэсүүдэ гаргадаг хамтай. Гэбшье хэрэгтэй ажалтай олохогүйд, харгынь мухардажа, ажалуушүүдэй тоодо ороцоно. Ийм тоо бүридхэлдэ абаагүй дон орошһоний хүдэлжэ шадаха, хүдэлжэ эрхтэй хүнүүдэй 15 процентий болодог, харин ажалаар хангадаг албанай мэдлэ эр, тоо бүридхэлдэ абтаһан ажалуушүүдэй тоонь оройдоол 1,36 процент болоно. Инхэдэ хэды олон хүн тодорхой мэдлэсэл үгы дээрлэн хүнэр хүнд байда да ороно гэжэ?

Ажалаар хангадаг хотын түбэй хүдэлмэригэндэ хандаһан зондо таарамжатай ажал бэдэржэ дурдахаһаа гадна, үшөө олон, аша туһатай, тэн хэрэгтэй зорилгонуудые бэсүүдэ юм байна. Жинэнь, хандаһан хүнэй мэрэгжэлдэнь таарамжатай үгы байгааһаа, тэрнине адирхүү эр, ашямар нэгэн ондоо мэрэгжэл шудалха курда эльгэжэ, хургаа аргатай. Тинхэдэ тэдхэмжын мүнэ түлэхэнөө гадна, хуралсалайн түлэрише даажэ абадаг. Хүнүүдые эдлэб ондоо мэрэгжэлдэ хургахын, мэрэгжэлынь дээнлүүдхын тула хотын түб БГСХА, ВСГТУ, Худалдаа наймаанай-экономикын колледж, «Бурятстрой» хуралсалай коллонтай гэх мэтэ бусад олон хуралсалай эмхи зургаануудтай хэлсэжүүдые баталжэ, иштэ хэлбөөшөөр ажална зохёоно. Хургажа гарһан хүнөө заатгүй ажалда оруулхые оролдодог. Тинхэжэ эхлэй туршада 1000-гаад хүн 40 гаран мэрэгжэлээр хургуули гаражэ, тэднэй 80-яад процентий ажалтай болодог.

Энэ түбэй үшөө нэгэ шухала шэлэлтэ гэдэл, үнэ удаан саг соо таарамжатай ажал олоогүй хүнүүдые саг зуурын хүдэлмэридэ хабаадуула болоно. Тинхэдэ ийм ажалда абтаһан эмхи зургаануудта мүн баһа мүнэ түлэжэ байдаг. Ажалда абтаһан предрияти ямаршье гаргада орошгүй, бүри ажалнантай болоно гэжэ ааб даа. Социальна хамгаалтада тусгаар хэрэгтэй зон гэдэл, залуушуул, ажал хэмжэ шадаха зурбадахи эрушын эрэмдэ зон, эрэгтэй албанһаа табигдаһан хүнүүд, мүн тэднэй бүлын эшүүд, түрэмтэй газарһаа гараһан зон энэ бүлэгтэ ородог. Эдгэрише

ажалда оруулхадан, ажалаар хангадаг түб нэгэ эхлэй туршада регион дотор төгшһон дунда зэргын салхи хүлэгтэй хэмжээнэй мүнэ ажалда абтаһан предриятида түлэжэ байха арга боломжотой. Мүнөө дээрэ энэ түбэй эльгэлэн хүнүүд акционерн «Амта» гэхэн бүлэгмдэ, судна бүтээгэлинь заводто болон бусад эмхи зургаануудта ажаллана.

Энгийн гадна тус албан ажалуушүүдэ үмсын хэрэг эрхлэх хэрэгтэй горитой туһа үлүүлжэ аргатай. Жинэжээд, гансал үнээрэн 2000 ондо 15 хүн тусхай хуралсал гараһанайнга удаа өөрынөө хубин хэрэг

эрхлэжэ эхлэхэй. Хубсаһа хунар, малгай, гутал одхо, наймаа хэхэ, нарин дарханай эдлэб эдлэл бүтээжэ гэхэ мэтын үмсын предриятинууд, үшөө тинхэдэ юриконсультантын хубин конторо энэ албанай ашаар нээгдэ. Эдэ бүгэдэндэ мүнэ алтан хаанаһаа олонооб гэбэл, 2001 он хүрэтэр хүн зоние ажалаар хангадаг Гүрнэй жаса мүнэ номлодог байгаа. Энэ жэлэй эхлэхэ федеральна болон шотагай боджодүүднэ мүнэ абтана. Байгаа ондо 20 хүн бэлдэгдэжэ, өөрынөө хэрэг эрхлэхээр түсэблэгдэнэ. Тинхэдэ эдгээртэ баһал мүнэ алтан үгтэхөөр хараалагдана

гэжэ. Регион дотор төгшһон дунда зэргын салхи хүлэгтэй 12 дахин хэмжээнэй мүнэ эдгээртэ үгтэхэ болоно.

Бага бизнес эрхлэхэ дуратай 800-гаад Бхүн энэ түбэй зүблэл заабари абахаһаа гадна, мүн баһа тусхай хургуули гараһан байна. Бүхы дээрэ жасараад хүн өөрынөө хэрэг эрхлэхын тула мүнэ мунхамжа (субсиди) абаа. Нүүдэй хэдэн эхлэй туршада дээдэ болон тусхай хургуули дүүрэгдэ, ажал оложо шадаагүй залуушууды ажалда оруулха зүблэл үгтэхэ талаар горитой ехэ ажал ябуулагдана. Ажал бэдэрлэйн регион хоорондох ярмагуудта 2100 гаран ажалуу залуу мэрэгжэлтэд хабаадажа, олонхинь ажалтай болоһон байна.

Мүн баһа үхибүүдые зунай амаралтын үедэ саг зуурын ажалда хабаадуула хэрэг энэ албанай хуларнаагүй анхарал дор байна. Олон хүүгэдтэй ядаруу байдалтай эр бүтэнүүдтэ, доттодын хэрэгтэй албануудта тоо бүридхэлдэ абтаһан үхибүүдтэ туһалха шухала зорилгэ хотын түб бэсүүдэ. Тинхэжэ үнээрэн үе соо 2313 хүүгэд энэ түрэг хүндэ бэни, мэрэгжэл шадабари хэрэгтэй ажалда хабаадуулагдаа.

Эрэмдэ бэнтэй хүнүүдтэ ажал олохо зорилго энэ албанай шухала харга шэлгэлэй үгэл мүн. 2000 онһоо хойшо ЗАО «Спецмобель», ОАО «Түбэй универмаг», «Бурятхлебпром», «Амта» гэхэн

предриятинуудтай хэлсэжүүдые баталха арга боломжотой болобо.

Мүнөө үедэ хотын ажалаар хангадаг түбтэ 2609 хүн тоо бүридхэлдэ абтаһанай. Тэднэй 678-иинь 16-һаа 29 хүрэтэр наһанай залуушуул, 1829 эхлээрүүд, 295 эрэмдэ бэнтэй хүн, наһанайнгаа амаралтада гарахыя дүтэлишһэн 231 ажалуу хүн тоологдоно.

Эдэ тоо баримтануудые харахада, ажалуу болоһон эхлээр зоной тоо тон олон байна ха юм даа, - гэжэ түбэй директор Н.П. Линейцев хөөрэнэ. - Энэний баһал нэгэ хүсэрхэн асуудал. Юуб гэхэдэ, мүнөө предрияти, эмхи зургаанууд эхлэхидэ эршигүдэ ажал дурдахана. Үшөө тинхэдэ ажал бэдэрдэ эршигүдэй хамта хамта шухуу дээдэ болон тусхай дунда хургуулитай зон. Хайһан гэжэ эдгэрише ажалаар хангахаб? Энэ асуудал зүб түгээшье шидхэхын тула бидэнэр жэл бүри ажал үгэжэ шадаха предрияти, эмхи зургаануудай республиканска ярмаг үнээрэгдэ зашиалтайбди. Энэ жэлдэшье шотын эхлээр шимэ ярмаг үнээрэгжэ, республикын хотын 60-яад предрияти хабаадуулаар түсэблэгдэнэ. Олохон хүн өөрөө таараха ажал олохо бэжэ гэжэ найданайбди.

Улаан-Үдэ хотыннай ажаллаар хангадаг албанай түбэй тэбхэр арбан эхлэй туршада эхлэн ажал булгынь абаһаар дурдажа гарахын аргагүй Гэбшье энэ албанай бүгэдэ зондо тон хэрэгтэй, аша туһатай хүдэлмэри бүтээжэ байһые ашолол тэмдэглэхэ шухала.

Түбэй хэдэн таһагуудта - мэдээсэлэй-диспетчерскэ, ажалда оруулхын АСУ-гай, тэдхэмжэ тоолол тодорхойлоглын болон бусад албануудта дүй дүриэл эхлэй, мэрэгжэл шадабаряр бани, хандаһан хүнине ойлгожо, али бүхы аргаар үнэ зурхлһөө туһалхые оролдодог хүдэлмэригэндэ энэ олон. Тэднэй тоодо зүблэгэлэе регистраторууд З.А. Шевцова, Е.С. Ефимова, А.А. Лебедева, О.А. Тюрюханова болон бусад ороцоно. Энэ түбтэ 8 эхлэй туршада таһалгарнаагүй ажаллажа байһан мэдээсэлэй-диспетчерскэ таһагай дарга С.А. Жерлов ёһотой дээдын гарай мэрэгжэлтэн гэжэ хамта хүдэлдэ нүхэдлэгөө дунда хүндтэй юм.

Хүн зоние ажалаар хангадаг хотын түбэе 10 эхлэйнь баярта ойгоор хани халуунаар амаршалаад, ашата хүдэлмэригэндэ али бүхы амжалта хүсэе.

Д.ГАРМАЕВ.
Г. САМБЯЛОВАЙ зураг дээрэ: түбэй директор Н.П. Линейцев; мэдээсэлэй-диспетчерскэ албанай дарга С.А. Жерлов; зүблэлэгшэ регистратор О.А. Тюрюханова.

ХЭН ХАЙШАА ЗӨӨНЭБ?

1992 онһоо Буряад Республикын хүн зоной тоо яаха аргагүйгөөр хорожо, 2001 оной эхиндэ 1 миллион 29,2 мянганда хүрбэ. 9 жэлэй туршада республикын хүн зоной тоо 30,2 мянгаар, тэрэ тоодо зөөжэ ошолоһоо 28,2 мянгаар хоробо.

Хуулын жэлүүдтэ республикаһаа зөөжэ гараһан республикада эрэгшэднэ горитойгөөр үлүү гарана. 1997-1999 онуудта жэл бүри таба-таба мянган хүн зөөжэ ошодог һаа, 2000 ондо дүрбэн мянга хүрэтэр зарим тэды доошолоо. Буряад орондо ажалуушүүд гол түлэб Эрхүүгийн область, Москва, Московско область, Новосибирск, Томско область-нуудта, Красноярска хизаарта, Уралан, Түбэй-Хара хүрлэгтэ, Волго шадарай регионуудта зөөжэ ошоно.

Буряад Республикада иматгал Шэтын областин, Алас-Дурна хизаарай зарим шотагуудай хүн зөөжэ эршэ.

Республикаһаа гараһандай олонхид ажалай наһанай зон болоно. Жэшэнь, 2000 ондо гаража ошогно 8 мянга гаран хүнэй дундаһаа 5 мянга гаранинь - 16-29 наһанай залуушуул. 16-19 наһанайшуул гол түлэб (71%) хуралсаада ошоно. Зөөжэ гараһа 20-29 наһанай гурбанай нэгэ хуби республика соогоо ажал олоогүй дээрлэн, мүн эды тухай зонинь хубин, гэр бүлын ушараар зоно. Гансал

2000 ондо ажал бэдэрхэе 2 мянга гаран хүн гаража ошоо.

2000 ондо республикада 20,1 мянган хүн зөөжэ эршэ, 24,1 мянган хүн гаража ошоо. Зөөдэлшэдэй горитой хуби (59%) республика доторго нүүнэ. Хүдөөһөө зөөжэ гаража үргэлжэлһөөр. Хотонуудта 2000 ондо 1,8 мянган хүдөөгөйхид нэмэ (2000 ондо - 2,3 мянган хүн). Олонхинь Буряадай нислэгдэ эршэ (2000 ондо - 1,6 мянган хүн). Харин Улаан-Үдэһөө горитой олон хүн Россин бусад регионуудта зөөжэ ошоно. Тимэ болохоороо эсэстэн зөөжэ эршэд гаража ошогшодһоо оройдоол 300 хүнөөр үлүү болоно. Ахын, Ивалгын, Кабанскын, Тарбагатайн, Захааминай - эдэ табан аймагуудта зөөжэ эршэд гаража ошогшодһоо олон байна.

Үндэнэ яһанай талаар харабал, 2000 ондо ородууд республикаһаа гараһандай 71%, эрэгшэдэй 67% байгаа, буряадууд - тус тустань 17 болон 25, украинцууд 3-3, татаарууд 1-1. Республикын зоной олонхинь болодог ородууд (1989 оной тоо бүридхэлөөр - 70%) гол түлэб газаашаа зөөжэ гарана. Харин буряадууд эхлэхидэ республика соогоо нүүнэ. Иншэ-тиншэ хүндлөөн соо тэднэй хуби 44% болоно.

Уласхоорондын зөөдэл ехэ нүлөө үзүүлнэгүй. СНГ-гэй, Балтин оронуудһаа зөөжэ эрэгшэд тиншэ ошогшодһоо урданайхидаал үлүү. Гэхэтэй хамта харин бусад оронуудта, гол түлэб, Израильда зөөжэ ошогшодой тоо нүүлэй жэлүүдтэ дээшлэнэ. Жэшэнь, 1995 ондо харин бусад оронуудта 14 хүн ошобол, 2000 ондо тэднэй тоо 201 хүндэ хүрөө.

Республикаһаа хүн зоной

зөөжэ ошоһоной, мүн хүүгэдэй түрэлгын эгсэ хороһоной эсэстэ наһажал зоной тоо нэмэнэ. Жэшэнь, 2000 оной эхиндэ 65-тай болон тэрэһөө дээшэ наһатай зоной хубита 8,6% байгаа (1989 ондо - 6,2%). Эды наһанай болоһон зоной хубиний нийтэ хүн зоной тоогой 7 процентһөө үлүү гарахада, уласхоорондын хэм хэмжээнүүдээр тус тус газар шотагуудта ажаһуудаг хүн зон наһажал, үтэлнги гэжэ тоологдодог юм.

Хүүгэдэй түрэлгын, хүн зоной наһа баралгын болон ишэ-тиншэ зоологын талаар мүнөөнэй хангалтагүй байдалай энэ занда үлэбэл, 2001 оной эхиндэ республикын хүн зоной тоо 1 миллионһоо доошоо болохо гэжэ багсаагдана.

Буряад Республикын Госкомстадай тоо мэдээнуудые Николай БАДМАРИНЧИНОВ согсолбо.

Сэдхэл хүлгөөхэн асуудал

АТАГАН ДАСАНАЙ ТҮҮХЭ ҮРГЭЛЖЭЛНӨӨР...

(Дэрэстэйн дуганай мүнөөнэй
ажабайдал тушаа)

1774 ондо Зэдын аймагай гэбисхэр гээрэ богхоогдоһон Атаган дасан баян түүхэтэй байһан юм. Угха үүргээрээ Тамчын дасанай (Хамбын хүрэнэй) угаа хоёрдохи ээлжэндэ тоологдог байһан энэ дасанда 500 ламанар, 300 хубарагууд шажан мүргэлэй хэрэг урагшатайгаар бүтээжэ байдаг бэлэй. Мүн бага эндэ үзэлшэ, мэдэлшэ, эмшэ, номшо ламанарнууд нютагай зоной хэрэгыг урагшатайгаар бүтээдэг хэн.

Саг үргэлжэ ехэ хурал мүргэлүүд тус дасанда үнгэргэгдэдэг байһан юм. Гэбшье 162 жэлэй үнгэрһэн хойно 1936 ондо хашалта хамалганай үеэр Атаган дасан хаагдажа, ламанар болон хубарагуудын сүлэгдэжэ, һандаран халаа бэлэй. Энэ дасанай дахинаа мүнгалэн хэргэжэ, гэмбэрэлтэ түүхээ үргэлжлүүлхэ сагын жаран жэл үнгэрһэн хойно одоо ербэл даа.

1996 оной ноябрь һарын һүүл багаар эндэ шэнэ дуган нээгдэжэ, нютагай мүргэлшэд буянгаа арьбагдаха аргатай болобо. Дуганай нээлтэ баяр ёһололой оршон байдалда үнгэржэ, Ивалгын дасанһаа ерһэн соржо-лама Санджайжаб, гээрэ үедэ Ивалгын дасанай дэргэдэхи Буддын шажанай гээдэ хургуулин проректор байһан Балдан лама, Түбэдһөө ерһэн Гэндэн багша болон бусад хурал хураа, һайхан үгэнүүдгые хэлээ бэлэй.

ДУГАНАЙ МҮНӨӨНЭЙ АЖАБАЙДАЛ

Дэрэстэйн дуганай байгуулагдаһаар гүрбэн жэлһээ үлүү саг үнгэршэбэ. Тус дуганай тогтоогдоһон гары ойро дутын Борёо, Нюга, Ёнхор, Цагаан-Усан, Зарубин тосхонуудай, мүн Зэдэ һууринай мүргэлшэд олоороо ержэ, һананан хэрэгээ урагшатайгаар бүтээгээд бусадгай байгаа. Тэрэ сагта зоной хэрэг бүтээдэг ламанаршье олон байһан юм. Харин мүнөө һүүлэй үедэ энэ дуганай ажабайдалнь бага зэргэ доройтоо гэхэдэ, алдуу болохогүй байха.

Нэгэ үедэ эндэхи нютагай пенсионер бүхэнһөө 10 түхэриг үргэл хандиб татагдагай байһан

юм. Гэхэтэй хамта суглуулагдаһан мүнөөр дуганай дэргэдэ ламанарай байха байрын гэрнүүд богхоогдоһон, худаг малтагдаһан, мүн бага бусадшье жэжэ-божо хэрэг бүтээгдэһэн байна. Тэрэшэлэн дархашуулые болон ламанар хубарагуудгые хоолуулаха эдихэ юмэнэй зүйлдэ гаргашалагдагай байгаа. Энээнһээ гадна түлээ залхан хэрэгтэй. Мүн бага эндэмнай мүнэн, мүнэн...

Харин мүнөө сагта ойро дутын мүргэлшэдэй ябахань үсөөрөөд байна. Гэхэтэй хамта нютагайшье мүргэлшэдэй ишэ ябахань үсөөрөө. Энэ ямар шалтаганһаа болоноб гэжэ тайлбарилжа хэлэхын аргагүй. Мүргэлшэдэй мүнэ танганай хоморһоо юм гү, али хүн зоной хүзэгөө буураһанһаа гү гэжэ ухамалан хэлэхэн бэрхэ байна даа.

Мүнөө гээрээ энэ дуганай хаагдаха туйлдаа хүрөөд байна гэжэ хэлэхэдэ, ехэ алдуу болохогүй хаш. Гэхэ зуура, Дэрэстэйн дуган гээрэ үедэ Сартуул-Гэгээтэйн дасанай филиал гэжэ нэрлэгдэһэн юм. Харин мүнөө дуулахада, тэрэшье хэрэг урагшагүйдэһэн байна.

Гэхэтэй хамта дахинаа нютагай ажаһуушагнаа, пенсионернүүдгээ хандиб суглуулжа, дугандаа оруулхада яахаб? Тэрэшэлэн бараг шадалтай айлнуудай нэгэ толгой буруу хашараг гэхэ гү, али хун сагаан хони үргэл болгон дугандаа оруулхада болохо байгаа бшуу. Иймэ гэмбэрэлтэ хэрэг бүтээгээ һаа, хүн зоной өөһэдгыншье ябадал, ажал хэрэгын бүтэстэй байха хэн.

Энэ дуганай хажуугаар үглөө бүри гарахада, сан хэнгэрэгэй абяан эздэлжэ, бурханай ном уншагдахань эли тодоор дуулдажа байдаг юм. Хэды хүшэр хүндэ байдалтайшье һаа, Жаргал ламбагай хоёр-гурбан хубарагуудтайгаа хамта шажан мүргэлэйнгөө хэрэгые урагшатайгаар ябуулжа, нютагайнгаа хүн зоной амгалан байдалай түлөө оролдожол байдаг юм даа.

Болот БАДМАЕВ.

ТИБЕТСКИЙ ДНЕВНИК

АХАСА

(отрывок из книги)

Автор книги «Тибетский дневник» в настоящее время преподает во ВСГАКИ авторский курс «Основы буддизма».

Андрей СТРЕЛКОВ

(Продолжение. Начало в №12,13 «Дүхэриг»).

Основным делом Гашага являлся разбор прошений. Просители подносили гадону хадак, к которому было приложено прошение. Гадон принимал хадаки с письмами и, когда их накапливалось около десяти, докладывал в собрании галонов. Те по каждому вопросу принимали решение. Гадон, снова выйдя к просителям, возвращал хадаки и вручал ответы на вопросы.

Четверо симгагов стояли у дверей помещения Гашага на четырехугольных цветных тибетских коврах. От симгагов требовалась только большая физическая сила.

Должности в Гашаге переходили по наследству. Если в кабинете министров пустовало место и он был неполным, на свободное место назначался родственник или потомок одного из чиновников правительства.

Гашаг властвовал над населением тибетской страны на всем ее протяжении. Действовал он в соответствии с приказами и распоряжениями амбана (находившийся в Ахасе китайский наместник) и Далай-ламы.

В марте 1949 года декретом кабинета министров Китая Гашаг был распущен.

Этот иг дан лэй тун - правительственная канцелярия - основана в 1752 году. В ее штат входили четыре хандруна (чиновники-ученые), один нерба (управляющий), двадцать иг бри зэ друнов (писцы), один римова (художник), четыре лобпруга (подмастерья) и один гагба (уборщик) - всего тридцать один человек.

Хандруны являлись приближенными секретарями жишаб ханбо (тиб.: мудрец, охватывающий все) - высшего духовного советника Далай-ламы. Канцелярия осуществляла внутреннюю власть в правительстве. Здесь хранились коробочка с печатью Далай-ламы и ключ от сокровищницы. Канцелярия несла обязанность назначения различных родов правительственных служащих. Кроме того, она являлась главным ведомством для надзирающих за дисциплиной в мужских и женских монастырях Тибета и надзирающих за двумя разрядами жителей страны - духовными и мирянами.

Здесь, в канцелярии да еще в бухгалтерии, собиралось все правительство старого Тибета, общей численностью 175 человек.

Государственная казна носит название "Сокровищница рядом с Намсараем". Намсарай - бог богатства. На иконах рядом с ним изображается мангуста (мышь), изрыгающая драгоценности. Этому "рогу изобилия" и уподобляется в названии государственная казна Тибета. Сокровищница учреждена V Далай-ламой (XVII век), и с тех пор вплоть до китайской оккупации туда ежегодно вкладывались золотые и серебряные предметы, монеты.

Каждый год в двенадцатую тибетскую лулу (февраль - март), когда в Ахасе ламаи главных монастырей школы Гелуг проводились Великий молам (тиб.: путь молитвы - молебн) и сокшод (тиб.: жертвоприношения общины), из казны делались подношения общине монахов. В это же время Гашаг, жишаб ханбо и канцелярия делали сообща благотворительные пожертвования и предоставляли Далай-ламе документ с финансовым уложением.

Ведомство Зэ прадэ лэйтун отвечал за порядок во всех помещениях Поталы, контролировало наличие-отсутствие имущества и предметов во дворце. Штат ведомства приносил жертвы Субурганам ушедших Далай-лам, делал уборку Поталы и Норбу линги, разливал чай и масло правительственным чиновникам.

О лхасской Потале сложено множество легенд и песен. Одна из народных песен о Дунзин нийбо, которую я услышал в Тибете, начинается с таких слов:

Дивный дворец Потала

Долгое время правдивое место

святое

Ты украшение макушки вселенной

Мурдоши сок

Сердца нектар, порождающий

счастье

Всех превращений владыка

О, Потала!

Замок великого тела отца моего

- господина

Блесс и величье Тибета, что звалась

страной красноты.

Уже совсем стемнело, а я все никак не мог расстаться с Поталой. Кое-где в окнах погрузившейся в ночную

жизнь громады уютно горел свет. Снизу стены здания подспечивали фонари, сверху рассыпались яркие крупные звезды. Над крышами Поталы заметил комету - свою первую спутницу в этом путешествии. И над моим сельским жилищем, и над дворцом Далай-ламы раскинулось одно и то же небо.

Наутро я продолжил знакомство с городом.

Ахаса расположена в округе Центрального Тибета Уй (таб.: Центральный, Срединный) на северном берегу реки Ахаса (ранее, до последней китайской оккупации, эту реку называли Уй чу - «река Уй»), притока Цзан по («Чистая», тибетское название Брахмапутры). Высота местности над уровнем моря 3500 метров. История Ахасы насчитывает более тысячи трехсот лет. Древнее название города - Раса - означает «Огороженная (то есть укрепленная) земля (место)» либо «Земля горных козлов» - здесь находились охотничьи угодья уйских правителей. Название Ахаса переводится с тибетского как «Земля богов» и относится уже к буддийскому периоду (начиная с VII столетия). Известны два эпитета Ахасы: Чой хор Ахаса - Ахаса Колесо Дхармы и Дэва шуи рун - Подходящая быть центром. Сейчас слово Ахаса в Тибете вы уже не услышите. У населения, в том числе и тибетского, в ходу китаизированный вариант - Ласа (ударение на втором слоге). Употребление китаизированных названий вообще характерно для современного Тибета.

До китайской оккупации 1959 года Ахаса являлась главным городом округа Уй и столицей всего Тибета. Сейчас Ласа - столица Тибетского автономного района, включающего в себя, кроме Уй, еще ряд округов и территорий.

Население города насчитывает сто десять тысяч. Трудно сказать, составляют ли тибетцы в Ахасе большинство, во всяком случае их довольно много. Среди лхасских тибетцев большинство имеют традиционный облик, хотя иногда встречаются и настоящие горожане - непривычно убогие и в одежде европейского покроя. Это зажиточные люди, имеющие свое дело - лавку, магазинчик, харчевню или работу в китайской фирме. Женщины из этого круга уже не украшают себя так обильно бирюзой, полагая это, видимо, сельским тоном, но все же в своем вполне современном и стильном облике сохраняют непреходящий элемент национальной одежды - небольшой короткий фартучек, сшитый из разноцветных вертикальных полос.

В облике города уже заметны китайские черты - учреждения, гостиницы, рестораны, многочисленные лавочки. Существуют как бы две Ахасы - город монастырей, храмов и даомников и китайский город средней руки. Когда я возвращался из монастырей в городские кварталы, то физически ощущал, как мощное духовное напряжение, издаваемое лхасскими святынями и даже окрестными горами и всей природой, глохнет в суетливой и дробной ауре насильно окитаенного города.

В этот день, восемнадцатого апреля, я посетил два монастыря: Да Джа сы и Сала сы.

Да Джа сы - «монастырь большого Джа» - китайское название монастыря, где находится статуя Будды Шакьямуни, привезенная в VII веке в Тибет китайской царевной - невестой царя Сронцзан Гамбо. Китайское «Джа» есть искаженная часть тибетского слова «Джово» - «Владыка», служащего эпитетом Будды. Тибетское название монастыря сейчас не употребляется. Да Джа сы находится в центре города в десяти минутах ходьбы на юго-восток от Поталы. Монастырь прямоуголен в плане и занимает целый квартал. Его главные ворота, выходящие на запад, закрыты. Перед массивными обитыми металлом створками с ручками, увешанными хадаками, делают простирания целая толпа верующих. Место перед воротами примечательно еще и тем, что здесь находится «до рин» (тиб.: длинный камень) - каменная колонна тибето-китайского мирного договора, заключенного царем Ралпажаном в X веке. Условия этого договора были таковы, что отношения двух стран определялись формулой: отношения Адаи (Китай) и племянника (Тибет). Убийца Ралпажана, ставленник боиской партии и гонитель буддизма, царь Ландарма, читая надписи на до рин, был убит йогом Баддорже. Железная стрела йога пробилась грудь царя-еретика.

(Продолжение следует).

23 ПОНЕДЕЛЬНИК

ОРТ

Профилактика до 16.00
16.00 Новости
16.20 Звездный час
16.45 ...До шестнадцати и старше
17.20 Мультсериал «Покемон»
17.45 Веселые истории в журнале «Ералаш»
17.55 «Воздушные замки». Сериал
19.00 Вечерние новости (с сурдопереводом)
19.25 Спецрепортаж «Земля в алмазах»
19.45 Жди меня
20.40 «Кто хочет стать миллионером?». Телеигра
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время. Информационный канал
22.50 Сериал «Секретные материалы» («X-Files»)
23.45 Э.Радзинский. «Моя театральная жизнь». Фильм 4-й (заключительный)
00.40 Взгляд
01.25 «На футболе» с Виктором Гусевым
02.05 Ночные новости
02.30 Концерт «Чай-Ф». 15 лет. Все только начинается»

РТР

БГТРК

07.40 Утро Бурятии
Профилактика до 18.00
18.00 «Пес и кот», «Путаница». Мультфильмы.
18.25 Премьера телесериала «Простые истины».

БГТРК

19.00 Детское время Мультфильм
19.10 Центр эндогенного дыхания представляет фильм «Помоги себе сам» об эффективной методике оздоровления организма и продления жизни без ле-

карств. Часть 2
19.20 Николай Зубарев - депутат НХ РБ
19.30 Амар сайн, буряад хэлэн!
19.40 Люди и судьбы.
19.55 Гороскоп и прогноз погоды на завтра
20.00 Байгал
20.15 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
20.25 Буряад орон. Художественно-публицистическая программа «Панорама». Информационно-аналитическая программа.
21.00 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
21.15 Республикаские новости
21.45 Фестиваль «Белый месяц» представляет «В песне - душа народа»
21.55 Музыкальный подарок

РТР

22.00 ВЕСТИ.
22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
22.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Борис Щербakov, Петр Глебов, Всеволод Сафонов и Людмила Нильская в детективе «Без срока давности». 1986 г.
00.35 Михаил Жванецкий. «Простые вещи».
01.00 ВЕСТИ.
01.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. «Мир сегодня».
01.40 ПОДРОБНОСТИ.
01.50 «Дежурная часть».
02.05 АРХИВНЫЕ ТАЙНЫ. «Исчезновение вождя».
02.30 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Вера Сотникова, Анатолий Васильев и Нина Русланова в фильме «Захочу - полюблю». 1990г.
04.20 «Спорт за неделю».

ТВИКОМ

09.00 «Сеньора»
09.30 Хит-парад на ТНТ
09.50 Телемагазин
10.00 «Из жизни женщины»

10.30 «Сегоднячко за неделю»
11.25 «Магазин на диване»
11.35 Сериал «Вспомнить все»
13.30 «Телемаркет»
13.50 «Недвижимость»
13.55 «Жизнь без риска»
14.00 «Видеоид»
14.15 «Телемагазин»
14.30 Сериал «30 случаев майора Земана»
15.30 Мультфильмы «Лев и Лео», «Маленький великан»
16.00 Сериал для подростков «Тайный мир Алекс Мак»
16.30 Сериал «Власть желания»
17.30 Прощай, XX век!
18.00 Сериал «Я люблю Люси»
18.30 «Из жизни женщины»
18.55 «Прогноз погоды»
19.00 «Музыкальные поздравления»
19.30 Сериал «Детектив Нэш Бриджес»

20.25 «Телемаркет»
20.35 «Автоэкспресс»
21.00 Сериал «Дерзкие и красивые»
21.20 «Семь строк», «Недвижимость», «Прогноз погоды»
21.30 Боевик «Рейнджер из атомной зоны»
23.30 «Прогноз погоды», «Телемаркет»
23.45 Ток-шоу «Страсти по Соловьеву»
00.20 Сериал «Папочка-майор».
00.55 «Глобальные новости».

АРИГ УС

07.00 Дорожный патруль. Сводка за неделю
07.15 Ваша музыка: Владимир Цветаев
08.10 Моё кино
09.00 Самые громкие преступления XX века: убийство Дж. Леннона
09.30 Канон. Как жить по-православному. Обручение и венчание
10.05 Вы - очевидец
11.00 День за днём
11.45 Дорожный патруль. Сводка за неделю
Перерыв до 17.00
17.00 Катастрофы недели

17.50 Победоносный голос верующего
18.20 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
18.25 Музыкальный подарок
18.55 Шоу Бенни Хилла
19.25 Формула успеха
19.45 Дорожный патруль. Расследование
20.05 Восточный экспресс
20.20 Метеопрогноз
20.25 X-фактор
21.00 Т/с «Тропиканка»
22.00 Восточный экспресс
22.15 Метеопрогноз
22.20 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
22.25 Формула успеха
22.45 Тим Рот, Наталья Андрейченко в боевике «Маленькая Одесса»
00.30 Т/с «Пси-фактор»

ОТВ

09.00 Т/с «Беверли Хиллз 90210»
10.00 Музыка на канале СТС
10.20 Товарный ряд
10.30 Т/с «Мелроуз Плейс»
Перерыв до 17.00
17.00 М/с «Скуби и Скрэппи»
17.30 М/с «Бэтмен»
18.00 Т/с «Рыцарь дорог»
19.00 «Первое свидание»
19.30 «Молодожены»
20.00 Комедия на СТС
20.20 Товарный ряд
20.30 Клип-презент
21.00 Т/с «Star Trek - Звездный путь»
22.00 Кино на СТС

НТВ

08.00 «Сегодня»
08.30 «Час быка»
08.35 «В печать»
08.45 «Карданный вал»
09.00 «Сегодня»
09.20 «Впрोक»
09.30 «Тушите свет»
09.35 «Час быка»
09.45 Сериал «Улицы разбитых фонарей-3». «Врачебная тайна»
09.55 «Сегодня»
11.00 Сериал «Улицы разбитых фонарей-3». «Человек со шрамом»

12.35 «Депрессия». Психологическая пресса за неделю
13.00 «Сегодня»
13.25 «Вчера в «Итогах»»
14.40 «Куклы»
15.00 «Сегодня»
15.30 «Старый телевизор»
16.40 «Впрок»
17.00 «Сегодня»
17.25 Сериал «Элен и ребята» (Франция)
18.00 Сериал «Страсть»
18.55 Телеигра «О, счастливец!»
19.45 «Спартак. Игра на поле истории», 1 серия. Фильм Евгения Киселева из цикла «Новейшая история»
21.00 «Сегодня»
21.30 Час сериала. Николай Караченцов и Николай Волков в остроумном сериале «Досье детектива Дубровского», 18 серия, заключительная
22.45 Премьера НТВ. «Однажды в России». Фильм Александра Зиненко «Телевизионное хозяйство»
23.25 «Час быка»
23.35 «Тушите свет»
24.00 «Сегодня»
24.35 «Герой дня»
01.00 «Итого» с Виктором Шендеровичем
01.25 «Антропология». Программа Д.Диброва

РАДИО

6.12 - Радиожурнал «ЗЕМЛЯ РОДНАЯ». Выпуск подготовлен в Мухоморском районе
6.35 - СПРАВКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА
6.40 - «БАГШЫН БОДОЛНУУД» - «РАЗМЫШЛЕНИЯ УЧИТЕЛЯ»
7.12 - «АНФАС» - Призвание - портрет современника
7.40 - 8.00 - Радиостудия «БИРАКАН»
12.00-12.10 - Дневной выпуск новостей «КОРОТКОЙ СТРОКОЙ» (на 2-х языках)
19.12 - РЕСПУБЛИКАНСКИЕ ИЗВЕСТИЯ (на бур. яз.)
19.27 - РЕКЛАМА
19.30 - РЕСПУБЛИКАНСКИЕ ИЗВЕСТИЯ (на рус. яз.)
19.45 20.00 - «У МИКРОФОНА УЧИТЕЛЬ»

ОПТОВО-РОЗНИЧНЫЙ ЦЕНТР «БАЙКАЛ»
Цены на 19.04.2001г. (низкие цены)
38 руб.
40 руб.
42 руб.
44 руб.
46 руб.
48 руб.
50 руб.
52 руб.
54 руб.
56 руб.
58 руб.
60 руб.
62 руб.
64 руб.
66 руб.
68 руб.
70 руб.
72 руб.
74 руб.
76 руб.
78 руб.
80 руб.
82 руб.
84 руб.
86 руб.
88 руб.
90 руб.
92 руб.
94 руб.
96 руб.
98 руб.
100 руб.
102 руб.
104 руб.
106 руб.
108 руб.
110 руб.
112 руб.
114 руб.
116 руб.
118 руб.
120 руб.
122 руб.
124 руб.
126 руб.
128 руб.
130 руб.
132 руб.
134 руб.
136 руб.
138 руб.
140 руб.
142 руб.
144 руб.
146 руб.
148 руб.
150 руб.
152 руб.
154 руб.
156 руб.
158 руб.
160 руб.
162 руб.
164 руб.
166 руб.
168 руб.
170 руб.
172 руб.
174 руб.
176 руб.
178 руб.
180 руб.
182 руб.
184 руб.
186 руб.
188 руб.
190 руб.
192 руб.
194 руб.
196 руб.
198 руб.
200 руб.
202 руб.
204 руб.
206 руб.
208 руб.
210 руб.
212 руб.
214 руб.
216 руб.
218 руб.
220 руб.
222 руб.
224 руб.
226 руб.
228 руб.
230 руб.
232 руб.
234 руб.
236 руб.
238 руб.
240 руб.
242 руб.
244 руб.
246 руб.
248 руб.
250 руб.
252 руб.
254 руб.
256 руб.
258 руб.
260 руб.
262 руб.
264 руб.
266 руб.
268 руб.
270 руб.
272 руб.
274 руб.
276 руб.
278 руб.
280 руб.
282 руб.
284 руб.
286 руб.
288 руб.
290 руб.
292 руб.
294 руб.
296 руб.
298 руб.
300 руб.
302 руб.
304 руб.
306 руб.
308 руб.
310 руб.
312 руб.
314 руб.
316 руб.
318 руб.
320 руб.
322 руб.
324 руб.
326 руб.
328 руб.
330 руб.
332 руб.
334 руб.
336 руб.
338 руб.
340 руб.
342 руб.
344 руб.
346 руб.
348 руб.
350 руб.
352 руб.
354 руб.
356 руб.
358 руб.
360 руб.
362 руб.
364 руб.
366 руб.
368 руб.
370 руб.
372 руб.
374 руб.
376 руб.
378 руб.
380 руб.
382 руб.
384 руб.
386 руб.
388 руб.
390 руб.
392 руб.
394 руб.
396 руб.
398 руб.
400 руб.
402 руб.
404 руб.
406 руб.
408 руб.
410 руб.
412 руб.
414 руб.
416 руб.
418 руб.
420 руб.
422 руб.
424 руб.
426 руб.
428 руб.
430 руб.
432 руб.
434 руб.
436 руб.
438 руб.
440 руб.
442 руб.
444 руб.
446 руб.
448 руб.
450 руб.
452 руб.
454 руб.
456 руб.
458 руб.
460 руб.
462 руб.
464 руб.
466 руб.
468 руб.
470 руб.
472 руб.
474 руб.
476 руб.
478 руб.
480 руб.
482 руб.
484 руб.
486 руб.
488 руб.
490 руб.
492 руб.
494 руб.
496 руб.
498 руб.
500 руб.
502 руб.
504 руб.
506 руб.
508 руб.
510 руб.
512 руб.
514 руб.
516 руб.
518 руб.
520 руб.
522 руб.
524 руб.
526 руб.
528 руб.
530 руб.
532 руб.
534 руб.
536 руб.
538 руб.
540 руб.
542 руб.
544 руб.
546 руб.
548 руб.
550 руб.
552 руб.
554 руб.
556 руб.
558 руб.
560 руб.
562 руб.
564 руб.
566 руб.
568 руб.
570 руб.
572 руб.
574 руб.
576 руб.
578 руб.
580 руб.
582 руб.
584 руб.
586 руб.
588 руб.
590 руб.
592 руб.
594 руб.
596 руб.
598 руб.
600 руб.
602 руб.
604 руб.
606 руб.
608 руб.
610 руб.
612 руб.
614 руб.
616 руб.
618 руб.
620 руб.
622 руб.
624 руб.
626 руб.
628 руб.
630 руб.
632 руб.
634 руб.
636 руб.
638 руб.
640 руб.
642 руб.
644 руб.
646 руб.
648 руб.
650 руб.
652 руб.
654 руб.
656 руб.
658 руб.
660 руб.
662 руб.
664 руб.
666 руб.
668 руб.
670 руб.
672 руб.
674 руб.
676 руб.
678 руб.
680 руб.
682 руб.
684 руб.
686 руб.
688 руб.
690 руб.
692 руб.
694 руб.
696 руб.
698 руб.
700 руб.
702 руб.
704 руб.
706 руб.
708 руб.
710 руб.
712 руб.
714 руб.
716 руб.
718 руб.
720 руб.
722 руб.
724 руб.
726 руб.
728 руб.
730 руб.
732 руб.
734 руб.
736 руб.
738 руб.
740 руб.
742 руб.
744 руб.
746 руб.
748 руб.
750 руб.
752 руб.
754 руб.
756 руб.
758 руб.
760 руб.
762 руб.
764 руб.
766 руб.
768 руб.
770 руб.
772 руб.
774 руб.
776 руб.
778 руб.
780 руб.
782 руб.
784 руб.
786 руб.
788 руб.
790 руб.
792 руб.
794 руб.
796 руб.
798 руб.
800 руб.
802 руб.
804 руб.
806 руб.
808 руб.
810 руб.
812 руб.
814 руб.
816 руб.
818 руб.
820 руб.
822 руб.
824 руб.
826 руб.
828 руб.
830 руб.
832 руб.
834 руб.
836 руб.
838 руб.
840 руб.
842 руб.
844 руб.
846 руб.
848 руб.
850 руб.
852 руб.
854 руб.
856 руб.
858 руб.
860 руб.
862 руб.
864 руб.
866 руб.
868 руб.
870 руб.
872 руб.
874 руб.
876 руб.
878 руб.
880 руб.
882 руб.
884 руб.
886 руб.
888 руб.
890 руб.
892 руб.
894 руб.
896 руб.
898 руб.
900 руб.
902 руб.
904 руб.
906 руб.
908 руб.
910 руб.
912 руб.
914 руб.
916 руб.
918 руб.
920 руб.
922 руб.
924 руб.
926 руб.
928 руб.
930 руб.
932 руб.
934 руб.
936 руб.
938 руб.
940 руб.
942 руб.
944 руб.
946 руб.
948 руб.
950 руб.
952 руб.
954 руб.
956 руб.
958 руб.
960 руб.
962 руб.
964 руб.
966 руб.
968 руб.
970 руб.
972 руб.
974 руб.
976 руб.
978 руб.
980 руб.
982 руб.
984 руб.
986 руб.
988 руб.
990 руб.
992 руб.
994 руб.
996 руб.
998 руб.
1000 руб.
1002 руб.
1004 руб.
1006 руб.
1008 руб.
1010 руб.
1012 руб.
1014 руб.
1016 руб.
1018 руб.
1020 руб.
1022 руб.
1024 руб.
1026 руб.
1028 руб.
1030 руб.
1032 руб.
1034 руб.
1036 руб.
1038 руб.
1040 руб.
1042 руб.
1044 руб.
1046 руб.
1048 руб.
1050 руб.
1052 руб.
1054 руб.
1056 руб.
1058 руб.
1060 руб.
1062 руб.
1064 руб.
1066 руб.
1068 руб.
1070 руб.
1072 руб.
1074 руб.
1076 руб.
1078 руб.
1080 руб.
1082 руб.
1084 руб.
1086 руб.
1088 руб.
1090 руб.
1092 руб.
1094 руб.
1096 руб.
1098 руб.
1100 руб.
1102 руб.
1104 руб.
1106 руб.
1108 руб.
1110 руб.
1112 руб.
1114 руб.
1116 руб.
1118 руб.
1120 руб.
1122 руб.
1124 руб.
1126 руб.
1128 руб.
1130 руб.
1132 руб.
1134 руб.
1136 руб.
1138 руб.
1140 руб.
1142 руб.
1144 руб.
1146 руб.
1148 руб.
1150 руб.
1152 руб.
1154 руб.
1156 руб.
1158 руб.
1160 руб.
1162 руб.
1164 руб.
1166 руб.
1168 руб.
1170 руб.
1172 руб.
1174 руб.
1176 руб.
1178 руб.
1180 руб.
1182 руб.
1184 руб.
1186 руб.
1188 руб.
1190 руб.
1192 руб.
1194 руб.
1196 руб.
1198 руб.
1200 руб.
1202 руб.
1204 руб.
1206 руб.
1208 руб.
1210 руб.
1212 руб.
1214 руб.
1216 руб.
1218 руб.
1220 руб.
1222 руб.
1224 руб.
1226 руб.
1228 руб.
1230 руб.
1232 руб.
1234 руб.
1236 руб.
1238 руб.
1240 руб.
1242 руб.
1244 руб.
1246 руб.
1248 руб.
1250 руб.
1252 руб.
1254 руб.
1256 руб.
1258 руб.
1260 руб.
1262 руб.
1264 руб.
1266 руб.
1268 руб.
1270 руб.
1272 руб.
1274 руб.
1276 руб.
1278 руб.
1280 руб.
1282 руб.
1284 руб.
1286 руб.
1288 руб.
1290 руб.
1292 руб.
1294 руб.
1296 руб.
1298 руб.
1300 руб.
1302 руб.
1304 руб.
1306 руб.
1308 руб.
1310 руб.
1312 руб.
1314 руб.
1316 руб.
1318 руб.
1320 руб.
1322 руб.
1324 руб.
1326 руб.
1328 руб.
1330 руб.
1332 руб.
1334 руб.
1336 руб.
1338 руб.
1340 руб.
1342 руб.
1344 руб.
1346 руб.
1348 руб.
1350 руб.
1352 руб.
1354 руб.
1356 руб.
1358 руб.
1360 руб.
1362 руб.
1364 руб.
1366 руб.
1368 руб.
1370 руб.
1372 руб.
1374 руб.
1376 руб.
1378 руб.
1380 руб.
1382 руб.
1384 руб.
1386 руб.
1388 руб.
1390 руб.
1392 руб.
1394 руб.
1396 руб.
1398 руб.
1400 руб.
1402 руб.
1404 руб.
1406 руб.
1408 руб.
1410 руб.
1412 руб.
1414 руб.
1416 руб.
1418 руб.
1420 руб.
1422 руб.
1424 руб.
1426 руб.
1428 руб.
1430 руб.
1432 руб.
1434 руб.
1436 руб.
1438 руб.
1440 руб.
1442 руб.
1444 руб.
1446 руб.
1448 руб.
1450 руб.
1452 руб.
1454 руб.
1456 руб.
1458 руб.
1460 руб.
1462 руб.
1464 руб.
1466 руб.
1468 руб.
1470 руб.
1472 руб.
1474 руб.
1476 руб.
1478 руб.
1480 руб.
1482 руб.
1484 руб.
1486 руб.
1488 руб.
1490 руб.
1492 руб.
1494 руб.
1496 руб.
1498 руб.
1500 руб.
1502 руб.
1504 руб.
1506 руб.
1508 руб.
1510 руб.
1512 руб.
1514 руб.
1516 руб.
1518 руб.
1520 руб.
1522 руб.
1524 руб.
1526 руб.
1528 руб.
1530 руб.
1532 руб.
1534 руб.
1536 руб.
1538 руб.
1540 руб.
1542 руб.
1544 руб.
1546 руб.
1548 руб.
1550 руб.
1552 руб.
1554 руб.
1556 руб.
1558 руб.
1560 руб.
1562 руб.
1564 руб.
1566 руб.
1568 руб.
1570 руб.
1572 руб.
1574 руб.
1576 руб.
1578 руб.
1580 руб.
1582 руб.
1584 руб.
1586 руб.
1588 руб.
1590 руб.
1592 руб.
1594 руб.
1596 руб.
1598 руб.
1600 руб.
1602 руб.
1604 руб.
1606 руб.
1608 руб.
1610 руб.
1612 руб.
1614 руб.
1616 руб.
1618 руб.
1620 руб.
1622 руб.
1624 руб.
1626 руб.
1628 руб.
1630 руб.
1632 руб.
1634 руб.
1636 руб.
1638 руб.
1640 руб.
1642 руб.
1644 руб.
1646 руб.
1648 руб.
1650 руб.
1652 руб.
1654 руб.
1656 руб.
1658 руб.
1660 руб.
1662 руб.
1664 руб.
1666 руб.
1668 руб.
1670 руб.
1672 руб.
1674 руб.
1676 руб.
1678 руб.
1680 руб.
1682 руб.
1684 руб.
1686 руб.
1688 руб.
1690 руб.
1692 руб.
1694 руб.
1696 руб.
1698 руб.
1700 руб.
1702 руб.
1704 руб.
1706 руб.
1708 руб.
1710 руб.
1712 руб.
1714 руб.
1716 руб.
1718 руб.
1720 руб.
1722 руб.
1724 руб.
1726 руб.
1728 руб.
1730 руб.
1732 руб.
1734 руб.
1736 руб.
1738 руб.
1740 руб.
1742 руб.
1744 руб.
1746 руб.
1748 руб.
1750 руб.
1752 руб.
1754 руб.
1756 руб.
1758 руб.
1760 руб.
1762 руб.
1764 руб.
1766 руб.
1768 руб.
1770 руб.
1772 руб.
1774 руб.
1776 руб.
1778 руб.
1780 руб.
1782 руб.
1784 руб.
1786 руб.
1788 руб.
1790 руб.
1792 руб.
1794 руб.
1796 руб.
1798 руб.
1800 руб.
1802 руб.
1804 руб.
1806 руб.
1808 руб.
1810 руб.
1812 руб.
1814 руб.
1816 руб.
1818 руб.
1820 руб.
1822 руб.
1824 руб.
1826 руб.
1828 руб.
1830 руб.
1832 руб.
1834 руб.
1836 руб.
1838 руб.
1840 руб.
1842 руб.
1844 руб.
1846 руб.
1848 руб.
1850 руб.
1852 руб.
1854 руб.
1856 руб.
1858 руб.
1860 руб.
1862 руб.
1864 руб.
1866 руб.
1868 руб.
1870 руб.
1872 руб.
1874 руб.
1876 руб.
1878 руб.
1880 руб.
1882 руб.
1884 руб.
1886 руб.
1888 руб.
1890 руб.
1892 руб.
1894 руб.
1896 руб.
1898 руб.
1900 руб.
1902 руб.
1904 руб.
1906 руб.
1908 руб.
1910 руб.
1912 руб.
1914 руб.
1916 руб.
1918 руб.
1920 руб.
1922 руб.
1924 руб.
1926 руб.
1928 руб.
1930 руб.
1932 руб.
1934 руб.
1936 руб.
1938 руб.
1940 руб.
1942 руб.
1944 руб.
1946 руб.
1948 руб.
1950 руб.
1952 руб.
1954 руб.
1956 руб.
1958 руб.
1960 руб.
1962 руб.
1964 руб.
1966 руб.
1968 руб.
1970 руб.
1972 руб.
1974 руб.
1976 руб.
1978 руб.
1980 руб.
1982 руб.
1984 руб.
1986 руб.
1988 руб.
1990 руб.
1992 руб.
1994 руб.
1996 руб.
1998 руб.
2000 руб.
2002 руб.
2004 руб.
2006 руб.
2008 руб.
2010 руб.
2012 руб.
2014 руб.
2016 руб.
2018 руб.
2020 руб.
2022 руб.
2024 руб.
2026 руб.
2028 руб.
2030 руб.
2032 руб.
2034 руб.
2036 руб.
2038 руб.
2040 руб.
2042 руб.
2044 руб.
2046 руб.
2048 руб.
2050 руб.
2052 руб.
2054 руб.
2056 руб.
2058 руб.
2060 руб.
2062 руб.
2064 руб.
2066 руб.
2068 руб.
2070 руб.
2072 руб.
2074 руб.
2076 руб.
2078 руб.
2080 руб.
2082 руб.
2084 руб.
2086 руб.
2088 руб.
2090 руб.
2092 руб.
2094 руб.
2096 руб.
2098 руб.
2100 руб.
2102 руб.
2104 руб.
2106 руб.
2108 руб.
2110 руб.
2112 руб.
2114 руб.
2116 руб.
2118 руб.
2120 руб.
2122 руб.
2124 руб.
2126 руб.
2128 руб.
2130 руб.
2132 руб.
2134 руб.
2136 руб.
2138 руб.
2140 руб.
2142 руб.
2144 руб.
2146 руб.
2148 руб.
2150 руб.
2152 руб.
2154 руб.
2156 руб.
2158 руб.
2160 руб.
2162 руб.
2164 руб.
2166 руб.
2168 руб.
2170 руб.
2172 руб.
2174 руб.
2176 руб.
2178 руб.
2180 руб.
2182 руб.
2184 руб.
2186 руб.
2188 руб.
2190 руб.
2192 руб.
2194 руб.
2196 руб.
2198 руб.
2200 руб.
2202 руб.
2204 руб.
2206 руб.
2208 руб.
2210 руб.
2212 руб.
2214 руб.
2216 руб.
2218 руб.
2220 руб.
2222 руб.
2224 руб.
2226 руб.
2228 руб.
2230 руб.
2232 руб.
2234 руб.
2236 руб.
2238 руб.
2240 руб.
2242 руб.
2244 руб.
2246 руб.
2248 руб.
2250 руб.
2252 руб.
2254 руб.
2256 руб.
2258 руб.
2260 руб.
2262 руб.
2264 руб.
2266 руб.
2268 руб.
2270 руб.
2272 руб.
2274 руб.
2276 руб.
2278 руб.
2280 руб.
2282 руб.
2284 руб.
2286 руб.
2288 руб.
2290 руб.
2292 руб.
2294 руб.
2296 руб.
2298 руб.
2300 руб.
2302 руб.
2304 руб.
2306 руб.
2308 руб.
2310 руб.
2312 руб.
2314 руб.
2316 руб.
2318 руб.
2320 руб.
2322 руб.
2324 руб.
2326 руб.
2328 руб.
2330 руб.
2332 руб.
2334 руб.
2336 руб.
2338 руб.
2340 руб.
2342 руб.
2344 руб.
2346 руб.
2348 руб.
2350 руб.
2352 руб.
2354 руб.
2356 руб.
2358 руб.
2360 руб.
2362 руб.
2364 руб.
2366 руб.
2368 руб.
2370 руб.
2372 руб.
2374 руб.
2376 руб.
2378 руб.
2380 руб.
2382 руб.
2384 руб.
2386 руб.
2388 руб.
2390 руб.
2392 руб.
2394 руб.
2396 руб.
2398 руб.
2400 руб.
2402 руб.
2404 руб.
2406 руб.
2408 руб.
2410 руб.
2412 руб.
2414 руб.
2416 руб.
2418 руб.
2420 руб.
2422 руб.
2424 руб.
2426 руб.
2428 руб.
2430 руб.
2432 руб.
2434 руб.
2436 руб.
2438 руб.
2440 руб.
2442 руб.
2444 руб.
2446 руб.
2448 руб.
2450 руб.
2452 руб.
2454 руб.
2456 руб.
2458 руб.
2460 руб.
2462 руб.
2464 руб.
2466 руб.
2468 руб.
2470 руб.
2472 руб.
2474 руб.
2476 руб.
2478 руб.
2480 руб.
2482 руб.
2484 руб.
2486 руб.
2488 руб.
2490 руб.
2492 руб.
2494 руб.
2496 руб.
2498 руб.
2500 руб.
2502 руб.
2504 руб.
2506 руб.
2508 руб.
2510 руб.
2512 руб.
2514 руб.
2516 руб.
2518 руб.
2520 руб.
2522 руб.
2524 руб.
2526 руб.
2528 руб.
2530 руб.
2532 руб.
2534 руб.
2536 руб.
2538 руб.
2540 руб.
2542 руб.
2544 руб.
2546 руб.
2548 руб.
2550 руб.
2552 руб.
2554 руб.
2556 руб.
2558 руб.
2560 руб.
2562 руб.
2564 руб.
2566 руб.
2568 руб.
2570 руб.
2572 руб.
2574 руб.
2576 руб.
2578 руб.
2580 руб.
2582 руб.
2584 руб.
2586 руб.
2588 руб.
2590 руб.
2592 руб.
2594 руб.
2596 руб.
2598 руб.
2600 руб.
2602 руб.
2604 руб.
2606 руб.
2608 руб.
2610 руб.
2612 руб.
2614 руб.
2616 руб.
2618 руб.
2620 руб.
2622 руб.

25 среда

ОРТ

07.00 Телеканал «Доброе утро»
10.00 Новости
10.15 «Воздушные замки». Сериал
11.15 «Убойная сила - 2: Способный ученик»
12.15 Сериал «Все путешествия команды Кусто». «Калипсо» ищет «Британик»
12.40 История одного шедевра. В. Серов. «Портрет Сергея Михайловича Третьякова»
13.00 Новости
13.15 Телеканал «Добрый день»
13.55 Мультсеанс
14.05 «След черной рыбы». 2-я серия
15.20 Как это было. «Чернобыль, 1986 год»
16.00 Новости
16.20 Зов джунглей
16.45 ...До шестнадцати и старше
17.20 Мультсериал «Покемон»
17.45 «Ералаш»
17.55 «Воздушные замки». Т/с
19.00 Вечерние новости
19.15 Сериал «Все путешествия команды Кусто»
19.50 Здесь и сейчас
20.05 Остро сюжетный фильм «34-й скорый»
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время
22.50 Юрий Визбор: «Разрешите вам напомнить о себе...»
23.50 Футбол. Отборочный матч Чемпионата мира. Сборная Югославии - сборная России. Прямой эфир
01.50 «Формула власти». Президент Бразилии
02.20 Ночные новости
02.45 Бен Кингсли в триллере «Демон-парикмахер»
РТР
БГТРК
07.40 Утро Бурятии
РТР
08.00 09.00, 10.00, 11.00 ВЕСТИ.
08.15 «Мануэла». Т/с
08.50 09.50 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
09.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
09.25 «Телелутики»
10.30 «Утро с «Аргументами и фактами»»
10.35 «Пилюля». Мультфильм.
10.45 «Православный календарь».
10.50 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. «Дежурная часть».

11.15 Комедия «Зефир в шоколаде»
13.00 ВЕСТИ.
13.30 «Санта-Барбара». Т/с
14.30 «Селеста». Т/с
15.30 ДНЕВНОЙ ЭКРАН. Новая «Старая квартира».
16.00 ВЕСТИ.
16.30 «Что хочет женщина». Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
17.00 ПРЕМЬЕРА. Т/с «Шальные деньги»
17.30 «Луиза Фернанда». Т/с
18.25 Т/с «Простые истины»
БГТРК
19.00 Детское время. «Тудэб баабайнда»
19.25 Будьте здоровы
19.55 Гороскоп и прогноз погоды на завтра
20.00 Байгал
20.15 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
20.25 VI-ая Улан-Удэнская Международная ярмарка-2001
20.50 Зурхай
20.55 Бодолнууд
21.15 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
21.30 Республиканские новости
21.45 Лидер экономики Бурятии.
РТР
22.00 ВЕСТИ.
22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
22.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Эрик Робертс в боевике «Заказанный убийца» (США). 1999г.
00.30 БОЛЬШОЙ РЕПОРТАЖ РТР. Сергей Гапонов. «ЯВАС любил...»
01.00 ВЕСТИ.
01.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. «Мир сегодня»
01.40 ПОДРОБНОСТИ.
01.50 «Дежурная часть»
02.00 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Жан Луи Трентиньян в детективе «Человек с глазами из денег» (Франция). 1985г.
ТИВИКОМ
09.00 «Прогноз погоды». «Сеньора»
09.30 Хит-парад на ТНТ
09.50 Телемагазин
10.00 «Из жизни женщины»
10.30 Сериал «Детектив Нэш Бриджес»
11.25 «Прогноз погоды». «Магазин на диване»
11.35 Фильм «Прокаженная»
13.30 «Телемаркет»
14.30 Сериал «Тридцать случаев майора Земана»

15.30 ора Земана»
М/ф «Собака, кот и... бензозолонка»
16.00 Сериал для подростков «Тайный мир Алекс Мак»
16.30 Сериал «Власть желания»
17.30 Документальный сериал «Прошай, XX век!»
18.00 Сериал «Я люблю Люси»
18.30 «Из жизни женщины»
18.55 «Прогноз погоды»
19.00 «Музыкальные поздравления»
19.30 Сериал «Детектив Нэш Бриджес»
20.25 «Прогноз погоды». «Домашний зоопарк»
20.35 «Контакт». На вопросы зрителей отвечает Козлов А.Н. - глава администрации Советского р-на. Прямой эфир.
21.15 «Телемаркет»
21.30 Комедия «Космические мстители»
23.20 «Прогноз погоды». «Телемаркет»
23.35 Ток-шоу «Страсти по Соловьеву»
00:10 Сериал «Палочка-майор»
00:45 «Глобальные новости»
АРИГ УС
07.00 Новости дня
07.25 Погода
07.30 Восточный экспресс
07.45 Метеопрогноз
07.50 Диск-канал с Н.Табашниковым
08.40 Видеоклипы
08.45 Дорожный патруль
09.00 Новости дня
09.25 Метеопрогноз
09.30 Т/с «Женаты... С детьми»
10.05 Т/с «Тропиканка»
11.05 День за днем
11.45 Дорожный патруль
Перерыв до 17.00
17.00 Дорожный патруль
17.15 Самые громкие преступления XX века
17.45 Победоносный голос верующего
18.15 ТЦ «ТЮМЭР МОРИН» предлагает

18.20 Музыкальный подарок
18.50 Юм. сериал «Третья от Солнца планета»
19.20 ТК «Ариг Ус» представляет: То, что надо!
19.40 Формула успеха
20.00 Новости
20.10 Восточный экспресс
20.25 Метеопрогноз
20.30 Наши любимые животные
21.00 Т/с «Тропиканка»
22.00 Восточный экспресс
22.15 Метеопрогноз
22.20 ТЦ «ТЮМЭР МОРИН» предлагает
22.25 Формула успеха
22.45 Я сама: «За закрытой дверью»
23.45 Т/с «Пси-фактор»
09.00 Т/с «Беверли Хиллз 90210»
10.00 Музыка на СТС
10.20 Товарный ряд
10.30 Т/с «Мелроуз Плейс»
Перерыв до 17.00
17.00 М/с «Скуби и Скрэппи»
17.30 М/с «Бэтмен»
18.00 Т/с «Рыцарь дорог»
19.00 Т/с «Частный детектив Магnum»
20.00 Комедия на СТС: «Чарльз в ответе»
20.20 Товарный ряд
20.30 Клип-презент
21.00 Т/с «Star Trek - звездный путь»
22.00 Кино на СТС
НТВ
08.00 «Сегодня»
08.45 «Час быка»
08.50 «Карданный вал»
09.00 «Сегодня»
09.20 «Час быка»
09.30 «Впрок»
09.40 «В печать»
09.55 Час сериала. Детектив «День рождения Буржуя», 1 серия
11.00 «Сегодня»
11.25 Сериал «Любовь и тайны Сансет Бич» (США)

12.30 «Среда». Экологическая программа
13.00 «Сегодня»
13.25 Наше кино. Жанна Прохоренко, Андрей Мартынов и Елена Проклова в фильме «Мы жили по соседству»
15.00 «Сегодня»
15.30 «Старый телевизор»
16.40 «Впрок»
17.00 «Сегодня»
17.25 Сериал «Элен и ребята» (Франция)
18.00 Сериал «Страсть» (США)
18.55 Телеигра «О, счастливец!»
19.45 «Спартак». Игра на поле истории, 3 серия.
21.00 «Сегодня»
21.30 Час сериала. Валерий Николаев и Ирина Алексимова в детективе «День рождения Буржуя»
22.45 «Растительная жизнь». Программа Павла Лобкова
23.25 «Час быка»
23.35 «Тушите свет»
24.00 «Сегодня»
24.35 Герой дня
01.05 «Антропология»
02.00 Сериал «За гранью возможного». «Специальный выпуск»
РАДИО
6.12-7.00 - Программа «УТРО БУРЯТИИ»
7.12 - НОВОСТИ, РЕКЛАМА
7.30 - Программа «ВЫБОР». «Так называемый сектор три»
7.45-8.00 - «ТООНТО НОТАГ» - о видном деятеле медицины Б.С.Ямпиллове
12.00 - 12.10 - Дневной выпуск новостей «КОРОТКОЙ СТРОКОЙ»
19.12 - РЕСПУБЛИКАНСКИЕ ИЗВЕСТИЯ (на бур. языке)
19.27 - РЕКЛАМА
19.30 - РЕСПУБЛИКАНСКИЕ ИЗВЕСТИЯ (на рус. языке)
19.45 - 20.00 - АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ (на бур. яз.)

ЗАУДИНСКИЙ МЕЛЬКОМБИНАТ ЗАКУПАЕТ:
ЗЕРНО ПШЕНИЦЫ и РАЖИ
ПРОДОЛЖИТЕЛЬНОЙ КОНДИЦИИ
Обращаться: РБ, г.Улан-Удэ, ул.Пищевая, 1 «А».
Тел.: 42-52-46, 42-49-86.

ООО "ЗАБАЙКАЛСПЕЦОДЕЖДА"
ПРЕДЛАГАЕТ:
куртки ватные, куртки рабочие камуфлированные, костюмы суконные, подшлемники ватные, каски, средства защиты, рукавицы ватные, суконные, костюмы сварщика, костюмы х/б, камуфлированные, халаты рабочие, медицинские, сапоги кирзовые, пояса спасательные и многое другое.
Предлагает трубы: d 20, 25, 32, 40, 50, 76, 89,159 мм.
ВПЕРВЫЕ В УЛАН-УДЭ
продукция ОАО "Ильдан" (г.Казань)!
Куртки летные - мужские, детские (подклад - овчина), дубленки, натуральные шулки для детей, женские пальто с мехом песца и чернобурки.
Приглашаем к сотрудничеству магазины и частные фирмы г. Улан-Удэ.
Гарантируем поставки по вашим заявкам.
АДРЕС: Стрелка, 502 км, база "Водкомплект" (2 этаж), каб. №17. Тел.34-88-54.

26 четверг
ОРТ
07.00 Телеканал «Доброе утро»
10.00 Новости
10.15 «Воздушные замки». Сериал
11.15 «Кто хочет стать миллионером?». Телеигра
12.15 Сериал «Все путешествия команды Кусто». «Битва гиппопотамов»
12.40 История одного шедевра. В. Васнецов. «После побоища»
13.00 Новости
13.15 Телеканал «Добрый день»
14.00 «След черной рыбы». 3-я серия
15.25 «Смехопанорама»
16.00 Новости
16.20 Программа «100%»
16.45 ...До шестнадцати и старше
17.20 Мультсериал «Покемон»
17.45 «Ералаш»
17.55 «Воздушные замки». Т/с
19.00 Вечерние новости
19.20 Спецрепортаж «Обреченная станция»
19.45 Здесь и сейчас
19.55 А.Гордон и В.Соловьев в программе «Процесс»
20.40 Многосерийный фильм «Парижский антиквар»
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время
22.50 Голди Хоун в триллере «Обманутая»
00.50 Сериал «Джаз»
02.00 Ночные новости
02.25 Фильм Александра Сокурова «Молох»
РТР
БГТРК
07.40 Утро Бурятии
РТР
08.00 09.00, 10.00, 11.00 ВЕСТИ.
08.15 «Мануэла». Телесериал (Италия-Аргентина).
08.50 09.50 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
09.15 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
09.25 «Телелутики». Программа для детей.
10.30 «Открытая таможня».
10.45 «Православный календарь».
10.50 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. «Дежурная часть»
11.15 Эрик Робертс в боевике «Заказанный убийца» (США).
13.00 ВЕСТИ.
13.30 «Санта-Барбара». Телесериал (США)
14.30 «Селеста». Телесериал (Арген-

тина).
15.30 ДНЕВНОЙ ЭКРАН Новая «Старая квартира».
16.00 ВЕСТИ.
16.30 «Что хочет женщина». Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
17.00 ПРЕМЬЕРА. Телесериал «Шальные деньги» (Бразилия).
17.30 «Луиза Фернанда». Телесериал (Венесуэла).
18.25 Премьера телесериала «Простые истины».
БГТРК
19.00 Детское время. «3, 4...»
19.20 «Художник нютаг». О готовности к весенне-полевым работам
19.40 Арадай Хуралда
20.00 Байгал
20.15 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
20.25 VI Улан-Удэнская Международная ярмарка-2001
20.50 «Поверка». Весенний призыв
21.15 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
21.30 Республиканские новости
21.45 Мир прессы
21.50 Гороскоп и прогноз погоды на завтра
РТР
22.00 ВЕСТИ.
22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
22.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Александр Домогаров, Владимир Ильин и Борис Невзоров в фильме «Грязные игры» из цикла «Марш Турецкого».
00.25 ПРЕМЬЕРА. «Откройте, милиция!». Документальный сериал.
01.00 ВЕСТИ.
01.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. «Мир сегодня»
01.40 ПОДРОБНОСТИ.
01.50 «Дежурная часть»
02.00 БОЛЬШОЙ РЕПОРТАЖ РТР. «Пленники Чернобыля».
02.35 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Кристофер Вальц в фильме «Грязная сделка» (Германия). 1998 г.
04.20 ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА.
ТИВИКОМ
09.00 «Прогноз погоды». «Сеньора»
09.30 Хит-парад на ТНТ
09.50 Телемагазин
10.00 «Из жизни женщины»
10.30 Сериал «Детектив Нэш Бриджес»
11.25 «Прогноз погоды». «Магазин на диване»
11.35 Фильм «Космические мстители»

13.30 «Телемаркет»
13.50 «Недвижимость»
14.00 «Домашний зоопарк»
14.10 «Телемагазин»
14.30 Сериал «Тридцать случаев майора Земана»
15.30 М/ф «Крем-брюле». «Встречайте, бабушку»
16.00 Сериал «Тайный мир Алекс Мак»
16.30 Сериал «Власть желания»
17.30 Документальный сериал «Прошай, XX век»
18.00 Сериал «Я люблю Люси»
18.30 «Из жизни женщины»
18.55 «Прогноз погоды»
19.00 «Музыкальные поздравления»
19.30 Сериал «Детектив Нэш Бриджес»
20.25 «Прогноз погоды»
20.30 «Семь строк»
20.40 «Телемаркет»
20.55 «Жизнь без риска»
21.00 Сериал «Дерзкие и красивые»
21.20 «Семь строк». «Недвижимость». «Прогноз погоды»
21.30 Мелодрама «Измурдые тропики»
00.05 «Прогноз погоды». «Телемаркет»
00.20 Ток-шоу «Страсти по Соловьеву»
00.55 Сериал «Палочка-майор»
01.30 «Глобальные новости»
АРИГ УС
07.00 НОВОСТИ ДНЯ
07.25 Погода
07.30 Восточный экспресс
07.45 Метеопрогноз
07.50 Диск-канал с Р.Скворцовым
08.40 Видеоклипы
08.45 Дорожный патруль
09.00 Новости дня
09.25 Метеопрогноз
09.30 Т/с «Женаты... С детьми»
10.05 Т/с «Тропиканка»
11.05 Х/ф «Скоростной пуск»
11.45 Дорожный патруль
Перерыв до 17.00
17.00 Дорожный патруль
17.10 Диск-канал
17.45 Победоносный голос верующего
18.15 ТЦ «ТЮМЭР МОРИН» предлага-

ет
18.20 Музыкальный подарок
18.50 Юм. сериал «Третья от Солнца планета»
19.20 ТК «Ариг Ус» и «Бурятэнерго» представляют: «С теплом и светом»
19.35 Формула успеха.
20.00 Новости
20.10 Восточный экспресс
20.25 Метеопрогноз
20.30 Фасон
21.00 Т/с «Тропиканка»
22.00 Восточный экспресс
22.15 Метеопрогноз
22.20 ТЦ «ТЮМЭР МОРИН» предлагает
22.25 Формула успеха
22.45 Т/с «Пси-фактор»
23.40 Х/ф «Огонь любви»
09.00 Т/с «Беверли Хиллз - 90210»
10.00 Музыка на СТС
10.20 Товарный ряд
10.30 Т/с «Мелроуз Плейс»
Перерыв до 17.00
17.00 М/с «Скуби и Скрэппи»
17.30 М/с «Бэтмен»
18.00 Т/с «Рыцарь дорог»
19.00 Т/с «Частный детектив Магnum»
20.00 Комедия на СТС: «Чарльз в ответе»
20.20 Товарный ряд
20.30 Клип-презент
21.00 Т/с «Star Trek - звездный путь»
22.00 Кино на СТС
НТВ
08.00 «Сегодня»
08.45 «Час быка»
08.50 «Карданный вал»
09.00 «Сегодня»
09.20 «Час быка»
09.30 «Впрок»
09.40 «В печать»
09.55 Час сериала. Детектив «День рождения Буржуя»

11.00 «Сегодня»
11.25 Сериал «Любовь и тайны Сансет Бич» (США)
12.25 «Путешествия натуралиста»
13.00 «Сегодня»
13.30 Наше кино. Детектив «Досье человека в «Мерседесе». 1 серия
15.00 «Сегодня»
15.30 «Старый телевизор»
16.40 «Впрок»
17.00 «Сегодня»
17.25 Сериал «Элен и ребята» (Франция)
18.00 Сериал «Страсть» (США)
19.00 Телеигра «О, счастливец!»
19.50 Сериал «Полицейская академия»
21.00 «Сегодня»
21.30 Час сериала. «День рождения Буржуя»
22.40 «Женский взгляд» Оксаны Пушкиной
23.20 «Час быка»
23.35 «Тушите свет»
24.00 «Сегодня»
24.35 ГЕРОИ ДНЯ
01.05 «Антропология». Программа Д.Диброва
02.00 Сериал «За гранью возможного». «Все сначала» (США)
РАДИО
6.12-7.00 - Программа «УТРО БУРЯТИИ»
7.12 - НОВОСТИ, РЕКЛАМА
7.30 - «РАДИО-ГОРОД» - передача про Улан-Удэ и улан-удэнцах
12.00 - 12.10 - Дневной выпуск новостей «КОРОТКОЙ СТРОКОЙ»
19.12 - РЕСПУБЛИКАНСКИЕ ИЗВЕСТИЯ (на бур. языке)
19.27 - РЕКЛАМА
19.30 - РЕСПУБЛИКАНСКИЕ ИЗВЕСТИЯ (на рус. языке)
19.45-20.00 - ПЕРЕДАЧА ИЗ ФОНДОВ РАДИО

27 пятница

ОРТ

07.00 Телеканал «Доброе утро»
08.00 Новости
09.15 «Воздушные замки». Сериал
11.15 «Парижский антиквар». Много-серийный фильм
12.15 Сериал «Все путешествия команды Кусто». «Милый враг»
12.40 История одного шедевра. М. Ларионов. «Лучистый петух»
13.00 Новости
13.15 Телеканал «Добрый день»
14.05 «След черной рыбы». 4-я серия
15.20 «Серебряный шар». Мария Бабанова
16.00 Новости
16.20 Звездный час
16.45 ... До шестнадцати и старше
17.20 Мультсериал «Покемон»
17.45 «Воздушные замки».
18.00 Вечерние новости
18.15 «С легким паром!»
19.50 Здесь и сейчас
20.00 Документальный детектив. «Призраки монетного двора». Дело 1997 года
20.30 Вкусные истории
20.40 Поле чудес
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время
22.55 Кремль - 9. «Гараж особого назначения»
23.40 Аль Пачино и Бриджит Фонда в детективе «Мэрия»
01.50 Ночные новости
02.15 Ночной кинозал. Эрик Робертс в триллере «Без алиби»

РТР

БГТРК

07.40 Утро Бурятии
08.00 09.00, 10.00, 11.00 ВЕСТИ. «Мануэла». Телесериал (Италия-Аргентина)
09.50 09.50 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ. «Телепузики»
10.30 «Тысяча и один день».

10.45 «Православный календарь». МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. «Дежурная часть».
11.15 Фильм «Грязные игры» из цикла «Марш Турецкого».
13.00 ВЕСТИ.
13.30 «Санта-Барбара». Т/с
14.30 «Селеста». Т/с
15.30 ДНЕВНОЙ ЭКРАН. Новая «Старая квартира».
16.00 ВЕСТИ.
16.30 «Что хочет женщина». Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
17.00 Т/с «Шальные деньги»
17.30 «Луиза Фернандо». Т/с
18.25 Премьера телесериала «Простые истины».

БГТРК

19.00 «ОТТИНЬСЬ». Программа для старшеклассников
19.30 Мунхэ зула
19.45 Закон и порядок
20.00 Сагай суурян
20.20 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
20.30 Итоги VI-ой Улан-Удэнской Международной ярмарки-2001
21.00 «Ваше право» Ответы на вопросы телезрителей.
21.15 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
21.30 Республиканские новости
21.45 «Радио для всех».
21.50 Гороскоп и прогноз погоды на завтра

РТР

22.00 ВЕСТИ.
22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
22.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Лоренцо Ламас в остросюжетном фильме «Ночной огонь» (США). 1997г.
01.00 ВЕСТИ.
01.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. «Мир сегодня»
01.40 ПОДРОБНОСТИ.
01.50 «Дежурная часть».
02.00 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. ПРЕМЬЕРА. Фильм Франсуа Озона «Криминальные любовники» (Франция). 1999 г.
03.55 «И дольше века...». Докумен-

тально-публицистическая программа Владимира Молчанова. Лео Бокерия.

ТВИКОМ

09.00 «Прогноз погоды», сериал «Сеньора»
09.30 Хит-парад на ТНТ
09.50 Телемагазин
10.00 «Из жизни женщины»
10.30 Сериал «Детектив Нэш Бриджес»
11.25 «Прогноз погоды», «Магазин на диване»
11.35 Фильм «Сегодня - новый аттракцион»
13.30 «Телемаркет»
13.50 «Недвижимость»
13.55 «Жизнь без риска»
14.00 «Телемагазин»
14.30 Сериал «30 случаев майора Земана»
15.30 М/ф «Затруднительное положение»
16.00 Сериал «Тайный мир Алекса Мак»
16.30 Сериал «Власть желания»
17.30 «Прощай, XX век»
18.00 Сериал «Я люблю Люси»
18.30 «Из жизни женщины»
18.55 «Прогноз погоды»
19.00 «Музыкальные поздравления»
19.30 Сериал «Детектив Нэш Бриджес»
20.25 «Прогноз погоды»
20.30 «Семь строк»
20.40 «Телемаркет»
20.55 «Недвижимость»
21.00 Сериал «Держкие и красивые»
21.20 «Семь строк», «Прогноз погоды»
21.30 Триллер «Два убийцы»
23.40 «Прогноз погоды», «Телемаркет»
23.55 «Страсти по Соловьеву»
00.30 Сериал «Палочка-майор»
01.05 «Глобальные новости»

АРИГ УС

07.00 НОВОСТИ ДНЯ
07.25 Погода
07.30 Восточный экспресс
07.45 Метеопрогноз

07.50 Диск-канал с О. Кушинашвили
08.40 Видеоклипы
08.45 Дорожный патруль
09.00 Новости дня
09.25 Метеопрогноз
09.30 Т/с «Женаты... С детьми»
10.05 Т/с «Тропиканка»
11.05 День за днем
11.45 Дорожный патруль
17.00 Дорожный патруль
17.10 Перерыв до 17.00
17.45 Диск-канал
17.45 Победоносный голос верующего
18.15 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
18.20 Музыкальный подарок
19.00 Т/с «Третья от Солнца планета»
19.30 ТК «Ариг Ус» представляет: «Армия любимиц»
19.50 Формула успеха
20.10 Восточный экспресс
20.25 Метеопрогноз
20.30 Скандалы недели
21.30 Формула успеха
21.50 Восточный экспресс
22.05 Метеопрогноз
22.10 БИС
22.40 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
22.45 Т/с «Пси-фактор»
23.45 Х/ф «Алекс»

ОТВ

09.00 Т/с «Беверли Хиллз 90210»
10.00 Музыка на СТС
10.20 Товарный ряд
10.30 Т/с «Мелроуз Плейс»
17.00 Перерыв до 17.00
17.00 М/с «Скуби и Скрэппи»
17.30 М/с «Бетховен»
18.00 Т/с «Рыцарь дорог»
19.00 Т/с «Частный детектив Магnum»
20.00 Комедия на СТС: «Чарльз в ответе»
20.20 Товарный ряд
20.30 Клип-презент
21.00 Т/с «Star Trek - Звездный путь»
22.00 Комедия на СТС: «Горячий шоколад»
00.30 «Осторожно, модерн-2»

НТВ

08.00 «Сегодня»

08.45 «Час быка»
08.50 «Карданный вал»
09.00 «Сегодня»
09.20 «Час быка»
09.30 «Впрок»
09.40 «В печать»
09.55 Час сериала. Детектив «День рождения Буржуя»
11.00 «Сегодня»
11.25 Сериал «Любовь и тайны Сансет Бич» (США)
12.25 «Герой дня без галстука»
13.00 «Сегодня»
13.30 Наше кино. Регимантас Адомайтис, Людмила Чурсина, Алексей Баталов и Николай Крючков в детективе «Досье человека в Мерседесе», 2 серия
15.00 «Сегодня»
15.30 «Старый телевизор»
16.40 «Впрок»
17.00 «Сегодня»
17.30 Программа для детей. «Улица Сезам»
18.00 Сериал «Страсть»
19.00 Телеигра «О, счастличик!»
19.50 «Независимое расследование с Николаем Николаевым»
21.00 «Сегодня»
21.30 Наше кино. Нонна Мордюкова, Олег Меньшиков и Владимир Машков в фильме Дениса Евстигнеева «Мама»
23.35 «Тушите свет»
24.00 «Сегодня»
24.35 Цвет ночи. Шарон Стоун и Изабель Аджани в остросюжетном фильме «Дьяволицы». Программа «Антропология». Программа Д. Диброва

РАДИО

6.12- 7.00 - Программа «УТРО БУРЯТИИ»
7.12- НОВОСТИ, РЕКЛАМА
7.30 - Программа «ВСТРЕЧИ» - «Бурятия - регион устойчивого развития». Аналитическое обозрение.
7.45 - 8.00 - «ГУЛАМТА» - Дневной выпуск новостей «КОРТОККОЙ СТРОКОЙ»
12.10- 13.00 - «ЧАС ВАШЕГО ПИСЬМА». Музыкальная программа по заявкам радиослушателей
19.12 - 20.00 - Информационная программа «ВЧЕРА СЕГОДНЯ. ЗАВТРА»

Кафе «САРАН» предлагает Комплексные обеды. Цены на 12.04.2001г. От 30 до 40 руб. Вкусно и недорого в уютной обстановке. № АЮ 0300503 от 23.03.2000 г. ул.Ключевская, 39, ост. «ВСГТУ», Тел.: 41-11-00

ОАО «Улан-Удэнский судостроительный завод» ПРЕДЛАГАЕТ: Номенклатура сельхозмашии, агрегатов, запасных частей к ним. 1 17 Шестерня коническая Z=20 м=5 КРН-2.103 606 3 9 Прижим ножа КП2027 3 10 Пластина противорожущая 1 18 Шестерня коническая Z28 м=5 КРН-2.1 3 11 Сегмент ножа с насечкой 1 19 Ось к ротационной косилке КРН-2.1 3 12 Вал КИС 0216 2 ГРАБЛИ 2 1 Зубоудержательная пластина 2 2 Габрилина ГВР 6 2 3 Зуб грабельный ГПП-6 4 2 Втулка ГВК 006 2 5 Палец наружный ГВК 627 2 6 Палец внутренний ГВК 603 2 7 Каркас пальцевого колеса 3 ЗЕРНУБОРОЧНЫЕ КОМБАЙНЫ «ЕНИСЕЙ 1200» 3 1 Вал к КПП «Енисей 1200» 4 5 Колесо зубчатое СУЛ-102Б, Z=30, м=5, к СЗП-3.6 4 2 Колесо зубчатое СУЛ-ЮЗБ, Z=36, м=5, к СЗП-3.6 4 3 Колесо зубчатое СУЛ-109А, Z=26, м=5, к СЗП-3.6 4 4 Колесо зубчатое СЗГ006А, Z=25, м=6, к СЗП-3.6 4 5 Колесо зубчатое СЗГ00119, Z=30, м=6, к СЗП-3.6 4 6 Колесо зубчатое СЗГ00121, Z=17, м=6, к СЗП-3.6 4 7 Втулка СЗГ00118 к СЗП-3.6 4 8 Втулка из капслона 5 Трактора типа «Беларусь» ДТ-75, Т-150, К-701 5 1 Шестерня Z=21, м=4, КПП Т25 5 2 Шестерня Z=34, м=4, КПП ДТ25 5 3 Шестерня Z=21, КПП Т20 5 4 Вал муфты сцепления на трактор ДТ 75

28 суббота

ОРТ

07.00 Телеканал «Доброе утро»
08.00 Новости
09.15 «Воздушные замки». Сериал
11.15 Поле чудес
12.15 «С легким паром!» В гостях у Михаила Евдокимова
12.45 История одного шедевра. В. Попков. «Хороший человек была бабка Анисья»
13.00 Новости
13.15 Телеканал «Добрый день»
14.00 «След черной рыбы». 5-я серия
15.30 Документальный детектив. Тайна ракеты «Шквал». Дело Эдмонда Поупа. 2000 год
16.00 Новости
16.20 Страна чудес. Приключенческий фильм «Его звали Дьявол»
18.00 «Воздушные замки». Сериал
18.00 Вечерние новости
19.15 Сериал «Все путешествия команды Кусто».
19.50 Уильям Херт в фильме «Доктор»
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время
22.40 Детектив «Кодекс бесчестия»
01.15 Ночные новости
01.40 Коллекция Первого канала. Джонни Депп в комедии Тима Бертона «Эд Вуд»

РТР

09.00, 10.00, 11.00 ВЕСТИ. «Мануэла». Т/с
09.50 09.50 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ. «Телепузики». Программа для детей.
10.30 «Москва - Минск».
10.45 «Православный календарь». МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. «Дежурная часть».
10.50 Лоренцо Ламас в остросюжетном фильме «Ночной огонь» (США).
13.00 ВЕСТИ.
13.30 «Санта-Барбара». Т/с
14.30 «Селеста». Т/с

15.30 ДНЕВНОЙ ЭКРАН. Новая «Старая квартира».
16.00 ВЕСТИ.
16.30 Детское время. Мультфильм «Буруун булшантай, дааган далантай»
17.00 Примите поздравления
18.30 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
18.40 Радиожурнал «Степные мелодии» на сцене Оперного «Встреча». Александр Казанский - народный художник России
20.10 Ассорти
20.25 Гороскоп
20.30 Примите поздравления
22.00 ВЕСТИ В СУББОТУ. МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
22.50 Телеигра «Идеальный мужчина».
23.55 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Николай Добрынин, Александр Песков и Всеволод Шиловский в остросюжетном фильме «Все то, о чем мы так долго мечтали». 1997г.
02.00 «По секрету...». Концерт Бориса Моисеева.
03.55 «Дежурная часть».
04.05 Чемпионат мира по автогонкам в классе «Формула-1». Гран-при Испании. Квалификация. Передача из Барселоны.

БГТРК

16.30 Детское время. Мультфильм «Буруун булшантай, дааган далантай»
17.00 Примите поздравления
18.30 Рек-тайм - время Вашей рекламы!
18.40 Радиожурнал «Степные мелодии» на сцене Оперного «Встреча». Александр Казанский - народный художник России
20.10 Ассорти
20.25 Гороскоп
20.30 Примите поздравления
22.00 ВЕСТИ В СУББОТУ. МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
22.50 Телеигра «Идеальный мужчина».
23.55 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Николай Добрынин, Александр Песков и Всеволод Шиловский в остросюжетном фильме «Все то, о чем мы так долго мечтали». 1997г.
02.00 «По секрету...». Концерт Бориса Моисеева.
03.55 «Дежурная часть».
04.05 Чемпионат мира по автогонкам в классе «Формула-1». Гран-при Испании. Квалификация. Передача из Барселоны.

РТР

22.00 ВЕСТИ В СУББОТУ. МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
22.50 Телеигра «Идеальный мужчина».
23.55 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Николай Добрынин, Александр Песков и Всеволод Шиловский в остросюжетном фильме «Все то, о чем мы так долго мечтали». 1997г.
02.00 «По секрету...». Концерт Бориса Моисеева.
03.55 «Дежурная часть».
04.05 Чемпионат мира по автогонкам в классе «Формула-1». Гран-при Испании. Квалификация. Передача из Барселоны.

ТВИКОМ

09.00 «Прогноз погоды», «Сеньора»
09.30 «Хит-парад на ТНТ»
09.50 «Телемагазин»
10.00 «Из жизни женщины»
10.30 Сериал «Детектив Нэш Бриджес»
11.25 «Прогноз погоды», «Магазин на диване»
11.35 Фильм «Чердачные ангелы»
13.30 «Телемаркет»
13.50 «Недвижимость»

14.00 «Телемагазин»
14.30 Сериал «Тридцать случаев майора Земана»
15.30 М/с «Болек и Лелек»
16.00 Сериал «Тайный мир Алекса Мак»
16.30 Сериал «Власть желания»
17.30 «Прощай, XX век!»
18.00 «Я люблю Люси»
18.30 «Из жизни женщины»
18.55 «Прогноз погоды»
19.00 «Музыкальные поздравления»
19.30 Сериал «Земля: последний конфликт»
20.25 «Прогноз погоды»
20.30 «Семь строк»
20.40 «Телемаркет»
20.55 «Недвижимость»
21.00 Т/с «Держкие и красивые»
21.20 «Семь строк», «Прогноз погоды»
21.30 «Радар-спорт»
22.05 «Бандитский Петербург», сериал
23.15 «Прогноз погоды», «Телемаркет»
23.30 «Первые лица»
00.00 «Глобальные новости»
00.10 Триллер «От заката до рассвета»

АРИГ УС

09.00 НОВОСТИ ДНЯ
09.25 Погода
09.30 Восточный экспресс
09.45 Метеопрогноз
09.50 Интеллект-шоу «Я знаю все»
10.55 Видеоклипы
11.00 Дорожный патруль
11.45 Дорожный патруль
12.00 День за днем
14.00 Новости
14.15 Комедия «Как ударить из проклятого городка»
15.50 Погода

15.55 Крутятся диски
16.45 Юм. сериал «Женаты... С детьми»
17.20 «Жизнь в Слове»
17.50 Юм. сериал «Третья планета от Солнца»
18.20 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
18.25 Музыкальный подарок
19.10 ТК «Ариг Ус» и ВСГАКИ представляют «Культура»
19.40 Формула успеха
20.00 Боевик «Замена. Последний урок»
21.50 ТК «Ариг Ус» представляет: док. сериал «Войска особого назначения»
22.20 Формула успеха
22.40 Х/ф «Гараж»
00.10 Дор. патруль. Расследование
00.30 Х/ф «Сегун Маеда»

ОТВ

09.00 М/с «Джимми - суперчервяк»
09.30 М/с «Назад в будущее»
10.00 М/ф
10.30 «Улица Сезам»
11.00 М/с «Бетховен»
11.30 М/ф «В лесной чаще»
12.00 Т/с «Команда А»
13.00 Кино на СТС
15.00 М/ф
15.30 Кино на СТС
17.30 М/ф
18.00 Комедия на СТС: «Фантастическая девушка»
18.30 Магия моды
19.00 Клип-презент
19.30 Шоу-бизнес
20.00 Мировой реслинг
21.00 Т/с «Зена - королева воинов»

22.00 Кино на СТС
НТВ
09.00 «Сегодня»
09.50 Мир кино. Криминальная комедия «Трагическая ошибка»
11.30 Сериал «Любовь и тайны Сансет Бич» (США)
12.30 Фильм о фильме. «Фортуна»
13.00 «Сегодня»
13.20 Наше кино. «Катенька»
15.00 «Сегодня»
15.30 «Старый телевизор»
16.40 «Впрок»
17.00 «Сегодня»
17.25 Док-шоу «Я и моя собака»
18.00 Сериал «Страсть»
19.00 Сериал «Полицейская академия» (США)
20.05 Мультфильм «Пластилиновая ворона»
20.15 «Один день». Программа К. Набутова
21.00 «Сегодня»
21.30 «Глас народа». Программа Светланы Сорокиной
23.00 Сериал «Улицы разбитых фонарей-3». «Макароны по-скотски»
24.00 «Сегодня»
24.50 «Итого»
01.15 Сериал «За гранью возможного». «В зоне»
02.15 «Тушите свет»
02.30 Сериал «За гранью возможного». «В другой жизни»

РАДИО

7.12 - 8.00 - Информационная программа «ВЧЕРА. СЕГОДНЯ. ЗАВТРА». РЕКЛАМА.
8.10 - Программа «НАЙДАЛАЙ ОШОН» - «ИСКРА НАДЕЖДЫ»
8.45-9.00 - Передача для детей
12.10 - 13.00 - «МУЗЫКАЛЬНАЯ ВОЛНА РАДИО БУРЯТИИ»
19.12 - 20.00 - Радиожурнал «СТЕПНЫЕ МЕЛОДИИ»

29 воскресенье

ОРТ

08.45 Слово пастыря. Митрополит Кирилл
 09.00 Новости
 09.20 Программа «100%»
 09.50 Мультсеанс
 10.10 Семейная комедия «Альф»
 10.40 Играй, гармонь любимая!
 11.10 Смак
 11.30 «Смехопанорама» Евгения Петросяна
 12.10 «Песня года». Финал
 14.00 Здоровье
 14.40 Армен Джигарханян в детективе «К расследованию приступать». Фильм первый. 1-я серия
 16.00 Новости (с сурдопереводом)
 16.15 Семейный киносеанс. Мультфильм «Незнайка на Луне»
 17.35 Документальный фильм «Как делали «Незнайку»
 17.50 Веселые истории в журнале «Ералаш»
 18.05 Сериал «Китайский городской»
 19.00 Вечерние новости (с сурдопереводом)
 19.20 «Нам 50». Праздничный выпуск программы «С легким паром!»
 21.35 Дольф Лундгрэн в боевике Джона Ву «Блэк Джек»
 23.30 Времена
 00.50 «Ника-2001». Торжественная церемония

РТР

09.30 «Диалоги о рыбалке»
 09.55 «Тайна третьей планеты». «Лечение Василия». Мультфильмы.
 10.50 РУССКОЕ ЛОТО.
 11.40 Всероссийская лотерея «ТВ БИНГО ШОУ»
 12.35 «Сто к одному». Телеигра.
 13.25 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР.
 14.00 Журнал видеомиксов «Калам-

бур»
 14.30 БОЛЬШАЯ СТРАНА
 15.10 ПАРЛАМЕНТСКИЙ ЧАС.
 16.00 ВЕСТИ.
 16.20 ДНЕВНОЙ СЕАНС. Эммануил Виторган, Клара Лучко и Александр Белявский в фильме «Тревожное воскресенье». 1983г.
 18.00 ВЕЧЕРНИЙ ЭКРАН. «Пресс-клуб»
 18.45 ВЕЧЕРНИЙ ЭКРАН. «Международная панорама» с Александром Гурновым.
 19.30 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. «Национальный доход»
 20.00 МОЯ СЕМЬЯ. «101 способ разбогатеть».
 20.55 «АНШЛАГ»
 22.00 ВЕСТИ.
 22.30 Премьера развлекательной программы. «Городок»
 23.10 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. ПРЕМЬЕРА. Фильм Люка Бессона «Такси» (Франция). 2000 г.
 01.00 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Триллер Роберта Родригеса «Факультет» (США). 1998г.
 03.00 Чемпионат мира по автогонкам в классе «Формула-1». Гран-при Испании. Передача из Барселоны.

ТИВИКОМ

09.00 «Прогноз погоды», «Телемаркет»
 09.20 «Недвижимость»
 09.30 «Автоэкспресс»
 10.00 М/ф «Найда»
 10.30 М/с «Сейлормун: Луна в матроске»
 11.30 «Бандитский Петербург», сериал
 12.40 «Сегоднячко за неделю»
 13.30 «Дети Ноя»
 14.00 «Час Дисковери»
 15.00 «Европейская футбольная неделя»
 16.00 Т/с «Сыщики-любители экстр-

класса»
 17.00 «Музыкальные поздравления»
 18.00 «Антология юмора»
 19.00 «Прогноз погоды»
 19.05 «Телемаркет»
 19.20 «Домашний зоопарк»
 19.30 Сериал «Земля: последний конфликт»
 20.30 «Вспомнить все»
 21.20 «Прогноз погоды», «Недвижимость»
 21.25 «Видеоид»
 21.30 «Скрытой камерой»
 22.05 Премьера ТНТ: «Спасатели»
 00.20 Эротический триллер «Эти глаза в спальне»
 02.15 «Глобальные новости»

АРИГ УС

09.00 Новости дня
 09.25 Погода
 09.30 Клип Иствуд в фильме «Блестящий всадник»
 11.40 Юм. сериал «Вне родных квадратных метров»
 12.15 Хип-хоп программа «Fresh»
 12.45 Star Start
 13.20 Пьер Ришар в комедии «Возвращение высокого блондина»
 16.20 Вы - очевидец
 17.20 Благая весть
 17.50 То, что надо
 18.05 Музыкальный подарок
 18.35 ТК «Ариг Ус» представляет: «Клево»
 18.55 Формула успеха
 19.15 Стивен Болдуин в фильме «Крутой полицейский»
 21.00 ТК «Ариг Ус» представляет: док. сериал «Войска особого назна-

чения»
 21.25 Формула успеха
 21.45 Х/ф «Звездный истребитель»
 23.40 Дорожный патруль. Расследование
 00.00 Ирен Жакоб в фильме «История завершится ночью»

ОТВ

09.00 М/с «Хранители истории»
 09.30 «Отражение»
 10.00 М/с «Бетховен»
 10.30 Улица Сезам
 11.00 КБ «Легонавт»
 11.30 Кино на СТС
 14.00 «Бак Роджерс в XXV веке»
 15.00 «Галактика»
 16.00 Т/с «Квантовый скачок»
 17.00 Т/с «Охотник за древностями»
 18.00 Комедия на СТС: «Фантастическая девушка»
 18.30 Шоу-бизнес
 19.00 Клип-презент. Прямой эфир
 19.30 «Осторожно, модерн-2»
 20.00 Клип-презент. Продолжение прямого эфира
 21.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла»
 22.00 Кино на СТС

НТВ

09.00 Наше кино. Иван Переверзев в комедии «Первая перчатка»
 10.45 Мультфильм «Малиновка и медведь»
 11.00 «Сегодня»
 11.50 «Независимое расследование с Николаем Николаевым»
 13.00 «Сегодня»

13.15 Наше кино. Сказка «Старик Хоттабыч»
 14.45 Мир кино. Шон Коннери и Бриджит Бардо в остросюжетном фильме «Шалако» (Великобритания)
 17.00 «Сегодня»
 17.25 «Путешествия натуралиста»
 17.55 «Большие родители»
 18.30 «Депрессия». Психологический прессы за неделю
 18.55 Сериал «Полицейская академия»
 20.00 «Итоги»
 21.10 «Куклы»
 21.25 Сериал «Улицы разбитых фонарей-3». «Труп из зоопарка»
 22.50 Мир кино. Брюс Уиллис в остросюжетном фильме «Последний бойскаут» (США)
 01.05 «Третий тайм». Программа С.Шустера
 02.05 Сериал «За гранью возможного». 22 серия, заключительная. «Разум и сердце» (США)

РАДИО

7.12 СПРАВКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА
 7.12-8.00 «ЛИМБА» - музыкальное обозрение
 8.10-9.00 Литературно-художественная программа «АЛТАРГАН»
 9.10-10.00 Программа для школьников «ЭДИРШҮҮЛ». Мир твоих увлечений - юные археологи Новобрянской средней школы; «Мэндээ!» - радиоурок; ансамбль «Наран»
 12.00 13.00 Программа для молодежи «ВОСКРЕСНЫЙ ПОЛДЕНЬ»

ОРГАНИЗАЦИЯ ОБМЕНЯЕТ:
 культиватор КПЭ-3,8М - 1 комплект, каток-выравниватель КВ-4 - 2 комплекта на сельхозпродукты по предложению.

КОНТАКТНЫЙ ТЕЛЕФОН/ФАКС: 21-55-97.

ОАО «Улан-Удэнский авиационный завод» предлагает товары спортивно-туристического, хозяйственно-бытового назначения, сельскохозяйственную технику и запчасти к ней, садово-огородный инвентарь и т.д.

Если Вы хотите отвлечься от повседневных забот и проблем, укрепить свое здоровье, то конечно же лучший способ - занятие спортом, прогулки на свежем воздухе или отдых всей семьей на природе.

Воспользуйтесь услугами нашего предприятия и мы поможем Вам решить проблемы по обеспечению Вашей семьи всем необходимым для полноценного отдыха.

У нас Вы можете приобрести:
 Лодки различного назначения;
 Палатки 2-х, 3-х, 4-х местные;
 Ножи туристические в кожаных ножнах, кухонные;
 Спальные мешки-одеяла пуховые, на синтепоне;
 Сумки хозяйственные, дорожные;
 Столы теннисные любительские и для профессиональной игры и т.д.

Настоящей находкой является стол теннисный профессиональный, который предназначен для игры в настольный теннис на любом уровне, от любительского до профессионального.

Опорная часть стола из алюминиевого профиля. Крышка выполнена из березового шпона, зашпаклевана и покрашена. Простоту транспортировки стола обеспечивают вращающиеся колеса. Он удобен в хранении и в сложенном виде занимает немного места. Легко перемещается и быстро трансформируется в рабочее положение. Габариты стола в рабочем положении 2740 x 1525 x 760. В сложенном положении - 1871 x 802 x 1525. Масса - не более 80 кг.

В разложенном состоянии обеспечивается абсолютно ровная поверхность, которая дает правильный угол и высоту отскока шарика - не более 23-25 см., а матовый цвет не дает отблеска при игре. Стол, разложенный с одной стороны, подходит для игры без партнера.

Для занятий спортом всей семьей, школьников и любителей предлагаем стол теннисный школьный. Крышка стола выполнена из ДСП, зашпаклевана и покрашена.

Габариты те же, что и у профессионального теннисного стола.

Технические условия на теннисные столы разработаны предприятием-изготовителем на основе проработки и обобщения материалов лучших образцов аналогичной продукции Германии, Японии, Болгарии и Индии с участием старейшего теннисиста, члена Федерации настольного тенниса республики Бурятия Кормишкина Гавриила Николаевича и вице-президента Федерации настольного тенниса республики Бурятия Митыпова Мижита Буджаповича. В процессе работы были учтены пожелания спортсменов.

Качество и надежность нашей продукции проверены временем и по достоинству оценены Покупателем.

Сбыт продукции организован дочерней компанией «Улан-Удэнский авиационный завод» через оптово-розничный магазин «Антей», расположенный по адресу:

г. Улан-Удэ, пос. Авиазавода, ул. Заиграевская, 3. Тел. 25-30-71

Посетите наш магазин и там Вы найдете все что нужно.

Преподнесите себе и своей семье прекрасный подарок к лету!

ПРОДАЮ

■ Новую натуральную шубу (производство Аргентина) 48-50 разм. недорого. Тел.: 42-57-50 в нерабочее время.

■ Дача (зимний вариант). Теплица, посадочная, скважина. Обращаться: п. Сокол, ул. Стенная, 15 (Коминтерн).

■ 3-комн. квартиру по ул. Борсова, 4/5 эт., кирп. с/у разд., балкон, р-н школы № 3. Цена 325000 руб. Тел.: 21-41-64 вечером.

■ Мотоцикл «Днепр» с коляской. Новый. Дешево. Тел.: 21-57-31.

■ Запчасти от а/м «Тойта Марк-2», 1988 г. в.

81 кузов, двигатель марки 1 G-FE, двери безрамочные. Тел.: 42-11-78, 42-84-84.

МЕНЯЮ

■ 2-комн. благ. кв. в п. Сокол + частный дом в п. Сокол на 3-комн. благ. кв. улучшенной планировки. Тел.: 22-71-89 вечером.

■ 1-комн. благ. квартиру 4/9 эт., лоджия, рядом школа, детский сад, рынок, авт. остановка на частный дом. Тел.: 22-90-87, пейджер 045 46.2381 для Евгения.

■ 3-комн. квартиру на две однокомнатные, или на

однокомнатную и частный дом, или продам. Тел.: 33-22-89.

РАЗНОЕ

Этнографический музей народов Забайкалья приглашает всех горожан 21 апреля (в субботу) в 12 час. на пасхальное народное гуляние.

25 ноября 2000 года с Восточных ворот белая иномарка подвозила девушку до п. Горький, была оставлена сумочка с документами на имя Дамбаевой Эржены Сергеевны. Просьба вернуть за вознаграждение. Адрес в редакции.

Дорогую тетю Балданову Оюну Жамсароновну поздравляем с днем рождения! Желаю счастья, благополучия, крепкого здоровья и всего наилучшего. Дима С.

Ясновидица, экстрасенс-хиромант, гадает по фотографии, по руке, на картах, предсказывает судьбу. Снимает порчу, сглаз, проклятье. Возвратит мужа в семью, поможет в любовной магии. Найдёт потерявшуюся вещь, человека. Сертификат №73. Тел.: 33-65-32.

Хүндэтэ Антонина Пурбуевна ДАБАЕВАЕ 60 наһанайнь ойгоор үнэн зүрхэһөө халуунаар амаршалнабди.

Алтан дэлхэй дээрэ Амгалан тайбан Аша, зээнэрээ харалсан, Үндэр наһан хүрэтэрөө Үхибүүдэйнгээ дунда ябыт даа. Хүүгэд, ашанар.

Промышленно-финансовая компания «Улан-Удэнский авиационный завод» предлагает:

Сельскохозяйственную технику и запасные части:

- Сенокосилка универсальная КСФ-2.1 17985-00 руб.
- Грабли конные 17000-00 руб.
- Измельчитель кормов НКМ-0,8 12163-55 руб.

Садово-огородный инвентарь:

- Разбрызгиватель 2-х видов 10 и 20 руб.
- Грабли 30-38 руб.
- Тяпка 36-96 руб.
- Косоготвилка ручная 125-60 руб.
- Поддон под рассаду (18 ячеек) 50-00 руб.

Спецодежда:

- Сапоги кирзовые 237-02 руб.
- Сапоги резиновые 94-30 руб.
- Костюм полевой (камуфлиров.) 312-00 руб.
- Рукавицы от 9-39 руб.
- Перчатки трикотажные от 6-32 руб.
- Куртка ватная (телогрейка) 255-00 руб.
- Халат темный 90-40 руб.

Инвентарь:

- Веревки капроновые (на 1 метр) от 2-00 руб.
- Нить полиамидная для рыбной промышленности (бобина -2,5 кг) 176-72 руб.
- Шнуры обвязочные и другое

Поддоны:

- Гребная лодка «Нерпа» (кленовая) 19302-00 руб.
- Гребно-моторная лодка «Сайда» (стеклопластиковая) 16363-00 руб.
- Гребной «Тузик-картон» (стеклопластиковый) 12874-68 руб.

А танки:

- Столы теннисные любительские и профессиональные
- Стиральная машина «Белка-10М» и запасные части к ней
- Изделия из полипропилена (крышки, рукоятки и т.д.)
- Инструмент слесарный, режущий
- Станки настольные сверлильные, абразивные
- И многое другое

Магазин «АНТЕЙ», ул. Заиграевская, 3, тел.: 25-30-71, 25-30-60. Пос. авиазавода, рядом со зданием администрации поселка.

ЗАНШАЛАА САХИГША

БАРГАЖАНАЙ ДАСАНАЙ ҺЭРГЭН ХҮГЖӨӨЛГЭДЭ ЭХИ ТАБИГША

Милициин майор, мүнөө сагта Хурамхаанай аймагай өһөдгын түтэлбэриин захиргаанай юристын тушаал даагша Ярбуев А.С. тус татъягый автор мүн. 1988 ондоо А.С.Ярбуев Хурамхаанай аймагай өһөдгын хэрэгүүдэй таһагай ДХСС-тэ, һүүлээрнь экономикийн талаар гэмтэ ябадал гаргагшадые эхлэхэ алба толгойлоо юм.

Баргажанай дасанай һая бодхоогдожо байхад, олон бэрхшээлүүд дайралдаа бэлэй. Тиигэбэшье Бурханда шүтэгшэ зонайноо аша туһаар эдэ бүгэдэ бэрхшээлүүд дабагдажа, Бурханда шүтэхэ, Бурханай нургаалда этигэл буулха ёһололнуудаа үнгэргэхин тула олон гэрнүүд бодхоогдоо һэн. Эдэ бүгэдэ эхлэхэ ябуулгада Баргажанай дасанай эрэгтэ лама байһан Артур Найданович Намжилов аргагүй ехэ эдэбхи үүсхэлэе гаргаһан байна.

Мүнөө Баргажанай дасан - манай эгээн ангийн һүлдэ боложо, жэлһээ жэлдэ түгжэнэ. Зүгөөр нэн түрүүн дасангаа бодхоон һэргээхэ тээшэнь шэглэл зааһан, түрүүшын алхамуудые хэһэн түрүү зоноо тартах аргэгүйбди. Тэдэнэй нэгэн, Даша-Нима Бодиевич ДОНДУПОВ эгээн.

Туурал үбгэн болобошье, согтой эгээл, ниотагайнгаа түрүү зоной дунда зон хурса зохоон байгуулха бэлиг бьяастай Даша-Нима Бодиевич Бурханай шажантанай бүлгэм 90-ээд шуудай эхээр байгуулжа эхилээ. Тэрэ үедэ олонийтын энэ эмхи зургаан шуулин талаһаа эрхэтэй шюур гээд шисалагдаһан юм. Совет засагай үедэшье үргэн нугын холо ойрын асарнуудһаа улад зон Даша-Нима Бодиевичта ержэ, Буддын шажанай ёһотой туримаар адис юрөөлдэ хүртөөд, сэдхэл түрэн ошодог бэлэй.

Эгээл тиихэдэ холын хараа бодолтой Даша-Нима ахатан Баргажанай, Хурамхаанай хүршэ аймагуудые амтаруулжа, дасан дугангаа һэргээхэ гэдэнь бодолдо абтаад, энэ хэрэгтэ хамсыгаа шуужа ороо һэн. Хоёр аймагай ниотаг бүхэнөөр хуушанхан машинаараа абажа, хүн зонтой хөөрлэдэхэдөө, Бурханда шүтэгшэдэй гол бүлгэм байгуулахманай эгээн шухала гэжэ халгалгын хэрэг ябуулаа. Энэ хэрэгтэнь халгалгаяа Баянгол, Хилгана, Улан ниотагуудай ехэхэн туһаламжа үзүүлһэн

дээрэһээ эмхитэйгээр гол бүлгэм тогтоогдоһон байна. Тиихэдэ тэрэ үеэр Бурханда шүтэгшэһөө холодоһон зоной олонийн эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулгануудта оройдоо анхаралаа хандуулдаггүй гү, али нэгэ бага һэжэглэлтэйгээр харадаг байһан дээрэһээ Буддын шажантанай гол бүлгэм байгуулха гэшэнь бэрхэтэй байгаа бшуу. Иимэ һаад түбэгүүд дайралдаха гэжэ үнийнэй хараадаа абанан Даша-Нима Бодиевич һанаһанаа алдангүй, урагшаал жүдхөө. Тиигэжэ Б у р х а н д а шүтэгшэдэй гол бүлгэм хоёр а й м а г у д а й ниотагуудаар эхин э м х и н ү д э э байгуулжа, дасанай барилгада үргэгдэһэн тахил, мүнгэ алта, эд зөөри суглуулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулаһан байна.

Урид Аргатын с е л ь п о г о й толгойлогшоор ябаһан Даша-Нима Бодиевич дасанай барилгада үргэгдэһэн мүнгэнэй, эд зөөрин оршо гаргашые нягталан тоолохо, үнэн сэхэ, дүй дүршэлтэй, өөрынгөө мэргэжэл ёһотойгоор мэдэхэ Бадма Кулыкович Ламожаповта бухгалтерай тушаалы даалгаһандаа нэгэшье халаглаагүй. Машинынгаа жолоо үнийнэй таниха, дүршэлтэй Хобраков Цырен-Доржо Жамьяновиче һуулгажа эхилһэн ажалаа үргэлжлүүлхэдэ, Даша-Нима Бодиевич хэды дахин Аргата Хурамхаан хоёрой хоорондо ябааб даа! Мүн тиихэдэ нэгтэ бэшэ Улаан-Үдэ хото, Ивалгын дасан руу зоригдоо. Монголой һайхан орон ошохоодо, дасанайнгаа һуури залагдаха газарһаа адха шорой арюудхажа ерэхэдэ, Буддын шажанай нургаал номлогшо үндэр санаартание уриһан байна гэшэ.

Дасанай барилгада шиидхэгдээгүй асуудалнуудай бүри олошорходо, Даша-Нима Бодиевич КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А.М.Беляковто хандажа, өөрынгөө эмхидэ хүнгэн автомашина үгэхыень гуйгаа бэлэй. Бурханда шүтэгшэдэй гол бүлгэмэй

ажаябуулга аймагай захиргаанай толгойлогшо Цыренов Владимир Дармаевич дэмжэһэн байна. Мүнөөшье Бүхэроссин 3-дахи даяан бисалгал үнгэргэхин тула Борис Константинович Бородинай хүтэлбэри дорой аймагаймнай захиргаан нөөсын жасаһаа мүнгэнэй тэдхэмжэ үгөө гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Һалан һандангүй нэгэ зорилгоёо урдаа табяад, Даша-Нима Бодиевич ажалаа үргэлжлүүлхэе Шалбанов Зоригто Раднаевичай хүтэлбэрилдэг б а р и л г ы н бригадатай хэлсэ баталһан юм. Юрын жэжэ буужа х а д а а һ а н һ а а эхилээд, барилгада хэды ехэ хэрэгсэл, гаргаша хэрэгтэйн ойлогсотой.

Модо шулуун гэхэ мэтын б а р и л г ы н хэрэгсэлүүдһээ г а д н а , хүдэлмэришэдтоо эдэс хоол, тэдэнэй саг зуурын байра, салин хаанаһаа олохоб гэдэн бэрхэтэйшөг асуудалнууд Даша-Нима Бодиевичай ашаар шиндхэгдэдэг байгаа бшуу.

Хүн зонойнгоо дунда үнэншүүлмэ һайнаар, зүрхэ сэдхэлдэнь хүрэмөөр хүдэлмэри ябуулаһанай, тэдэнээ энэ хэрэгтэ элсүүлжэ шададаг Даша-Нима Бодиевиче хамаг зон ехэ багагүй дэмжэһэнийн мэдэжэ һэн.

Баргажанай дасанай нэгэдэхэдэ, хэды аятай болоо һэм даа. Ямар нэгэ уншалга мүргэлтэй гү, али ехэ хуралай болоходо, хүн зон аяар холын Ивалгын дасан ошодог байһан. Харин мүнгэн дуталдаха, зарим нэгэн иимэ ушарһаа хүржэ ошодоггүй һэн. Тиимэһээ Даша-Нима Бодиевичай хүтэлбэрилһэн буддын шажантанай бүлгэм зонойнгоо ажабайдал хүнгэдэхэ талаар шажан мүргэлэй, һүзэг бишэрэлэй талаар ехэ хүдэлмэри ябуулаа гээд онсолхо зэргэтэйбди.

Зүгөөр саашадаа энэл зэргээрээ ажалаа эдэбхитэйгээр ябуулжа байхадань, Баргажанай дасанда шэнээр томилогдоһон шэрээтэ дээрэ дурсагдаһан автомашины тушаа арсадаа үүсхэбэ. Даша-Нима ахатан өөрөө КПСС-эй

обкомой нэгэдэхи секретарьта автомашина үгыт гэдэн гуйлгатайгаар хандахадань, энэ бэшэгынь Росси дотор Буддын шажанай ёһотойгоор мэдэргэдэхээр 250 жэлэй ойн тэмдэглэгдэхэ үеэр бэшэргэдэһэн байжа, аза талаанда хүртөө гэлсэе.

Тэрэ үедэ автомашинагуудые хубийн үмсэ зөөри болгон, зондо, тэрэ тоодо Баргажанай дасанай Буддын шажантанай бүлгэмдэ худалдаха тухай захиралта Министрүүдэй Советһээ худалдаа-наймаанай министртэ дамжуулагдаад байгаа. Даша-Нима Бодиевич яаралтай Улаан-Үдэ ержэ, худалдаа наймаанай министрһээ «Нива» автомашины саг дары мүнгөөрнь худалдан абаха гэдэн зүбшөөл абаад, «АвтоВАЗ-центр» хүржэ, энэ машинаа хубийн гээд бэшүүлэн баталан абаба. Юүндэб гэхэдэ, тэрэ үедэ автомашина ганса хубийн үмсэдэ гээд хуулийн ёһоор худалдаанда ородог байгаа ха юм. Иигэжэ Даша-Нима Бодиевич ямаршье өөрын үлүү гарама һанаашалгагүйгөөр, байдалай эрхээр «Нива» автомашина дасандаа абаа һэн.

Үнэн дээрээ дасанда хамаатай машина аад, хорон хэлэтэй зоной хүсөөр «хубийн үмсэ» болоһондди хоб-жэб тараагдажа, Буддын шажантанай бүлгэмэй ба шэнээр томилогдоһон Баргажанай шэрээтэ хоерой хоорондо хурса боосолдоон эхилбэл даа.

Буддын шажантанай бүлгэмэй гэшүүд зүблөөн дээрээ түрүүлэгшээ дэмжэжэ, машинаа түрүүлэгшэдэ хубийн үмсэ болгон дамжуулха гэдэн шиидхэбэри үни удаан хэлсэнгүйгөөр гаргаба. Машинынгаа мүнгэ Даша-Нима үбгэн хуби хубяарнь шажантанай бүлгэмэй кассада оруулаа. Тииһээршье дотоодын хэрэгүүдэй таһаг энэ хэрэгээр мурдэлгээ дүүргэжэ, Даша-Нима Бодиевиче гэмгүйдэ тоолобо.

Бишье албанайнгаа уялгаар эдэ бүгэдэ мурдэлгэ шалгалтануудта хабаадалсаа бэлэйб.

Тэрэ гэдэн саһаа хэдэн жэлэй үнгэрөөд байхада, Даша-Нима Бодиевичай Баргажанай дасание һэргээн мүндэлүүлхэ хэрэгтэ оруулаһан хубитань бүри тобоймоор, элитэ ёһоор харагдана гээд тобшолоо. Ниотаг пугадаа, улад зондоо аргагүй ехэ юумэ хэһэн гэшэ. Баргажанай дасание һэргээн хүгжэлтын эхиндэ байһан энэ хүнэй нэрэ дурдажа ябаха ёһотойбди.

А.ЯРБУЕВ.

МАНАЙ НИОТАГТА ХЭЛЭГДЭЖЭ БАЙҺАН ХОШОО ҮГЭНҮҮД

ОНЬНОН ҮГЭНҮҮД

1. Айлай эдсэн богоһондоо.
2. Айлай эдсэн амтатай.
3. Алтан элэхэ тумба үнгэ орохо.
4. Эрэ хүн ябаха тумба ухаа орохо.
5. Базаартаа байһан бараан һайхан, баабайндаа байһан басаган һайхан.
6. Бухал үбһэн - бодо мал.
7. Сомоо үбһэн - һүрэг мал.
8. Ёһо мэдэхгүй хүндэ ёһо халдахагүй.
9. Мүнгэ мүнгээ таниха...
10. Малгай табиган - манайхи.
11. Нугаһагүй нуур дүлин.
12. Номгүй хүн дүлин.
13. Нагасын уг зээдэ.
14. Олоной хүл хүндэ.
15. Тамын амнтан тамадан жаргалтай.
16. Тэнгэ хүнэй табиган ехэ, Сэсэн хүнэй толгой ехэ.

14. Тархай хүбүүлээд, Табиха газараа оложо ялаба.
15. Түрэл хүйтэрбэл, Түмэрһөө хүйтэн.
16. Ураг эльгэнэй холонь дээрэ, Уһа түлээнэй ойронь дээрэ.
17. Үглөө эдихэ өөхэнһөө Мүнөө эдихэ уушхань дээрэ.
18. Хара гэртээ хаан, Боро гэртээ богдо.
19. Хармалжа байһаар, Хара нохойдо эдюулбэ.
20. Халдагайн сэмгэн тогоондо багтахагүй.
- Харинн хүбүүн харида багтахагүй.
21. Эрын муу энсэрэн, Эмээлэй муу хахнадаг.
22. Эртэ болоһон - далайн заханда, Орой болоһон - галай захала.

ТААБАРИНУУД

1. Таг-таг тахуули, Таха ехэ бахуули, Бэрхэтэн дабаан дабажа гараһан бахуули. Бэлэн нүхэ руу ороһон бахуули. (Архи нэрэхэ).
2. Таг дабай, яг дабай Табан хурга шэрэлдэбэ, барилдаба. (Айруул бажууха).
3. Хүндэй хүсэ, Хүртэл найгаа, Зуузай зураа, Зумгаал хаяа. (Түмэршэ дархан).
4. Шаан далай, долоон далай, Шартаа хаанай гурбан далсагай. (Бурханай нэрээ, долоон сүгсэ).

5. Үхэг соо Үжэһэн хурууд. (Дүрэнхэ).
6. Аблар соо Арбан саһуур. (Шүдэн).
7. Хонхор соо Хорин бөө бөөлөө. (Ороһо бусалгаха).
8. Бурханай хүбүүд Бургаһаар наадаба. (Нюдэнэй һорьмоһо).
9. Гутаар гурбан амһартай. (Үмдэн).
10. Шамһаа набтар аал, Шандаган малгайтай. (Түгсүүри дээрэхи саһан).

Сэлэнгын аймагай Харгана ниотагай арадай аман зоһоол сулдулдаг БАНЗАА ДОРЖЫН ПҮРБЫН архуһаа айтаба.

Цыренжаб Цырендулмаевич БАДМАЕВ 1951 ондо октябрь нара соо Яруунын аймагай Шэрэнги тосхондо малшанай бүлэдэ түрэнэн юм. Цыренжаб бүри үхибүүн наһанһаа уран үгэ, уран зурагта дурлажа, энэ шэнжээс бүри нарижуулан ябана. Цыренжаб Бадмаев үхибүүдтэ зориулагдан шүлэгүүдые уран найруулгатайгаар бэшэдэг хүн. Үхибүүнэй ухаан бодолые, аяг аашые зураглан бэшэхэ гэшэ тинмэшье амар

хэрэг бэшэ гээд уран зохёолшо бүхэн найн мэдэрдэг. Цыренжаб Бадмаев үхибүүнэй гэрэлтэ бодолые, эрмэлзэлье, абари зангыг шүлэгүүд соогоо ехэ зохидхоноор харуулдаг. Иимэ пээдэй ургажа ябаһанда баясамаар гээд һанагдана. Пээдэй үхибүүдтэ зориулан «Түрүүшын бухал» - иимэ гаршагтай шүлэгүүдэй суглуулбари Буряадай номой хэблэлээр 1996 ондо гараа. Цыренжаб Бадмаев шүлэгүүд «Зүүн зүгэй нэбшээн», «Хонхо

сэсэг», «Сэлгез талын дуунууд», «Сагай дүхэриг» гэнэн хамтын согсолбо-

ринуудта оруулагданхай. Мүн тэрэнэй уран шүлэгүүд «Байгал», «Хараасгай», Хальмаг, Монгол оронуудай хүүгэдэй сэтгүүлнүүдтэ саг үргэлжэ гаража байдаг.

Цыренжаб Бадмаев «Ярууна» сониний редактораар хүдэлмэрилхэ үедөө буряад хэлэнэй хүгжэлтэдэ эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри ябуулан хүнүүдэй нэгэн.

Бүри һаяхан Буряад уран зохёолшодой хамтын суглаан

боложо, тэрэн дээрэ Цыренжаб Бадмаев Буряад Республикын Уран зохёолшодой холбооной гэшүүнээр нэгдэ дуугаар абтаад, Россин Уран зохёолшодой холбооной гэшүүндэ зууршалагдаба.

Цыренжаб Бадмаев зохёохы ажалдан амжалта хүсөөд, дороһоо ургажа яба залуу үетэнэй зүрхэ сэдхэн жэгнэмэ уран захатануудые бүтээхыень хүсэе.

Д.ХУБИТУЕВ

Моритой болодог һаа гэжэ Бүмбүү үнхэнэй бодохой. Бүри үгдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн гэдэгтэл, хара гэрэнгээ оёрто һуухагаа, совхозой дууһагагүй ажал бүтээн ябахадашье, үстэн нүхэдөөрөө хүхилдэн архишье уухагаа, энэл шухала асуудалаа хэдэн тээһэнь хаража үзэхэ, гансал энэхэн бодол уураг тархи руунь шэнгэнхэй. Трактор, машина абажархиха алта мүнэггүй һэн тула морин хэрэгтэй болоно. Үһнэ, түлээгээш бэлдэхэ, уһаа шэрэхэ гэхэ мэтэ ажал хүдөө хүндэ барагһаха бэшэ даа.

Арбатайхан одхон басаганинь баабайн мори абаха байгаа гэхыень дуулаһан бэшэ: «Баабай, мори хэээ абаха юмбибди, түргэн моритой болоёл. Би морингоо мордожо, ахайндаа Шэрэнги ошохо һэм», - гэхэшэлэн оройдоо хашартай болонхой...

Нэгэтэ ажалһаа эсэнги ерэнхэй, гашуухан сайгаа һорожо һуутарынь, хэншьеб үгдэ тоношобо.

- Оройны! - гэжэ һүхирөөд, «хэн хаб» гэн, үгдэн тээшэ харан һууба.

- Амар сайн! - гэнхэй баруун хүл дохалон Дропов адуушан орожо ербэ. Хэдэн үгээр архидан хэбэртэй, ноур

аманинь хабданхай, саһан дороһоо гараһан хабарай хагдан шэнги шара һахалынь шарайнь бүри зүдэрүү болгохо юм.

- Сайн, сайн! Эндэ гаража һуугыт, хаанаһаа ябанаһи? - гэн, сайлалгыень таһалһан энэ хүндэ Бүмбүү хэды дураа гутабашье, уриба.

- Олон табые шашааг яхамнайб. Бүмбүү мори худалдажа абаха һанаатай гэжэ зонһоо дуулаад, шамгаа орожо ербэб. Биһни олон жэлдэ адуушанаар хүдэлжэ, арга хургаар хэдэн моритой болонхойб. Олон морингоор юушье хэхэби даа. Нэгынь худалдажа һанаатайб. Абаха гүш? - гэжэ тогтон торонгүй хэлэжэрхөөд, Бүмбүү руу сиилгээр хүхэ шодөөрөө гэтэн, хатаһан уралаа долён һууна.

- Аһааш даа! Одоол моритой болохом ха, - гэжэ Бүмбүү досоогоо бүтүү баярлан:

- Морин хэрэгтэйл байгаа бээ. Хэдыгээр үгэхэһи? - гэбэ.

- Мүнөө сагай сэнгээр үнэтэйл бээ. Тээд бидэ хоёр бага наһанһаа нүхэд байһан хойноо оройдоо миинтээр

шахуу үгэжэшье магадби. Намгашни Шэтэхэ айлшаг буушанхай, зүһаландаа хүлээжэ байна. Тэдэнээ хүндэлхэ мүнэгшые гэжэ үгы даа. Ингэжэ хөөрэлдэе. Ши намга нэгэ хайрсаг хара архи, би шамга мори үгэхэб. Болонго гү? Ойлгоом? Энэһини оройдоо миинтэ болонго гээшэ, - гэхэдэнь, Бүмбүү хайрсаг архиин сэн тархи соогоо тоолон бодоходоо:

- Болонго, болонго! һайн даа. Ямар һайн хүмши. Тэрэ архиин мэнэ абажа үгэхэб, - гээд һамгаяа ооглобо.

- Дунгаа ехэл яаралтай Хеловой алааби ошоод ер. Энэ Дропов миһи багын нүхэр, мори нэгэ хайрсаг архяр үгэнэ. Оройдоо миинтэ гээшэ. Ошожо тэрэ архи абаад ерэл даа. Ай, бурхан! Одохомнай одоол баярлахань ха.

Һамгаһанһаа магазин ошоод ерэтэр, хоёр нүхэд тэбшэ дүүрэн мяха шанажархихай, ёһын тэдыгэ зээрдэ мори хэды тойрожо, хүзүүнь эльбэжэ, уусынь альгадан, ехэл һайхашаан харабад.

Яаха аргагүй хүхилдэн, хоёр шэл харые хоолжорхөөд байхагаа, нилээн болоһон Дропов: «Зай, биһни ябахам даа, нүхэдни хүлээжэ ядажа байгаа ёһотой. Энэ зээрдэһини угаа номгон юм, хүбүүнэйһини мордохоор, марятай Дунгаа-гайһини һуухаар. Зай, баяртай», - гэбэ. Тиһгээд халуунаар гар гараа барилсан бодоб.

Сумаа соохи шэлүүдтэй архи хангиргаһаар, адуушан Дропов һүниин харанхытай худалдан, харагһаа болоншобо.

Хойһоһоонь харааг үлэхэн Бүмбүү: «Зай, одоол моритой болобо гээшэб, оройдоо хорин бүтэлхэ архяр, үшөө уулсабаб. Болонго, болонго!» - гэнхэй, билтаран байһан баяраа хубаалдаһаа хаяа хаджа һууһа хүршэдөө яаран оробо.

«Степан-Жаб, биһни моритой болобо, үнэгүйгөөр. Тэрэ адуушан Дропов гээшэһини яһала бараг хүн байна. Ошожо харая, фонаря абаарай», - гэн, хүршээс дахуулан, хорёо руугаа оробо.

Цыренжаб БАДМАЕВ

- Алим тэрэ моринши, гэжэ Степан-Жабай һурахада Бүмбүү ехэл гайхаба.

- Шимни, юрэдөө, нюу муутай болоо гүш? Урдэ байһан энэ томо, тарган мор харангуй гүш?

- Энэ морин гү? Тээд энэһини һаалин гүүртын Дэлэгэ унадаг шабаһанай хашаа зээрдэ лэ. Худалдажа абаа хү гүш? - гэн ехэл гайхалһа Степан-Жаб һураба.

- Дэлэгэ гү? Гүүртын гү? Шинхэдэе намайгаа наадал гүш? Дропов морингоо таниха байгаа юм бэшэ гү? Совхозой адуушан ха юм, - гэбэ.

Бүмбүү сүхалдаһаба.

- Угы, энэһини, үнэхөөрөө Дэлэгэйл. Би зундаа энэ зээрдээрһини бухалнууды шэрээ һэм, үнэншөөгүй һаһи Дэлэгтэ ошоб, - гэжэ нүхэрһини һөөргэдэбэ.

Одоол Дроповто мэхэлүүһэн энэ ойлгожорхихон, миһини юумэндэ хорхойтой Бүмбүү гэнтэ шадал шэнгээр болошоод, гүүртын хашаа зээрдэ моринтой хажууда шалһуушоо һэн.

Дэлэгэй зээрдэ эдэ бүгдэ ойлгоод наадалһан юумэндэ дээрэнь зааган байгаа бэлэй.

ҮНЭГҮЙ ГЭЭД...

(Рассказ)

Аман зохёолой абдарһаа

- ДЭЭРЭ**
1. Дэрэндээ хэбтэнэн сэсэн Дэлхэй гойроһон гэнэгһээ дээрэ.
 2. Үзөөгүй һайханһаа Үзэн муухай дээрэ.
 3. Холын богдохоо Ойрын хубараг дээрэ.
 4. Архинша ламаһаа Абаралша банди дээрэ.
 5. Хулгайша хүршөөо Худалшанинь дээрэ.
 6. Мэдэхгүй сэсэһээ Мэдэн тэнэг дээрэ.
 7. Үглөөдэрэй өөхэнһөө Мүнөөдэрэй уушхан дээрэ.
 8. Ехэ багшаһаа Бага багша дээрэ.
 9. Шамарлапхаар, Шанга адхабал, дээрэ.
 10. Хажуудаш байһан Хараанай холын номгон дээрэ.

11. Нялуунһаа Шулуунинь дээрэ.
12. Дааража ябанхаар, Даажа ядабал, дээрэ.
13. Тэнэгтэ магтууланхаар, Сэсэндэ зэмэлүүлһэн дээрэ.
14. Тэнэгые даханхаар, Сэсэнни дахабал, дээрэ.
15. Дахуулжа ябанхаар, Дахажа ябабал, дээрэ.
16. Пургажа зобонхаар, Пургуулжа ойлгобол, дээрэ.
17. Хулуужа абанхаар, Буляжа абабал, дээрэ.
18. Нэрэе хухаранхаар, Яһаяа хухарбал, дээрэ.
19. Пэбхи нүхэрһөө, Пэргэгынь дээрэ.
20. Гадарай һайханһаа, Доторой һайхан дээрэ.

«АРХИ УУҺАН ГАЗААШАА, ААРСА УУҺАН ЗОСООШОО»

Энэ мэргэн, гүнзэгы удхатай үгэ ойлгоогүй ябаһад хэды олон гээшэб даа.

Хэды олон залуу нүхэднай архидалгын гэмээр дахин гэртэ оролтогүй «газаашаа» мордоноб даа. Аарса уугалд ябаа һаа, наһанайнгаа хэмжүүрые хүсэд дүүрэнээр эдлэхэ байгаа ха юм.

АРХИИН АЯГ ТАРХИИН МАЯГ

Хоһон хотын оёрто Хоргодоһон үгэмнай, Хорон архиин дохёондо Ходоршодог нүгэлнай.

Орожо ерэхэдэм, архитай, Озохо, таалахаар забдааша, Ошоһон хойном гарзатай, Олиг, мундуу һалаабиша.

Архи уужа һогтоһондоо,

Айлаар зайжа зүүхэйлдэг. Эрэ, эмээе холбоһондоо, Эшэхэ июургүй түүхэйрдэг. ***

Ханшар соогоо унтуулаад, Хараал эдһинээ дараарай!

Хара архид шудхуулаад, Харайжа гарахадань, баряарай!

Дүүрэн духарья барюулхадам, Дүлин болоод хүнтэрнэ. Полонго зураад харуулхадам, Похор, голоод үнгэрнэ. ***

Өөхэ шанаал табихадам, Үлэншье һаа, биранагүй.

Үнэргэй архи харуулхадам, Үндэлзэжэ, бээ баринагүй. ***

Ханшар доторынь дулааржа, Хатуу архид шунба. Нюурайнь арһан зузааржа, Нюһандаа хахажа унаба. ***

Амаа оложо, Архи залгиба. Пүүлдэнц голожо, Пөөргэнь гулгиба. ***

Архин хорон - Тархин манан. Хамар доронь - Хахархай аман.

Ц.НАЙДАНОВ

Захамни

Тур ас...
баадала
хараала
ванууд
абинаб
уран э
мухарда
гү гэжэ
гэршээ
хадана
хшээл
айрлы!

Багшн
сшөгтэй х
Ерээдүй
агаар с
жада м
шээр эр
мар зая
хүлээнб?

Ярһан
шабаал
бэшэжэ
хээеэ һай
хүн - һула
хандэнэ
айрхуу

Өөрөө
бодолтой
уһаһанһа
уһаран п
айн болох
ладалгүй
нээр.

Дурсан
он гэшэ һ
һурам
руун но
Уран зох
Бадмаев
нүхэн н
жа, хэд
худалдаж
энэ ном
сүүмхэ со
момой
мбартах
ороб.

Саб са
харан и
Бадмаев
редактор
буушанхай
сүхэлээ
Гартань үн
- Бадм
манган т
уһаһанхай
Ушарынь х
гээд, Ш
илээдэһэн
Эгээл т
шадарай ан
ажууда б
эрнүүдэ ша
облоһон бэ
нүдые мүн
хожомынь
тэһин элир
боложо бай
Хэлэ м
Уйгарлажа
Шираб-Сэл
араад, «Са
Сэсэрлиг
уһаран ой
үбүмэрэй х
лабатай т
гүлдэ-һэн
«Сад ду
ня» гэрэ
эргэсүүлэ
ан олол да
арбишале
нүгэхэн
һиндхэгдэ
им. Тээд я
оложо, ор

Хэлэ бэн
һаһалай а
аргагүй. Им
гда сахн
гээшэ. На
үгэхэдэ, «
гүлдэлэн
һэлээд, эд
мунууд
шоошобду
жэгтэ бар
һон жэпэ:

Бадма-Базар НАМСАРАЙН, уран зохёолшо

Д.Х.БИТУЕВ.

Ага тойрогхоо гадна, Буряад орондоошье хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн, багшанарай багша, «Буряад үнэн» газетимнай эгээл үнинэй эгэбхитэй гүдөө бэшэгшэ, үхибүүдэй уран зохёолшо Бадма-Базар Намсарайн энэ Сагаалганай 90-дэхи хабараа үшөөл хүнгэн, ухаан бодол хонортойгоор угтаби. Бадма-Базар Намсарайн үни удаан саг соо аша үрэ ехэтэйгээр багшалхагаа, дорохоо ургажа ябаа хэдэн үе хүбүүг, басагадые үндэһэн хэлээ, буряад

арагайнгаа ёһо заншалнуудые хүндэлжэ ябахар хургаханаа гадна, үхибүүдтэ зориулагдһан олон захатануудые бэшэжэ алдаршһан габыятай. «Үнэн» газетимнэй үнэн нүхэрэйнгөө үндэр наһыень хүндэлжэ, ууган хэлэн тухайгаа бэшэһэн сэнтэй заабариуень бүри мүнэн дэмжэн, үнэр буянгыень тэмдэглэжэ амаршалаад, элыгэһэн шэнэ тэмдэглэлнүүдыень танай хонорто дололбогди.

Хани нүхэр гэшэ анхандаа үнэн сэхэ үни болохо бүрээ үнэ сэнтэй эрдэмнай бэлэй.

Хэдэн зуун мянгад хэлнүүдэй арба хүртэр тоологонуудые зэргэлүүдэн хараад туршагты. Эдэе эсэн бээ! Тэдэн соо манай арба хүртэр тоололго ехэл аятай зохид - би наһаараа зохидшоол ганхадатби: хоёр үеһөө бүридһэн тоолуурнай балшар үхибүүнэй хурахада хүрһөөр лэ хадууса найнтай байдаг - 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Зуун жэлнүүдэй зулай дээгүүр дабажа, зүгтэй манай орон нотагта хүржэ ерһэн номуудые ёһотоор сэгнэхэ ушартай. Дабхаряа гүн удхатай, хээздэһые сээс мэргэн, уран найруулгаараа шэлдэг номуудые дабтан уншаха заншал дагарты. Захуу хүн тэрэ ном бээс баалажа уншажархиг даа - һөөд һуби болосогоохо! Харин ши дабтан улшаа һаа, үшөө дахинаа танилаа бол, тэрэ бүхэндэл шэнэ шэнжэ шапарыень амсан танилсахан Үгэ хэлэнэй, найруулган, зүб буруутай талаар амгтал өөртөө сэгнэгдэншгүй сэгтэй хургаал ойлгон тажа абахаш Номшо хүн гүн бодолтой, дэлгэр сэдхэлтэй!

Мүнөө хургуулинуудта залуу хүбүүд олоороо багша боложо ерһэн. Би энэцэдэ сэхэ баярланаб, үнэн зүрхэнһөө найданаб...

Олон он жэлнүүдтэ багшалажа ябахад, нэгэ нимэ юумэндэ голхордог байгаа хүм. Алиһые талаараа багшынгаа ажалда тааража, мэргэжлээрээ ургажа эхилһэн бүһэтэй багшые аймагай элдэб эмхи зургаанда дарганар болгожо, абаад ябанадаг бэлэй. Тэндэ бүгдэ зондоо аша туһатай ажал ябуулаһаниһыне даа тэрэ зэргэ байдаг һэн. Үхибүүдые хүмүүжүүлэхэ эгээл харюусалгатай хүдэлмэрини хаатаһан хойшо лонгынь мүнөө үзэгдэдэг...

Ябаган ярилдаан соо, радио болон сонинуудта үбгэн зоноо хүншээр гэлдэнэл. Үбгээрөө гэдэг ха юм даа. Эжыгээ хүншээр даа гэжэ хайрладаг һэмнайбди. Үбгэ паһан болоһон эршүүлээ хүндэлжэ, зүб рууп хэлсэл!

Мэргэжэлтэ ажалдаа маргажа ябаһан багшанар бии бээ даа. Үсөөндөөл найн. Үүсхэл эдэбхи гаргажа, үсэд нэтрүү урагшаа зүдхэгшэд мүн лэ бии гэшэ. Олоцдоол найн. Энэцэдэ гайхаха юумэн байхагүй ушартай. Хээздэһые нимэ байгаа, байһаные, байханые.

Үргэн дэлюун Буряад оройногто түрэл хэлэнэй багшанарай ажалаар үнөөхил хурамхяараа һонирхожол байгшаб. Захаамитай аймагай багша Баяр Гомбоев гэжэ хүн үүсхэлтэнэй нэгэн болоно. Үхибүүд илангаяа балшар багшинууд наада зугаада дуратай. Энэһиние мэргээр таһан энэ багшын үгэ һаналгын таабаринууд, кроссворднууд, мүн бусадшые туршалганууд үгэ хэлэнэй хүгжэлтэдэ нүлөөддэг, һонирхол татадаг байна. Энэ багшын ажал дэмжэжэ, дамжуулан саашан олондо хүргэлтэй гэшэ.

Галабай үни урлын манан соо хойбон хоёр хүл дээрэ бодожо, үлэ залгаа хоолоо бэдэрһэн хүн саһан дээрэ ангай мур хаража, мурдэхэ мүнхэхэ һанаанда абтаа. Шорой шабар дээрхи мур сараа шагаан шэншэлжэ, арьяатан амитанай хайшаа ошонһые лаблан тажа хураа.

Байгааһи хүн изагууртанай эхин түрүүшын үзэглэл болоно. Энэһэнээл зүб мурөөр мэдэржэ эхилһэнэй эрхим хэһээлүүдэй нэгэн мүн.

ХЭЛЭ БЭШЭГЭЙ ХЭШЭЭЛ

Ушар нимэһээ уг изагууртанайнгаа анха холоһоо сахижа ябаһан ёһо заншалуудые илгаруулан мэдэхэ асуудал гараадхина.

Соёл, түүхэ, домогто найн хадуужа абаха зорилго бии болоно. Үлхөө холбоонь нэгэн... Бодомжолоод үзэгтэл даа!

Сэдхэл сэнгүүлэн, сарюунда хүргэхэ, һанал орьелуулан, арюунда хүргэхэ - эрхим уран зохеолой заяан нимэ бэлэй.

Дайн дажарай һүүлээр һуудал байдал баймга һайжаржа, бээс даагад байжа шадаха болоһон олон тоотой үхибүүдэ гэртээ орхөөд Санжижаб һамгантаяа Дарһанай аршаанда амархаяа нэгтэ зун ошоо бэлэйбди. Байрлаһан айланһинэй зүһалангай гэр соо хаарташад сугларад, үдэр һүнигэй борхожи сохижо, хүхилдэн бүхилдэтэрһөө һуудаг, заримдаа хагуу харьшые уудаг байбди.

Тэдэ хүйхэрнүүдэй дуадаһаа ходел ама халамгай, одоол ама задгай хүн гансата илгардаг һэн. Шэтын хойто үбэрэй эрэ гэлсэдэг бэлэй. Нэгтэ уншаргай утаар татауулан, нигэжэ дуулаһыень мүнөө хүртэр мартаһыггүйб:

Баян саган Айралжан, Баруунхан гарым үргышэ. Бултанай барюулан баанхые Баруунхан гартам адхуулыша. Үндэр саган Айралжан, Үрооһон гарым үргышэ. Үргэжэ барюулан баанхые Үрооһон гартам барюулыша. Үргэлтэй тахилтай, үргэн зоной наггин хада гэжэ сахидаг Айралжанаа алая шуналай абыас хүртэр абаашан тэрэ хүйхэрые хэн гэшэ гэлтэйб?!

Ямаршые хүбүүхэн мохоо донгорогто дурагуй. Энээн мэтшэлэн, үхибүүе мохоо хэлэндэ дурагуй болгохо гэшэ багшын үүргэнүүдэй нэгэн мүн.

Һүзэг гээ һаа, һүйдхэн һэжэгэжэ, шажан гээ һаа, шашхан шаханажа байдаг үемнай мартагдажа, барандаа һүзэгтэй мургэлтэй боложо байна хэбэртэйбди. Хэбэртэйшые гэжэ даа, хэбэр үзүүлжэ байнабди. Буддын номлол гэшэ паһан соогоо шудалха хургаал болоно.

Олон үгын олзогүй гэхшэлэн, нэгэ хэды ажагалта: минии багада бурханы гарые мотор, хүлсын - үлмы, толгойны манлай гэдэг һэн. Унааень - хюлгэ, ламанарай һууха һуури - жабдан, эдэс бэлдэдэг гэрые жаган, эдэсэдэг үемнэй бага, ехэ манжа, ламанарай утгажа байгаа һаа - нойрсожо байна,

ламын өөрөө хэрэгээр эрээ һаа - морилоо, хүн зориута ошожо асарһа һаань - залаа гэдэг бэлэй.

Тон хүндэтэй, паһан үеэрээ һанажа ябаха хоёр үгэ - Аба Эжи хоернай үдэр үнгэрхэ бүри яриан хэлэндэмнай мартагдажа, холо боложо байна. Илангаяа залуу айлда ороод, хүүгэдһэнь аба, эжитнай хаанаб гэжэ хураа һаатнай, урдаһаатнай хараад, амаа ангайлаада байшаха Ород заншалаар папа, мама гэжэ нэрлэһөө. Мүн үбгэн аба, хүтгэн эжи гэхэн үгнүүд халажа байна. Дед, баба гэжэ нэрлэхэ гуримда орошонхой.

«Долоо хэмжээд, ганса раз отолло», «Долоон хүйхэрнүүд дохолон нэгтэ хүлсэдэггүй гэгшэ, энэһээ саашан хүнтэрүүлэл», «Тэрэ тэнгэрини тохорюунда һанаашарханхаар, гар соогоо хам байса адхаһан хүхэ бухаяал шапгаханаар бария» гэжэ мэтэн ябууд тул мал оршуулжархинан оньһон үгнүүдэ яриан хэлэн соомнай яһала олошонхой.

Хэлэ бэшэгтэй эрдэмэй доктор, профессор Ц.Д.Будаевый «Адилрхуу удхатай буряад-орон оньһон үгнүүдтэй толи» гэхэн номые дахин хэблэхээр болоол ха.

Хуби заяанайнгаа үндэрһөө гаталан гараһан зам харгыгаа халимдан харахадамни, гуна гаран онһоо нааша эмхидхэн хүтэл-бэрлһэн уран зохеолой кружок багшынни ажалтай адан хүрмэлдэн үзэгдэнэ. Уранай ульһатай, урин нугархай аяагаараа эрхим нэгэ шабимин түрэл дулааханаар һанадаһаа. Шуулһэн Цырен-Даша Цымпилоһон анхандаа абыас эдэбхитэй, дуу шүлэгтөө дүлэтэ дуншалтатай бэлэй.

Элитэ нэст Цэдэн Галсанов жараад онуудта һүдэнтэ манайда айлаһар буужа, гар бэшэгтэй «Булаг» журналай дэбтэрнүүдые хаража байтараа гэгтэ гайхангар: - Намсараевич! Энэ Цымпилоһон танай шотагай, танай шаби юм гү?!

Тиигээд «Буряад үнэнэй» харюусалгата редактор байхадаа, даннай газарһаа ерһэн бэшэг болон шүлэгүүдые дары гаргадаг байһан тухайдаа, Ц.Д.Цымпилоһиние гансата бусадһаа илгаруулан, эриштэ шүлэгүүдыень толилдаг һэм гэжэ хөөрөө бэлэй. Ная гаран ондо Улаан-Үдэдэ ходел уулазадаг, бии үгыгөө хөөрэлдэдэг байхадаа, заатагүй Цырен-Дашые дурдаада гарадаг һэн. Ц.Д.Цымпилоһон дайнай дүүрэхэ тэһшэ Польшын газар дайда дээрэ алдалан унаһан юм. Һүүлшынь бэшэг хадагалжа ябадагби.

Бэйг талаан гэшэ нэгэнтэл заабол сэгнэгдэдэг гэжэ залуу үетэндэ хэлэлтэй болоно. Мүнөөнэй һалхи зайдан байдада урмая хухараад, үрмээс түлхээд байнгүй, зүрхэ сэдхэлэйнгээ ульһа унагаангүй, хин морнео доро оруулангүй бэшэжэл ябалтай ха.

Дайн дажарай һүүлээр манай һүдэнтэ һууринда шэнэ багша ержэ, физикэ заажа эхилбэ Баруун фронтһоо бусахадаа, Москва хотодо хэды хоноһоноо ходел хөөрэдэг байгаа Илангаяа метро соо гоешоон ябаһанаа хөөржэ халахагүй.

Тэрэ багшын хахад жэл хүдэлмэриһэн хойно ажалын үрэ дүн хаража үзэхэ асуудал багшанарай зүблөөн дээрэ табиха баатай бололбогди. Ушар юуб гэхэдэ, юумэ хүсэд ойлгохо болоодүй үхибүүдтэ элдэб эсын жэшээ харуулаха, һанагдаагүй хольн юумэнүүдые хэлэхэ - табижаран үрхэтэ айлтай һүдэнтэдөө метро барихабди, ган гасуурһаа хохидохогүйн гула Онон мурһинһөө һубаг энээгүүр татахабди. Хинган шэлэ уулые һэтэ хүндэлжэ, забһар гаргаа һаа, урда зүгтэй дулаан агаар ержэ, одоол жаргахабди. Үбэл болохогүй шахуу. Алим жэмэс газраагуур минн ургажа байха. Дураа хүрөө һаа, түмэршые харгы энээгүүрээ ябуулахабди, самолёдые һийдэжэ ерэхэ, сууриан гэһэнэмнай нимэ юумэ: шинии хойто хада дээрһээ һүхир-жэрхихэдэ, абаһанын урда хада ошожо мургөөд, һөөртөө салгидан тэхэрнхэ гэхэ мэтшэлэн...

Багшанар бүхэли үдэһэндөө арсалдаад, хоер можо болон хубааржа, нэгэ һаналтай болоһгүй тараа бэлэйбди. Тиигэбшые гол хараа шэгэлээ алдаагүй һэмди: эдэс хоолоор дутамаг, хубсаһа хүнарар һөөл бэшэ, олонхинь эсгэлээ дайһаа хулеэн абаагүй үхибүүдэй сэдхэл зүрхые үргэхэ гэшэ муу бэшэ ааб даа. Зүгөөр хэмһээ ехээр гаралтагүй гэжэ бараандаа шийдээ бэлэйбди.

Уран зохеолойногто хэлые хууша монгодо оруулаа, сонгоолшооло, ц, ч - хэрэглэе, алишые нотаг хэлээр яриладаг гэлдэдэг саг ерээ. Мүнөө бии байгаа хэлээс абарха аршалхын орондо үшөө ондоо тэһшээ хадууржа, алиш зүгөө баримталжа шадаһаа болоо һаа, огтолон төөрхө бэшэ гүбди? Байһаараа байжал байял!

«Нүхэр» гэхэн наггин үгсээ хөөрэлдөөнэй хөөргэ соошые, бэшэг ташаг соогооны хэлэхээс бү бэшээрхэс. Бусад хэлэнүүд дээрэ хэлэдэг, үдэртөө үнгэ зүһээс мянга һэлгэжэ байдаг зоһиние бү һажааял!

Цырен-... еспуб... додо... нэгэн... Уран... ой г... аевай... жжала... а яба... Эдх... тууа... ТУЕВ... иши... раха... нюг... Урд... ан мор... эншин... элэг... хаша... баа х... хана... гү? Ш... адал... танше... овхав... б. й... ка... хөөрө... а э... тууды... һааш... хэрш... хлүү... миши... Бумб... нээгү... хаша... а ша... үгүдш... мнэгд... элэй.

«ДУУЛАН ЯБАХАА ЭНДЭ ТҮРӨӨ НЭМ...»

Мэдээж композитор, Россия Федерацийн искусствын габьяата ажал ябуулагша Базыр Очирович ЦЫРЕНДАШИЕВАЙ түрэнхөөр 65 наһанай ойдо

Үнэрлэн зуун жэлэй
хүүшн хахадта, шэнэ зуун
жэли эхинд түрэл Буряадаа,
хизаар дайдаяа, шнаг дураа
магтан суурхуулан энэ суута
композиторай хүгжэм дуунууд
мүнөөшье эдэлжэ, зүрхэ
сэдхэлэмнай баясуулжа
байдагынь хэды найхан бэ даа...

...Хүрлэнтэ алтан дэлхэй
гээрэ түрэнхэмни
Хүхюун наһандамни
сэнтэйл байн гаа.
Хүхюухэн наһандаа
ябаһамни
Хүнүүдэй хэрэгтэ сэнтэйл
байн гаа...

Иимэ гүн удхатай, гүнзэги
бодолтой «Замай дуунай»
хүгжэм уран гоёор, уянгатай
зохиоор зохёон бэлитгэй
композитор, дэлдэгэр галзууд
угтай Базыр Очирович
Цырендэшиев хаяхан 65 наһаа
тэмдэглэжэ, хүгжэм дуунай
солгон урасхалай долгиндо
абгаһан хүхюун, дорюун наһаа,
хурса гуурһатай поэт үетэн
нүхэдөө, дуу хүгжэмдэн даи
жэгүүр ургуулан дууша
артистуудые дурсан, баясан
хоорөө һэн.

«Аяар 1952 ондо түрэл тоонго
Агаһаа ерэжэ, хүгжэмэй
училищда дирижерско-
хоровой таһанта һуража, эхин
мэргэжэлэ абааб. Хүүдэн,
Н о в о с и б и р к и п
консерваторидо композициин
класста заочноор һураһанб»,
Нэн гүрүүндүү зохохо хэрэгтэ,
хүн зоной сэдхэл хүдэлгэжэ,
уяруулаха энэ жанрта гол
анхаралаа хандуулан байнаб»,
- гэжэ Б.О.Цырендэшиев
тодорхойлоной удаа бэлитгэнь
дэмжэлэн поэт нүхэдөө магтан
дурсаа бэлэй.

«Зохоохы ажалымни талаан
бэлитгээрэ гэрэлтүүдэн,
дуунуудые ажабайдалай
амисхаа оруулан, шагнашадга
бэлдэгдэн гүн удхатай
дуунуудай үгэнүүдые зохёон
Дани Дамбаев, Дондок
Улзытуев, Николай Дамдинов,
Георгий Дашабылов, Дамба
Жалсарев, Цырендулма
Дондогон гэгшэдгэ бүхн
наһаараа баяр хүргэн

ябадагби», - гэжэ
Базыр Очирович
хоорөө һэн. Нэгтэ
Сэлэнгэ шотагаа
суурхуулан хурса
бэлитгэй поэт
Дани Дамбаевтай
хоорлэжэ, ород
зоной омогорхөдог
Волга тухай дуун
шэнги Сэлэнгэ
тухай дууе бэлитгэ
гэлсэббди гэжэ
дурсана.
«Бурханһаа
бэлитгэй хүн хадаа
үглөөдэрын лэ
үгэнүүдые даши
Дамбаевнай
бэлитгэриинхэй
намда асаргаа һэн.
Тиихэ үедэ
актернуудай гэгтэ
(Пушкинай үйлсэ,
5) багахан байрада
ажалууша һэм.
Хүнэн наһан
түргэн үнэрдэ, тэрэн шэнги
Сэлэнгэ мүнэй урасхал
һануулан философско удхатай,
аргагүй найхан, сэдхэл зүрхэ
хүдэлгэмэ, уяруула үгэнүүдтэй
шүлэг тэрэ нүхэрн бэлитгэн
байжа, аяага хүгжэмтэрэ дороо
досоомни мүнэжэ, энэ дуун
түрөө һэн», - гэжэ композитор
хоорлэб.

«Цырендэшиевай «Сэлэнгэ»
гэнэ дуун соо хүнэй досоо нара
түрүүлэн, хизаар орошо
магтаһан уянгата мэдэрэл
мүндэнэ. Хэдэн арбаад жэлэй
саана бэлитгдэн энэ дуун
мүнөөшье эгээл дуратай
дуунуудэй нэгэн. «Сэлэнгэ»
дуунай (үг. Д.Дамбаевтай) аяага
композиторай олоһон гол
баялаг, жаргаа мүн», - гэжэ
искусство шэнжэлэгшэ
О.И.Куницын бэлитгэн байдаг.
Поэт бүхэн өөр өөрын
дабтагдашагүй бэлитгэй,
тингээд өөрынгоо сэдхэл
зүрхөөрөө нэгэ һанал бодолтой,
нэгэ хараатай, уһан буряад
хэлэтэй байхаһаа гадна Эхэ
орондоо, түрэл шотагтаа
дуратай байха зэрэгтэй,
тингээдье би эдэ нүхэдгээ
нэгэ зуун жэлдэ, нэгэ саг үедэ,

«Хэжэгиин Заһаһатын бэрхэ
дуушан Солон Бадмаев эхэл
бэлитгэй хүн, миши дуунуудые
гоёор дуулаа. Эгээл бэлитгэй
эхинэр дуушад гэхэдэ, Ольга
Алорова (ини талаантай дуушан
манда үгы шахуу - Гликин
нэрэмжтэ Бүхэсоюзна
конкурсын 1-дэхи шаңда
хүртэһэн), баһал байгаалиһаа
үгтэһэн талаантай Галина
Шойдагбаева (буряад дуу
хариин ороноудаар, түрэл
Буряадтаа мэдэжэ болгоһон
габьяатай) гэгшэд болоно. Залуу
дуушад Тогмит Танхаев, Дамба
Занданов дуулахадаа
бэрхэнүүд», - гэжэ Базыр
Очирович хоорлэб.
Хоорто, фортепиано болон
инструментальна ансамбляда

«Хэжэгиин Заһаһатын бэрхэ
дуушан Солон Бадмаев эхэл
бэлитгэй хүн, миши дуунуудые
гоёор дуулаа. Эгээл бэлитгэй
эхинэр дуушад гэхэдэ, Ольга
Алорова (ини талаантай дуушан
манда үгы шахуу - Гликин
нэрэмжтэ Бүхэсоюзна
конкурсын 1-дэхи шаңда
хүртэһэн), баһал байгаалиһаа
үгтэһэн талаантай Галина
Шойдагбаева (буряад дуу
хариин ороноудаар, түрэл
Буряадтаа мэдэжэ болгоһон
габьяатай) гэгшэд болоно. Залуу
дуушад Тогмит Танхаев, Дамба
Занданов дуулахадаа
бэрхэнүүд», - гэжэ Базыр
Очирович хоорлэб.
Хоорто, фортепиано болон
инструментальна ансамбляда

«Хэжэгиин Заһаһатын бэрхэ
дуушан Солон Бадмаев эхэл
бэлитгэй хүн, миши дуунуудые
гоёор дуулаа. Эгээл бэлитгэй
эхинэр дуушад гэхэдэ, Ольга
Алорова (ини талаантай дуушан
манда үгы шахуу - Гликин
нэрэмжтэ Бүхэсоюзна
конкурсын 1-дэхи шаңда
хүртэһэн), баһал байгаалиһаа
үгтэһэн талаантай Галина
Шойдагбаева (буряад дуу
хариин ороноудаар, түрэл
Буряадтаа мэдэжэ болгоһон
габьяатай) гэгшэд болоно. Залуу
дуушад Тогмит Танхаев, Дамба
Занданов дуулахадаа
бэрхэнүүд», - гэжэ Базыр
Очирович хоорлэб.
Хоорто, фортепиано болон
инструментальна ансамбляда

«Хэжэгиин Заһаһатын бэрхэ
дуушан Солон Бадмаев эхэл
бэлитгэй хүн, миши дуунуудые
гоёор дуулаа. Эгээл бэлитгэй
эхинэр дуушад гэхэдэ, Ольга
Алорова (ини талаантай дуушан
манда үгы шахуу - Гликин
нэрэмжтэ Бүхэсоюзна
конкурсын 1-дэхи шаңда
хүртэһэн), баһал байгаалиһаа
үгтэһэн талаантай Галина
Шойдагбаева (буряад дуу
хариин ороноудаар, түрэл
Буряадтаа мэдэжэ болгоһон
габьяатай) гэгшэд болоно. Залуу
дуушад Тогмит Танхаев, Дамба
Занданов дуулахадаа
бэрхэнүүд», - гэжэ Базыр
Очирович хоорлэб.
Хоорто, фортепиано болон
инструментальна ансамбляда

«БЕЛАЯ МЕТКА»

Недавно выпущен сборник рассказов М.М. Хамзуикервой «Белая метка». В сборник вошло семь рассказов: «Белая метка», «Тэби», «Ирина», «Первое открытие», «Учительница», «Юна», «Юрта с голубым куполом». Предлагаем вашему вниманию мнения читателей об этой книге.

А. ЯКШЕЕВА:
«Учительница» - это рассказ-воспоминание, веденный автором от первого лица. Насколько может быть дорога любовь к учителью. Завязка сюжета начинается так: ученица 4-го класса пишет сочинение «Кем быть?». Она очень долго думает, кем же стать в будущем. Ей нравится профессия учителя и портнихи. Ее мама очень красиво и умело шила, и она все завидует маме. Вот бы мне так научиться...

А придя в школу, увидела учительницу Раису Васильевну, которая очень много знала и интересно рассказывала, была их лучшим другом, советчиком. Она хотела быть похожей на нее. Обо всем этом она написала в сочинении, за это получила подарок - авторучку на подпись: «Эта простая авторучка способна творить чудеса, если умело владеть ею». Учительница тогда сказала ей: «Трудись до седьмого пота, и твоя мечта исполнится. Я верю в силу доброго сердца и в силу твоего стального пера. Вместе они должны создавать, открывать и творить чудеса».

застает свою учительницу. И как крепким звучат слова дирижерской героини. Постояла над могильным холмиком недалеко от школы. «Все никак не верилось, что больше не увижу Вас, ведь вы были так близки и родны мне. Ваш жест остался во мне, ваши мысли остались во мне, буду жить и трудиться за двоих. Вы слышите меня? Но вы молчите, и вместе с вами молчит земля и тихо кружится по своей орбите. И тяжелое перо мое, вами подаренное, бороздит по Земле, выводя иероглифы Века. А я тихо стою у

могильного холмика, весенний ветер приносит запах талого снега, пробуждается земля, и вместе с ней - Вы. Слышу теплые дуновения земли - и вместе с ней тихо вздыхаете Вы, беспокоясь за судьбу детей, оставленных на Земле».

Т. ЖАМБАЛОВА:
- Рассказы М.М. Хамзуикервой мне понравились, например, судьба ее тэби очень похожа на судьбу моей бабушки. Она так же испытала все превратности судьбы тех годов. И сейчас бы, чтобы вырастить своих детей. И действительно, мы должны быть очень благодарны всем своим бабушкам, и относиться к ним с большим уважением за их трудовый подвиг во имя детей. В рассказе «Юрта с голубым куполом» говорится о традициях и обычаях западных бурят, об их отношении к братьям нашим меньшим. Например, ритуал встречи: «Дедушка подошел к дедушке, и, как гостям в подарок, подвезла землю на шю белый асду, поканад вино-тарасун на озовь и сказала: - Все живое должно жить, живите и вы. Вам было жарко солнце, поэтому по ошибке занесли в наш дом, и пугали детей взрослых. Вам надо искупаться в холодной воде и подышать зеленой тайгу, там вы найдете прохладу». И название книги символично - «Белая метка». У каждого своя отметина, своя судьба... Лучше сами прочитайте книгу.

НА СНИМКЕ: радость автора книги - радость читателей.

Соёлой һонин

ХОЙТО ГОЛДО БОЛОНОН УУЛЗАЛГА

Гүнхэний аймагай Хойтогод нотаган музейн нэгдэлээр арбан жэлэйн ойн баяр, энэл нотагһаа гараһан мэдээжэ зонтой уулзалга байгша оной апрелин зургаанай үдэр баяр ёһололой оршон байдалда үнгэргэгдэжэ, соёлой байшанай газар, досоогүй хүн зон олоороо сугларба.

Угшоонго 10 сарта Бурхан баабай Шарган поений дэргэдэ үргэһэн аилшад буужа, сагаан хадаг, сагаан эдэһинээ үргэжэ, гороолжо мүрэнһинэй удаа, сагаан эдэһинээ хүртөөд, Хойтогод нотагта буубабди. Ер эһэн аилшаддаа мундэд оруулжа, урданай түүхэдэ хабаатан хэрэгсэлүүд, ажалан зэр зэмсэгүүд, найман ханатай гэр соо түүхээр гэдэһэн эд бараанай удха шаһар гухан музейне даагша Елизавета Донсоновна Шобонова шадамар бэрхээр хоороод, һургуулиһаа үхибүүдтэй урданай байдал харуулан өдөөд өөрөөдүгөө стобулан бэдлэхэн, үргэн эхэ таблица дээрэ ямар аиланхи нэгдэ һуунаб гэдэһэн уг удхаһаа эхилээд, мундоо үе хүр гэр аржыса бэшэ гэдэһэн байһанһинь һайшаалтай. Уртажа яһанан үхибүүдтэ оорынгоо юһэн үеһе мэдэжэ ябаха гэдэһинэ билгүүлһэн хэмжээ ябууланһан эхэ

һонирхолтой байба. Тэрэһинээ гадуур хожомой хойно гэрлэхэ болоходоо, энэмни тиймэ угай, би тиймэ яһатанайб, тэдыдэхи үсын хүниб гэжэ ойлгоод ябаханда хэды эхэ буян гээшэб. Тингээд уг бүхэнэй хоорондын конкурс боложо, шаһанан сай, аарса гэхэ мэтэеэ, хэһинһинь уг узуураа һайн мэдэнэб гэхэе тодоруулаха тусхай жюри хүдэлмэрлэжэ, шуранхан яһатанда нэгдэхэн һуури олгогдожо, мүнгэн шаһи барюулагдаа.

Музейе эрхилэгшэ Е.А.Шобонова элдхэл хэжэ, музейнээ хайшап гэжэ эмхидхэгдэһые, хэи, ямар зоной туһа хүргэһые эхэ дулааханаар хөөржэ үгөө. Тэрэһэлэн аймагай түлөөлэгшэд айлшад В.И.Будаев, Б.Д.Романов, Л.М.Ермакова, Б.Б.Майоров, П.Т.Манзаров, Ш.Д.Байминов, Ж.Д.Юбухаев, Э.С.Манзаров гэгшэд баярай халуун үгэнүүдэе хэлэхэн байна. Һүүлээрнэ уг бүхэнэй хүгшэдэй, үхибүүдэй гоё һайхан концерт табигдажа, энэлээр энэ баярта үдэрнэй түгэсхөө.

Хэды хүндэ сагай байгааһые хада, хоймортоо айлшадые угтажа, хотоймо стобулоо һуужа, хонгор баян, ходо элбэг, хэшгэ дүүрэн хэрэгтнэй бүтэжэ байхань болтогой гээд түрэл Хойтогониһоо зонинэ үрэнэб.

Элбэг МАНЗАРОВ.

«САМСОН БА ДАЛИЛА»

Шэнэ оперо

Палестинин Газа хотого харанхи һуни болошобо. Зүгөөр Датоң бурханай һуниһан дэргэдэ сугларһан үгдэһинүүд унтаха хюэргүй. Юуб гэхэдэ, тэдэһин түүрэл хотыһе филистимлян арад эрэмдэ бшуу. Хайшап гэжэ тэдэһинэй сүлөөрхэй? Юу хэхэб? «Тэмсэхэ ёһотойбди, эрхэ сүлөө дүтлөө!» гэдэһэн уржатайгаар үгдэһинүүдтэй удамарша Самсон үгэ хэлэн. Шаһа хүсэтэй Самсондо үгдэһинүүд үлэн үгдэһинөө эшигэнэ.

Ордоной үгдэн нэгдэжэ, Газа хотын сатран Абемелех хиси болобо. Үгдэһинүүдтэй буһалгаа хорихоо тэрэ һэргэнэ. Энэһинээ уламжалан, тэмсэхэ эхилжэ, тэрэһинэй сүлөөрхэдэ Самсоной оулэг дийлэнэ. Ордонһоо дээрэ тушаалтай дарга (жрец) гаража, һүүлэй һүүлдэ дуратан эхэнэрһээ Самсон хохидохо гэжэ ерэдүһинь тайбарлила.

Тэрэ эхэнэрһинь хадаа филистимлян басанан Далила болоно. Энэ басананай толгойдоо дурал бэшэ, харин Самсонһе хохидохо бодол түрэнэ. Бар хүсэтэй Самсоной шадал үһн соонь байжа, тэрэһинь мэдэһэн Далила баатар хүюүе хэлэн, газар

доройи түрмэдэ хаалгана. Бурханда хүзүлэн, маани мэгзэм уншанан Самсонон хүсэн һөөргөө бусажа, даисаайн, ордон бутта һүрэн улана.

Иһэнэ үгдэһинэй шэнэ зүжэг - Шарль Камиль Сен-Сансын «Самсон ба Далила» гэдэһэн оперо Бурядай оперо болон баледэй театр һаяхан табигһан байна.

Түүхтэй оперыһе уянгата драматай нийлүүлэн зохёһон композиторай горитой хүтэмлэһэн энэ бүтээлдэ тус театрай найруулагшадан - уласхоорондын конкурснуудай лауреат Людвиг Яновицкий, режиссер Евгений Курохтин, хариу зурааша, республикын соёлой габыята хүдэлмэрлэгшэ Михаил Болонев гэгшэдэй үүртэ эхэ гэжэ тэмдэглэхээр.

«Самсон ба Далила» гэдэһэн оперо манай ордондо үсөөн табигданан зүжэгүүдтэй нэгэн, еврей арадай темын нэгдэ харуулагшадан хада энэ темэ анхан хорюулан байһан юм. Һүүлэй үгдэ Новосибирский, Пермийн театруудта табигдаа. Манай оперо болон баледэй театрта хүдэлхээ эрхэн режиссер Евгений Курохтин арба гаран жэлдэ Францида ажаһууна.

Зүжэгтэй түрүүһын харалгада

(апрелин 6-да) Самсоной рольдо СССР-эй арадай артист Дугаржан Дашиев наадажа, геройн досоохи байдал өөр дээрээ даагаа, эшигэл түрүүлэе образ гаргаа. Хүгжэмнэ талаар, мүн артистын баян арга боломжонуудые Дугар Цыренович энэ образдоо үшөө дахин харуулаа.

Далилын рольһе Буряад Республикын арадай артистка Татьяна Шойдагбаева бэрхээр гүйсэгдэб. Шаһа хүсэлтэй, гэгэһыне даамгай зантай, нарин гоё бэстэй филистимлян басананай образ байгуулаа. Дээрэ тушаалтай даргын парти гүйсэгдэхэн залуу артист Николай Сибиряков халуун алыга ташалгаар угтагдаа.

Гурбан үйлэтэй, дүрбэн үзэгдэлүүдтэй энэ оперо шаһагшагта эхтэ һайшаагдаа, хадуугдаа. Энэ оперодо үшөө ондоо артистнууд дуулаха. Россин габыята артистка Ольга Ауровае (Далила) шаһаагүй байһабди. Тингээдэ энэ оперо нэн түрүүн Ольга Ауровада зорюулагдан табигданхай бшуу.

Надежда ГОНЧИКОВА.

ҮНДЭР НЭРЭ ЗЭРГЭТЭЙ

Һаяхан Буряад Республикын Үндэрһэн сангай бэлэгтэй коллектив Россин түбэй гуримаар ажалладаг библиотекэһинүүдтэй хоорондоо эмхидхэгдэхэн Бүхэроссин конкурсдо илажа, лауреат гэдэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Үндэрһэн сангай директор, Россин соёлой габыята хүдэлмэрлэгшэ Ида Ильинична Петуховагай хүтэлбэрлэдэг ажалса коллектив уншагшадайнгаа дууда горитой хүдэлмэри ябуулар юм.

Байгша ондо байгуулагданаар 120 жэлээ угтахаяа байһан республиканска библиотекын директор И.И. Петухова, орлогшон М.Н. Осюкина гэгшэд лауреадай үндэр нэрэ зэргэтэй болоһон үнэмшэлэг бэлэг сэлэгтэйгээр абахаяа нийслэл хото Москва ошонхой.

МОЛЬЕРЭЙ ЗҮЖЭГ - МОНГОЛДО

Хүршэ ажаһуудар Монгол оронойнгоо зохёһон ажалтай бүхэдтэеэ хогол харилсажа, бэе бэһингээ бэллгэхэ хубаалдан, гастролнуудаараа ангалдан байдаг гээшэбди. Тэмсэгдэ Сэлэнгийн аймагай Дарханай залуушуулай театрай айлшалажа, зүжэг наадаа харуулаа һэн.

Һаяхан Буряад драмын театрай режиссер, Россин искусствын габыята ажал ябуулагша Владимир Ильич Кондратьев Монгол орон

ажалаараа ошожо, Дарханай театрта Мольерэй «Скапенэй ушаралта ябадалууд» гэдэһэн зүжэг үндэр хэмжээндэ найруулан табигһан байна.

Май нара соо Улаан-Үгдэгэмнай Улаан-Баатар хотын соёлой үдэрнүүд үнгэргэгдэхэ юм. Улаан-Үгдэн захиргаан угтамжын эхэ бэлэгдэл эхилэнхэй.

ХАТАРАЙ УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭРТЭ

Һаяхан бэлэгтэй зоной һуралсалай гуламта гэжэ нэрлэгдэдэг анхан БПИИ-гэй, харин мүнөө БГУ-гай дэргэдэ байгуулагданан «Байгалай догһинууд» гэдэһэн оюутадай дуу, хатарай ансамблин (Улаан-Үгдэ хотын захиргаанай соёлой управлений мэдэлэй) байгуулагданаар-40 жэлэй ойн баярта зорюулагданан үгдэһэн апрелин 15-да университеттэй актыва зал соо үнгэргэгдоо.

Улаан-Үгдэн хореографическа училищи амжалттай дүүргэһэн балетмейстер Александр Хабитуевай, хормейстер Вера Васильевагай, хүгжэмшэн Николай Павловай хүтэлбэрлэдэг энэ ансамблин баяр ёһололой концертдэ элдэб яһатанай хатар, дуунууд олон байгаа.

Түүхэдэ Киев хотого үнгэргэгдэжэ байһан Хатарай уласхоорондын фестивалда Бурядай оперо болон баледэй бүлэг артистнууд ошожо, Г.Доницеттиин «Арлекинада» гэдэһэн баледтэеэ хабаадажа байна.

ТООСООТО ҮДЭШЭНҮҮД

Һаяхан Россин габыята артистын нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Сурена Дашицреновагай тоосоото концерт болоһон байна. Бэлэгтэй дуушаниһе нүхэдэһинь, түрэлхидэһинь, нотагаар-хидэһинь амаршалба.

Апрелин 25-да үдэрэй 15 сарта үнгэргэгдэхэ шэнэ номой презентациин үгдэһэдэ Үндэрһэнэй номой сангай коллектив уншагшадаа урина. Алын 1-дэхи һургуулин эрхэм багша байһан, Россин Федерациин габыята багша Буда-Ханда Жигжитовна Цырендоржисвагай «Хүн болохо баһаһаа» гэдэһэн номтой энгэ сугларанһад танилсаха юм.

Түрэл арадайнгаа ёһо заншал тухай бэшэһэн бэлэгтэй багшын үгдэһүүд энэ номой гол зорилгыһе элэрхэйлэн: «Арадай хүмүүжэл гэгшэ эртэ урда сарһаа үе дамжан эрхэн элэхэгүй эрдэни гэгшэ...»

Апрелин 26-да республикыннай арадай артистка Хажидма Ауржанаевагай зохёһон ажалай 30 жэлэй, мүн алтан ойдонь зорюулагданан үгдэһэн оперо болон баледэй театр соо болохо.

Концерттын програмада бэлэгтэй дуушад Дугаржан Дашиев, Митун Шагдаров, Мунко Цыденов, Болбаатар (Монгол), Баяр Батодоржисев, Цырен Шойжимасев, Виктор Мадаев, Булад Гомбоев гэгшэд дуулаха. Чингис Павловай нэрэмжэтэ буряад арадай инструментүүдтэй оркестрэй (хүтэлбэрлэгшэһэн Я. Велихер) хүгжэмшэд хабаадаха юм.

Бэлэгма ОРБДОЕВА.

К 56-ой годовщине Великой Победы

Путь артиллериста

Рядовым солдатом начал свою военную службу Санжа Гундынович Сыдеев в Красной Армии в 1939 г. Первое боевое крещение получил в боях на Халхин-Голе.

После нападения немецко-фашистских войск на Советский Союз нас эшелонам из Монголии перебросили под Москву, где укомплектовали в батареке 5-миллиметровых артиллерийских пушек 601-го полка 82-й стрелковой дивизии. 12 октября, совершив марш-бросок на машинах в Можайском направлении, с ходу вступили в бой на шоссе Москва-Минск. Через рощу очень близко подошли к немецким укреплениям. Я наводил орудия, передвигал лафет на грубую наводку. Метким огнем нашей батареи были уничтожены минометная и пушечная батареи противника. После этого наши войска пошли в наступление и отбросили фашистов на несколько километров.

В этом бою ранило в ногу, но мне удалось ползком добраться до санчасти. Повезло, так как фашисты зверствовали на занятой территории, не жалели наших раненых бойцов, добивали их штыками и прикладами.

После лечения прибыл в 753 артполк, где меня назначили командиром отделения взвода. С апреля 1942 года принял участие в боях на Брянском фронте, засекал огневые точки противника и давал точные координаты для их подавления, вспоминает Санжа Гундынович.

За мужество, героизм в боях с немецко-фашистскими захватчиками в годы Великой Отечественной войны Родина высоко оценила его ратный подвиг и наградила орденом Отечественной войны I степени, орденом Славы III степени, медалью «За оборону Москвы».

Всего у Санжи Гундыновича 15 медалей, три Почетные Грамоты от Президиума Верховного Совета СССР, три Почетные Грамоты Комитета народного контроля Бурятской АССР. Семьяу него большая, вместе с женой Даша Сыреновной воспитали двоих мальчиков и столько же девочек, десять внуков и одиннадцать правнуков. Даша Сыреновна кавала Победу в тылу, награждена медалью «За доблестный труд в годы Великой Отечественной войны 1941 - 1945 гг.»

Всем ветеранам Великой Отечественной хочупожелать здоровья, долгих лет жизни, воспитывать детей, внуков, правнуков, чтобы они росли здоровыми, сильными во имя процветания нашей великой Родины.

Сыдеев. Г. САМБЯЛОВ.

ЧАЙНАЯ СТРАНИЧКА

БОДРЯЩИЙ ЧАЙ
ДЛЯ ВСЕЙ СЕМЬИ!

— С чем мы
сегодня будем пить чай?
— С удовольствием!

ЛИСМА

Чай - это дело не женское. Так считает Роман Бахтадзе - настоящий мастер чайных дел, эксперт Госстандарта по чаю, ведущий титестер Ростеста. Он рассказал нам о том, что женщины редко выбирают такую профессию. Для того, чтобы отличать все тонкости чайного вкуса и аромата, приходится полностью отказаться от парфюмерии, и исключить из пищи все острое и соленое. "Поэтому можно сказать, что титестер обрекает себя на пресную жизнь", - заключил Бахтадзе. Надо очень любить чай, чтобы согласиться пойти ради него на такие жертвы. Но ведь и чай не остается в долгу. За броским букетом чайных прелестей скрывается много полезных веществ. По словам Бахтадзе, было установлено, что правильно заваренный чай содержит почти все группы витаминов. Не даром в старину его называли "лекарством от всех болезней". Сегодня многим известно о тонизирующих свойствах чая, но при этом не многие знают, что чай повышает работоспособность и уменьшает изнашиваемость организма. Поэтому существует немало легенд об омолаживающих свойствах чая. В легенде о цейлонском чае повествуется о волшебном эликсире сил и здоровья, секрет которого хранили древние мудрецы, жившие высоко в горах острова Цейлон. Когда секрет был открыт, к удивлению многих, оказалось, что он заключался в особом составе чая - сочетании нежных чайных листочков и серебристых типсов - почек чайного побега. Такой способ сбора чая используют и в наши дни, причем преимущественно для производства высококачественных элитных сортов. Поэтому эликсир бодрости и здоровья сегодня доступен каждому. В частности, торговая марка "Лисма" использует древний рецепт цейлонских мастеров, благодаря которому чай приобретает волшебные тонизирующие свойства и характерный, слегка терпкий вкус.

И вкус, и целебные свойства чая во многом зависят от того места, где его выращивают. Самые лучшие чайные плантации находятся в предгорьях Индии и

Цейлона. Именно здесь и собирают чай, известный в России под маркой "Лисма". "Лисма" уже широко известна в нашей стране. Предложив любителям чая широкий выбор сортов из Индии и Цейлона, "Лисма" быстро полюбилась покупателям. Под этой маркой выпускаются как листовые, так и гранулированные сорта чая, есть у "Лисмы" и пакетированный чай. Для любителей традиционных сортов на полках магазинов своего покупателя ждут пачки цейлонского и индийского листового чая. Такой чай нужно пить не спеша, чтобы получить удовольствие от его многогранного, насыщенного вкуса. А тем, кто предпочитает полноту вкуса и нежный аромат крупнолистовых сортов, раскроет все свои достоинства цейлонский крупнолистовой чай от "Лисмы". Говорят, что крупнолистовой чай, выращенный на Цейлоне, сочетает в себе все четыре чайные драгоценности, которое так ценят знатоки чайного дела - нежный аромат, золотистый настой, крепость и слегка терпкий вкус. Крупнолистовой чай, по словам Бахтадзе, в результате особой технологии производства, которая позволяет сохранить лист целым, сохраняет естественный аромат, вкус и свежесть чайного листа.

Любителям крепкого чая "Лисма" предлагает чистый, насыщенный вкус черного гранулированного чая. Для заварки этого чая потребуется гораздо меньше, чем обычно, поскольку чайные гранулы дают очень крепкий настой. Крупные гранулы индийского гранулированного чая производятся с использованием особой технологии очистки, а чай получает насыщенный, "густой" вкус. Так, гармоничное сочетание древних традиций и новейших технологий производства позволяет торговой марке "Лисма" добиваться получения новых, превосходных сортов чая, открывая истинным ценителям яркие грани вкуса этого древнего и всеми любимого напитка. Далеко не каждая торговая марка может похвалиться таким разнообразием, а ведь и это еще не все. Пакетированный чай от "Лисмы" также обладает своим, неповторимым вкусом. О вкусе и свойствах чая "Лисма" можно рассказывать долго. А лучше не говорить ничего, а просто заварить этот вкусный, душистый чай и вдохнуть бодрящий аромат восточных сказок.

О. Дашкова

Филипп
Киркоров

В гостях у "Неё самой"
пил чай и проповедовал любовь.

А можно еще чашечку? - попросил Киркоров, допивая чай "Лисма", радушно предложенный участникам передачи "Я сама", - "только положите мне сахара побольше - Алла всегда мне три кусочка кладет." Торжественная церемония чаепития, по мнению Юли Меньшовой, очень разнообразила передачу - какая же беседа без чашечки чая? Поэтому она и пригласила своих друзей, торговую марку "Лисма" - напоить гостей программы свежим, ароматным чаем. Мы все

любим поболтать с друзьями за чашечкой чая. А если при этом вкусный чай пить "внаслышку" с историей любви, да не простой, а звездной?

Войдя на сцену под гром аплодисментов, Филипп Киркоров немедленно рассчитался чудесной улыбкой за нахлынувшее со всех сторон обожание. Он начал с того, что подарил песню, а потом - удивительную историю любви к "прекрасной даме".

В начале, правда, наш герой конфузился, кокетливо замечал: "Ах, зачем я на это решился?". И Юля, казалось, использовала все средства женского обаяния и профессионального мастерства, чтобы Филипп преодолел неловкость и застенчивость. Она всячески подбадривала его, старалась создать атмосферу тепла и сердечности, но только когда в студию принесли чашечки с ароматным, горячим чаем "Лисма", Филипп немного расслабился. С чаем беседа пошла веселее. Так, с удовольствием потягивая чаек, звезда эстрады рассказывал, рассказывал, рассказывал. Самой неожиданной оказалась история о признании в любви. На одной из вечеринок он подошел к Алле и, уже не думая о большом количестве любопытных глаз, произнес: "Я Вас люблю..." На что и получил незамедлительный ответ: "Любишь - женись". Филипп говорил очень искренне. Его история лишней раз стала подтверждением той истины, что любовь способна творить чудеса. Посвятить себя любви, делать все для завоевания, а потом и обладания женщиной - на это в наше время способен далеко не каждый. "Когда мужчина влюблен, он делает много глупостей", - трезво рассудил Александр Буйнов, вспоминая забавные истории тех лет, когда Киркоров предавался романтическим грезам о блистательной примае, слушая днями напролет песни в ее исполнении. В своем коротком интервью он рассказал случай с париком, который Пугачева некогда подарила его жене, и о том, на какие ухищрения пускался Филипп, чтобы его заполучить. Этому человеку везет на подарки. Без подарков не обошлось и на съемках программы "Я сама". К Филиппу и Юле потянулись спонсоры, преподнося вкусные и полезные вещи. Корзинку с косметикой он обещал передать жене, а когда появилась индийская царевна с подносом чая, Филипп сказал, что "Лисма" очень кстати, хорошего чая много не бывает. Он тут же вспомнил что "Лисма" - чай "для всей семьи" и забрал у красавицы пачки чая вместе с подносом из ротанга, заметив при этом, что именно такой подносик прекрасно подойдет к интерьеру их кухни, и Аллочке, пожалуй, понравится - она любит плетеные вещи. За подарки Киркорову пришлось расплачиваться песней. Но прежде чем начать, Филипп

признался, что все без исключения песни он посвящает Алле. А успех этих песен он объяснил тем, что их вдохновляет любовь - большое, искреннее чувство. Киркоров спел "Я все песни тебе посвящаю", чем и подтвердил свои слова.

Д. Озерова

ЛИСМА
РЕКОМЕНДУЕТ

Расскажем
всем на удивление
смешные способы чайного
приготовления.

О том, что табак не только нюхают, но и жуют известно давно. А вот о том, что жуют чай слышать в новинку. Жевать заваренные чайные листья принято у эскимосов. Им, правда, не чуждо и традиционное чаепитие, любят жители севера попить крепкий, густой и сладкий чай. Пережевывают квашенные чайные листья принято у бирманцев. А в Гималаях пьют чай из молока яка с солью. Нам это кажется странным, а ведь жителям другого полушария тоже может показаться забавным традиция насыпать на самовар сапог или пить чай из блюдца, вприкуску или вприглядку.

В Тибете чай употребляют в пищу и в сухом виде. Популярное в Тибете национальное кушанье "цзамбу" не обходится без сухого чая. Кроме чая для приготовления этого изысканного блюда используют муку из жареных зерен ячменя, масло яка и соль.

Калмыки варят чай в молоке, добавляют соль, мускатный орех и гвоздику. Пьют такой чай с пшеничными сухарями из масляного теста.

Узбеки любят заваривать чай с перцем. При этом чай к заварке добавляют раздавленные горошинки черного перца, а иногда и мед.

В Японии в торжественных случаях приготавливают церемониальный чай. Для этого зеленый листовый чай перетирают в мельчайшую пудру, затем медленно засыпают в специальные эллипсоидные чайнички, по капельке разбавляя горячей водой. Смесь, полученная в итоге, по густоте напоминает сметану и бывает очень терпкой на вкус.

Подготовил Денис Витальев
по материалам "National Geographic".

Как появился чай в пакетиках?

В 1905 году во время морского путешествия при перевозке чая в США, трюм, где хранились мешки с чаем, затопила вода. "Заваривать чай в холщевых мешках мне еще не приходилось", - жаловался торговец Томас Салливан приятелю. Тут-то ему и пришла в голову потрясающая идея - выпускать чай в небольших шелковых пакетиках. Такой способ заварки очень быстро приобрел огромную популярность. Чай в пакетиках популярен и сегодня, только он стал еще вкуснее благодаря уникальному составу фильтр-пакетов, не влияющих на вкус и аромат чая.

"Чай не пил - какая сила?"

Чай - лекарство от всех болезней. Издавна известны его тонизирующая способность, благотворное воздействие на артериальное давление, сердечно-сосудистую и мозговую деятельность, на состояние всех органов желудочно-кишечного тракта. Чай - стимулятор половой функции. Это испытанное средство для лечения ожогов, активного удаления из организма ядов и шлаков. В Китае, где чай употребляется повсеместно и в больших количествах, практически не знают, что такое камни в почках и желчном пузыре.

Чай - лучшая защита от кариеса.

Сравнительно недавно, ученые из Гамбургского университета, исследовав 37 сортов чая, установили, что даже две чашки напитка содержат такое количество фтора, которое может служить профилактикой кариеса зубов.

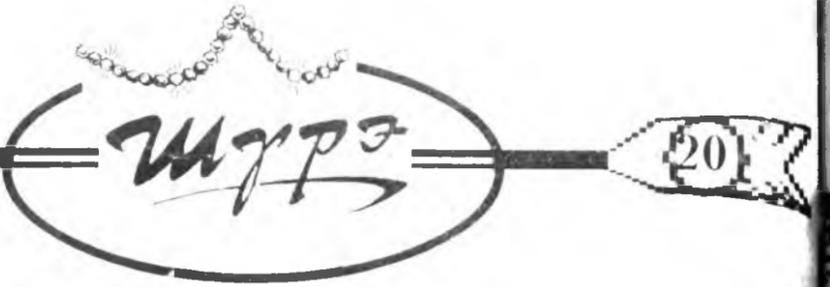
И инфаркт отступает.

Голландские медики установили, что риск инфаркта миокарда снижается вдвое для тех, кто включает в свой ежедневный рацион хотя бы одно яблоко или луковичку и ... четыре стакана чая.

Кладова витаминов.

В состав чая входит порядка трехсот полезных элементов. Танин и катехины чая обладают свойствами витамина Р, который стимулирует работу кишечника. Чай - для нас - главный источник этого витамина. Не случайно чай - единственный напиток, который рекомендуется пить при отравлениях и расстройстве желудка.

По материалам Чайной и Кофейной Ассоциации России.

Останутся в памяти всех поколений В ДЕНЬ 40-ЛЕТИЯ АНСАМБЛЯ ПЕСНИ И ТАНЦА «БАЙКАЛЬСКИЕ ВОЛНЫ»

Им сорок сегодня, хоть молоды все же Молочные сестры и кровные братья. Все воздухом дышат озоновым, свежим И мудрости - нежности не занимать им. А вечно зубастая и молодая - Любить и заботиться будет о них Всегда, как о детях своих!

То Волны Байкальские: зимние - снежные, А летом - и синие и голубые. Их всплески всегда озорные и нежные, И радостные, и любящие.

Да будет их жизнь легендарною искрой И громкою слава, как миг всех стихий Народных артистов, ученых, министров: Дугаров, Максимов, Светлан, Евдокий!

В честь памяти Федора - свет Иванаова Родного Сергея Будаича Да будет вести их к победам и снова Над ними витать - и как глаз, и как слух.

А Анна Борхоновна - та, не сейчас. Сергей ЧАГДУРОВ.

14 апреля 2001 года. Актонный зал БГУ.

Апрелин 18-Уласхоорондын түүхэтэ хүшөөнүүдэй болон барилгануудай үлэр «УРДАМНАЙ-ЕХЭ АЖАЛ»

Энэ найндэртэ юу бэлдэнэб гэһэн асуудалаар Байгалиин болон соёлой хүшөөнүүдые хамтаалгын эрдэмэй түбэй хүтэбэрлэлгшэ Наталья Анлолоновна ПЕТУНОВАТАН хуузажа, хараа бодолнуудтайнь, түсэбөөрнь һонирхободди. - Наталья Анлолоновна, бүхыдоо түүхэтэ барилганууд болон хүшөөнүүд Буряад орондойнай хэды гээшэбэ? - Бүхыдоо манай Буряад орондо 1460 хүшөөнүүд, түүхэтэ барилганууд тоологдон. Тэрээнэйнь 36-ининь Россия Федерациин удха шанартай гээд тоологдодог гээшэ.

Гарагай 2-го хуушанай 30 (апрелин 23). Улаан луу, 9 улаан мэнгын, галда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, оюултал хэхэ, бурхан, тэнгэри, сахюуса, лусууд тахиха, Аюушын бахил хүргэхэ, наһанай хүсэ арьбажуулаха, аршаан эм найруулаха, нэнэ газарта бууса түхээрэхэ, гэр байра бариха, нүүхэ, дайсанни болон ада шүдхэр номгодхохо, дараха, хяна гаргаха, хэшэг буян уриха, даллага абаха мэтын үйлэнуудтэ һайн. Харин замда гараха, мал үүсэхэ, шэнэ хубсаһа үүсэхэ, ном оршуулаха, бэри буулгаха, хурим түрэхэ, һала, онгосо дархалха, хүүрэхэ, модон тээрмэ бариха, шуһа ханаха, төөнэхэ, хурьһэ зоолтруулахэ, газар малтаха, хүнине тулааха, үрнэ ээлнээ бусааха мэтын үйлэнуудые тэбшэхээр. Наһа барагшые хүдөөлхэ тухай асуудалаар дасанда хандаха шухала.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абал эрилтэй ушарха. Гарагай 3-да шэнын 1 (апрелин 24). Хабарай һуу хара луу хара гараба. Улаагшан могой, 8 сагаан мэнгын, шоройдо хуудалтай үдэр. Ехэ хара үдэр. Нимэ үдэр алибаа һайн юумэ үйлэдэжэ болохогүй. Илан аяа хүншүү хөрбоһо гаргаха, замда гараха, гэрэй һуури тахиха, засагай газарта бэлэг гуйлта оруулаха, даллага абаха, бэри буулгаха, хадаг тахиха, наһа барагшые хүдөөлхэ, мал эмнэхэ, нүүдэй хэхэ, тэнгэри тахиха, бурхан арамнайлаха, эм найруулаха, гэрэй һуури тахиха, барилга хэхэ, хутага хурсадхаха, хюмһа абаха, шуһа ханаха, төөнэхэ, номнол хэхэ, сангарил хэхэ, маани сахиха, наһа барагшые хүдөөлхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, гүрэм уншуулаха, бэлбэһэн хүнэй бузартай ушарха мэтын үйлэнуудые тэбшэхэ шухала.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абал һаа, наһан богони болохо. Гарагай 4-дэ шэнын 2 (апрелин 25). Шара мори, 7 улаан мэнгын, гүмэртэ хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, тальбарха, Наранда, Парада болон бусад юртэмсэнуудтэ шүтэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри тахиха, даллага абаха, дэгэл хубсаһа эсэхэхэ, нүүхэ, шэнэ гэр бариха, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, ада шүдхэр дараха, хүнине аргаламжада оруулаха, ажалшанине хүлбөлхэ, модо отолхо, тангаригаа болоулаха мэтын үйлэнуудтэ һайн. Гэбэнье маш үүсэхэ, хубуудые сэртгэ үдэшэхэ, шуһа ханаха, төөнэхэ, шэрдэг бүрихэ, хэрэлдэхэ, дайсалдаха, мори худалдаха, худалдажа абаха, мори урилдаха, үхибүү хүлбэ оруулаха, бага хүүдэые гэрһээ холо эльгэхэхэ, хүншүү хөрбоһо гаргаха, мал эмнэхэ, хадаг тахиха, бэри буулгаха мэтын үйлэнуудые хоршоор. Наһа барагшые тухай асуудалаар дасанда хандаха шухала.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абал һаа, хэрүүл шууян, гэмсэл болохо. Гарагай 5-да шэнын 3 (апрелин 26). Шара мори, хонин, 6 сагаан мэнгын, огторгойдо хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри, лусууд тахиха, үзвэ буян үйлэдэхэ, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад үйлэнуудые бодлохо, даллага абаха, дэгэл хубсаһа эсэхэхэ, мал эмнэхэ, бурхан арамнайлаха, шэнэ гэр бариха, хадаг тахиха, бэри буулгаха, хурим түрэхэхэ, ехэ хүнине бараалхаха, нүгэлөө наманшалха мэтын үйлэнуудтэ һайн. Харин юумэ бузарлаха, хүнине үзэл ядаха, үбшэ аргалажа эхлэхэ, хүнэй шуһа ханаха, төөнэхэ, дарсаг үлгэхэ, худаг малтаха, таран бүрихэ, айраг ханааха мэтын үйлэнууд сэртгэй.

XVII ЖАРНАЙ САГААГШАН ТҮМЭР МОГОЙ ЖЭЛ ХАБАРАЙ ДУНДА САГААГШАН ТУУЛАЙ БА ХАБАРАЙ ҺҮҮ ХАРА ЛУУ НАРАНУУД

Table with 8 columns: Буряад литэ, Европый литэ, Гараг Нэрэ Үдэр, Үнгэ Үдэр, Мэнгэ, Һуудал, 1, 2, 3, 4, 5, 6. It lists lunar phases and days of the week for the XVII moon cycle.

Гарагай 6-да шэнын 4 (апрелин 27). Сагаан бишэн, 5 шара мэнгын, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри, лусууд тахиха, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад үйлэнуудые бүтэхэхэ, даллага абаха, наһа утадхалын хэрэг үйлэдэхэ, эм найруулаха, үрһэ тариха, гэрэй һуури тахиха, эрдэм ухаа шудалха, гэрэй һуури тахиха, гэр бариха, зоһеол бүтээл эрхилхэ, ном оршуулаха, хин бараа сараха, модо отолхо, модоор дарха хэхэхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, абаһанаа бусааха, модо хуулаха, дарсаг үнэ хэмэтын үйлэнуудтэ һайн. Гэхэ зуура хэрүүл шууяа тагаха, худал малтаха, хубсаһа эсэхэхэ, оехо, ехэ уһа татаха, хадаг тахиха, гэрэй һуури тахиха, дайсанине дараха, дошхон газар номгодхохо, һубаг малтаха, мал үүсэхэхэ, газар малтаха, шулуу шорой хүдөөлхэхэ, бурхантай сурталые зондо ойлгуулаха мэтын үйлэнуудтэ муу. Бэри тухай, наһа барагшые тухай асуудалаар дасанда хандаха шухала.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абал һаа, бэсын юрэнхы тамир һайжарха. Гарагай 7-до шэнын 5 (апрелин 28). Сагаан шара, 4 ногоон мэнгын, хада уулада хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, лусууд тахиха, бурхантай ном уншаха, номнол хэхэ, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад үйлэнуудые арамнайлаха, наһа утадхалын ном уншуулаха, даллага абаха, гэрэй һуури тахиха, хулгай дээрмэ дараха.

Гарагай 6-да шэнын 4 (апрелин 27). Сагаан бишэн, 5 шара мэнгын, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, тэнгэри, лусууд тахиха, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад үйлэнуудые бүтэхэхэ, даллага абаха, наһа утадхалын хэрэг үйлэдэхэ, эм найруулаха, үрһэ тариха, гэрэй һуури тахиха, эрдэм ухаа шудалха, гэрэй һуури тахиха, гэр бариха, зоһеол бүтээл эрхилхэ, ном оршуулаха, хин бараа сараха, модо отолхо, модоор дарха хэхэхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, абаһанаа бусааха, модо хуулаха, дарсаг үнэ хэмэтын үйлэнуудтэ һайн. Гэхэ зуура хэрүүл шууяа тагаха, худал малтаха, хубсаһа эсэхэхэ, оехо, ехэ уһа татаха, хадаг тахиха, гэрэй һуури тахиха, дайсанине дараха, дошхон газар номгодхохо, һубаг малтаха, мал үүсэхэхэ, газар малтаха, шулуу шорой хүдөөлхэхэ, бурхантай сурталые зондо ойлгуулаха мэтын үйлэнуудтэ муу. Бэри тухай, наһа барагшые тухай асуудалаар дасанда хандаха шухала.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абал һаа, бэсын юрэнхы тамир һайжарха. Гарагай 7-до шэнын 5 (апрелин 28). Сагаан шара, 4 ногоон мэнгын, хада уулада хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, лусууд тахиха, бурхантай ном уншаха, номнол хэхэ, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад үйлэнуудые арамнайлаха, наһа утадхалын ном уншуулаха, даллага абаха, гэрэй һуури тахиха, хулгай дээрмэ дараха.

дайсанине номгодхохо, эм найруулаха, шуһа ханаха төөнэхэ, үтэлыг үгэхэ, лун абаха гэрэй һуури тахиха, эминг мори сар хургаха, модо хуудалга мэтын үйлэнуудтэ һайн. Зүгөөр бага хүүдэые гэрһээ холо элыг эхэхэ, бэлбэһэн хэрэг гэрһээ орохо, үһөө угааха, ехэ хэрэг эхлэхэ, туншал эзлэхэ, худалдаг наймаа хэхэхэ, модо отолхо, наһа барагшые хүдөөлхэхэ, гэрһээ хэрэггүй гаргаха мэтын үйлэнуудтэ хоршоулгай. Энэ үдэр хүнэй үһэ абал һаа, эд зөөри арьбажаха, мал үдэхэ. Гарагай 1-дэ шэнын 6 (апрелин 29). Хара нохой, 3 хуэх мэнгын, модондо хуудалтай үдэр. Луу хара нохой үдэр тулхадлаа, том муу, хоһон, модон хохиг гэддэг. Нимэ үдэрэй хуури үйлэнуудтэ һайн.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абал һаа, АЖАЛГА: Хабарай һуу хара луу хара хадаа 9 улаан мэнгэстэй, шоройдо хуудалтай байна. Хүнэй ажал, амидарал тушаа хэлбэл, хуһана, бишэ жэлгэнуудтэ һайн гээшэ. Харин нохой жэлгэндэ муу нүдөөг байжа магадгүй, тинмэй гэддээр топ нарин байха ёһотой. Хүнэй бэе махабад гуда, дуулаа харабал, харин һаа 30 болог дэлюүнэй шүтэһэ нэбгэрэн гүйжэ, луушялал богон, зөөлн болодог ушар эльгэндэ хямарал, үбшэ нэбгэрж болохо. Тинмэй гэддээр бэхэн бэелдэ гамтайгай ханлажа, архн ехээр ууха хорихо эрэгтэй. Энэ нарын 7-до тахиа, үхэр могой жэлгэстэй хин мори гүйн һайн үдэр һэн тула хин моринойгоо зүтгэ дарсаг хинсэхэл, ехэ һайн байха.

АМАРШАЛГА. Аба, эжһээ дутуугүйгөөр хүндэлжэ ябадаг аяа хайрата ишомнай Наталья Рабдановна Дабасва хабаран эд үдэрнуудтэ 50 наһанайнгаа алдарта оёе гэмдэлжэ байна. Аяа хайрата эгшөөр алтан ойгоорин золгон, ариун сэдхэхэй оёорһоо нимэ үгэнуудээр амаршалхамнай: Алтан ойгоо богородо Амжалта түгэс эрбэл Аяа хайрата эгшөөрнай Алтан энэ дэлхэйдэ Ашатын буян эдэлжэ, Урдахи олон дабаагаа Уриа түгэсөөр дабажа, Зэлэ гатама эзгэртээ, Жамбал найхан нүхэртээ Жаргалаа эдгэн хоюулаа Улаан олон жэлдүү соо Уриа зоригтой ябыт даа, Амжалта түгэсөөр худалжа, Арал зондоо хүдэлгэй Ажана жарган ябыт даа, Дүүнэртнай.

ХААРТА НААДАГШАД ТУЛАДДАБА. Үнгэрэгнэ гарагай долоондо «Спорт-Тамир» сонинной шагда хүртэхын түлөө подкидной хаартаар мурьсөөн үнгэрбэ. Иимэ мурьсөөн Буряад орондо нёдоидо жэл түрүүшынхнээ үнгэргэгдөө бэлэй. Тингэжэ манай сонин 23 хаартада дуратайшуулые суглуулба. Хахад үдэрэй туршада шанга тулалдаһанай удаа Сергей Турусов илажа гараа. Түрүүшын шатада 4:5 тоотойгоор шүүгдэһэнһе һаа, Турусовой шадал шанга байгаа гэжэ хэлэс. Пүүлшын нааданда подкидной хаартаар Эрхүүгэй областин чемпион Андрей Балхасвтай туулзажа, нилээд удаан саг соо наадаһанай һүүлээр, Балхасв хоёрдох хуурида гараа. Гурбадах хуури Михаил Бутуханов эзэлэ. Булганда дипломууд, шангууд барюулагдаа. Нааданай судья, подкидной хаартаар Россия чемпион Юрий Батагасв булганда һайниие хүргөөд, намар үнгэргэгдэхэ Буряад оройно чемпионадта уриба. Ц.НАДЦАЛОВА.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство. Генералына директор - Ахамад редактор А.Л.АНГАРХАЕВ Редактор Г.Х.ДАШЕЕВА РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: Б.М.Ж.БАЛДАНОВ (ахамад редакторын орлогшо), Б.В.ГЫНДЫНГЕРЕНОВ (харюусалгата секретари), Б.Ц.СЕМЁНОВ (РФ-гэй Гүрнэй Дүүмэ), Е.К.ХАНХАЛАЕВ (Буряад Республикын Правительство), Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал); таһагуудые даагшад: Н.Д.ПАМСАРАЕВ, Д.И.ХУБИНТУЕВ, Л.Л.Н. ГЕРГЕНОВ, Т.В.САМБЯЛОВА, С.Д.БУДАЕВ, Л.Д.ТАПХАЕВ, Д.Д.АНГАЕВ; В.И.ПИНТАЕВ (хэблэлэй редактор). Редакциин телефонууд: ахамад редакторай - 21-50-96 (факс), приёмын - 21-54-54, ахамад редакторай орлогшонорой - 21-68-98, 21-64-36, харюусалгата секретариин - 21-50-50, секретариатай - 21-50-52, таһагууд экономикаын болон политикын - 21-63-86 (даагшан), 21-34-05, соёлой болон түүхын - 21-60-21, залуушуулай, оюугадай ажабайдалай болон олонингын хүдэлмэрин - 21-54-93 (даагшан), 21-69-58, мэдээлэл болон спортын - 21-55-97, рекламн болон коммерческэ ажалтай - 21-62-62, захилай - 21-67-81, хэблэлэй - 21-55-97, 21-33-61, оператор-корректорнуудтэ - 21-60-35, фотокорреспондентнуудтэ - 21-33-61, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтерин - 21-23-67, кассын - 21-57-63, вахтын - 21-60-91. Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, нотагай нэрэнуудтэ бэшэлгые хэзагайруулан ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакциин һанамжа автарайхитай адли бэшэ байжа магад.